

**Aktuálny stav a perspektívy vybraných slovenských
a československých komunít v Argentíne
(odborná expertíza)**

Ladislav Lenovský – Petr Tábořský – Lukáš Kurajda – Kristína Lukáčová

Názov:

Aktuálny stav a perspektívy vybraných slovenských a československých komunit
v Argentíne (odborná expertíza)

Autori:

prof. PhDr. Ladislav Lenovský, PhD.

Mgr. Petr Táborský

Mgr. Lukáš Kurajda, PhD.

Bc. Kristína Lukáčová

Rozsah:

116 NS, 5,8 AH:

L. Lenovský 87 NS, 4,35 AH, 75 %

P. Táborský 17,4 NS, 0,87 AH, 15 %

L. Kurajda 5,8 NS, 0,29 AH, 5 %

K. Lukáčová 5,8 NS, 0,29 AH, 5 %

Text neprešiel jazykovou korektúrou

Expertíza je súčasťou riešenia projektu APVV 20-0263: Aktuálne kultúrotrvorné, identifikačné a revitalizačné procesy v prostredí etnických minorít: Slováci v Argentíne a Kanade. Bližšie o projekte na: <http://ketno.ff.ucm.sk/sk/apvv-slovaci-v-amerike/>

Určené pre odberateľa: **Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí, 2025**

Obsah:

Úvodom	4
Slováci v Argentíne	5
Slovenské, československé a české spolky	8
Metodika výskumu	9
Hodnotiaci model kultúrneho potenciálu	12
Asociación Cultural Eslovaca en la República Argentina / Slovenský kultúrny spolok v Argentíne (Buenos Aires, CABA)	13
Club Eslovaco Argentino de Berisso / Slovenský argentínsky spolok v Berisse (Berisso, prov. Buenos Aires)	19
Checos y Eslovacos de Sierras Bayas / Česi a Slováci zo Sierras Bayas (Sierras Bayas, prov. Buenos Aires)	23
Asociación de Checos y Eslovacos de Córdoba / Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe (Córdoba, prov. Córdoba)	25
Asociación Civil Hogar Checoslovaco Rosario / Občianske združenie Československý domov Rosario (Rosario, prov. Santa Fe)	30
Asociación Checa y Eslovaca de Las Breñas / Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas (Las Breñas, prov. Chaco)	34
Unión Checoeslovaca, Cultural, Social y Deportiva / Československý zväz, kultúrny, spoločenský a športový (Presidencia Roque Sáenz Peña, prov. Chaco)	39
Círculo de Descendientes de Eslovacos del Chaco / Okruh potomkov Slovákov v Čaku (Resistencia, prov. Chaco)	47
Asociación Civil Checoslovaca Bratři Všichni / Československý spolok Bratři všichni (Resistencia, prov. Chaco)	50
Zhodnotenie	54
Záver	66
Použitá literatúra a pramene	75

Úvodom

Slováci a ich potomkovia v Argentíne sú približne 100 rokov súčasťou slovenského krajského sveta. Historické štúdium popisuje a vysvetľuje ich viacgeneračnú genézu: príčiny, priebeh a dôsledky migrácie, následne adaptáciu na nové socio-kultúrne, historicko-geografické a politicko-ekonomické podmienky, akulturáciu – trvalú zmenu v spôsobe ich života a myslenia (kultúry), v priebehu nasledujúcich generácií takmer úplnú jazykovú, výraznú kultúrnu a nezriedka aj etnickú asimiláciu s majoritným obyvateľstvom, kedy jediné, čo v živote potomkov slovenských imigrantov zostalo, je vedomie pôvodu a niektoré etnické znaky založené predovšetkým na ich vzťahu s vlastnými predkami.

Významným faktorom spoločenského, kultúrneho, náboženského, ale aj ekonomického jestvovania slovenských prisťahovalcov v Argentíne boli slovenské inštitúcie a organizácie, ktoré si imigranti zakladali po príchode a budovaní si nového domova. Príchodom ďalších a ďalších Slovákov sa tieto ustanovizne rozširovali a rozvíjali. Ich vznik a rozvoj pramenil zo všeobecnej potreby imigrantov po príchode čo najskôr nájsť ďalších a začleniť sa do skupín už prítomných „svojich“. Išlo najmä o pragmatické a praktické dôvody: získať informácie a pomoc pri hľadaní zamestnania, lekára, zubára, ubytovania, školy pre deti, či finančnú pomoc. Súčasne však išlo aj o naplnenie ich duchovných, kultúrnych, sociálnych a emocionálnych potrieb. Aj v novom prostredí, odlišnom azda v úplne všetkých aspektoch od ich dovtedy poznaného obklopujúceho sveta, sa totiž potrebovali realizovať tak, ako boli naučení a zvyknutí, a ako to považovali za správne a nevyhnutné: praktizovať svoje náboženstvo spôsobmi aké ovládali, stretávať sa s ľuďmi ako sú oni, zabávať a vzdelávať sa „po svojom“, vytvárať vzťahy a emocionálne existovať medzigeneračne, aj partnersky. Preto sa združovali a formovali do kultúrnych spolkov (niekedy s vlastnou vydavateľskou činnosťou, či folklórnym súborom), cirkevných spoločenstiev (najlepšie s vlastným, slovensky hovoriacim, kňazom, farou a kostolom), zakladali si vlastné školy so vzdelávaním v slovenčine, na etnickom princípe sa združovali do hospodárskych spolkov – družstiev. Boli v intenzívnom kontakte so Slovákami zo Slovenska, ale aj z iných štátov, najmä USA a Kanady. Samozrejme tí, ktorí/ktorých predkovia prišli z Dolnej zeme, udržiavali vzťahy s príbuznými odtiaľ.

Tento vývoj vyústil a vyformoval súčasný obraz Slovákov v Argentíne ako aktuálnej krajskej témy. Aký je tento obraz dnes? Lebo dynamika v oblasti ekonomického, politického, kultúrneho, spoločenského, aj náboženského života nielen v Argentíne samotnej, ale aj v globálnom meradle, je v ostatných desaťročiach v porovnaní s predchádzajúcimi obdobiami mimoriadne veľká. Vyvolala množstvo zmien aj v oblasti jestvovania krajských komunít v Argentíne. Krajský život v Argentíne je sústredený najmä v spolkoch. Práve prostredníctvom výskumu spolkov je súčasný krajský svet v Argentíne najlepšie uchopiteľný. A to i napriek faktu, že, samozrejme, nie všetci Slováci a ich potomkovia, žijúci v Argentíne, sú v týchto spolkoch aktívni, alebo zainteresovaní.

Výskum a spoznanie súčasného stavu fungovania slovenských spolkov v Argentíne prispieva nielen k rozširovaniu poznatkov o krajanoch vo svete vo všeobecnosti, alebo v kontexte príslušných vedných disciplín, ale je nevyhnutným podkladom pre tých, ktorí chcú/majú/potrebujú toto prostredie ovplyvňovať, napríklad finančnou, metodickou, či umeleckou alebo odbornou podporou. Otázky súvisiace s efektívnym kultúrnym, alebo národnostným manažmentom je možné zodpovedať len na základe dôkladného poznania a pochopenia príslušných krajských komunít, a to vrátane otázok súvisiacich s perspektívami týchto komunít.

Slováci v Argentíne

„Slováci v Argentíne“, „**argentínski Slováci**“ predstavuje pojem, ktorý sa dnes vzťahuje najmä na potomkov slovenských imigrantov, ktorí do Argentíny prichádzali v priebehu prvej polovice 20. storočia. Do roku 1918 boli oficiálne imigrantmi z Uhorska, najmä z územia dnešného Slovenska a tzv. Dolnej zeme. Po roku 1918 boli oficiálne imigrantmi z Československa, s výnimkou obdobia existencie Slovenského štátu/republiky v rokoch 1939–1945, ďalej z Juhoslávie, Rumunska a Bulharska. Najstarších súčasných Argentínčanov, nezriedka „len“ slovenského pôvodu, zväčša vo veku 80+, možno nazvať argentínskymi Slovákami aj preto, lebo mnohí z nich sa tak sami nazývajú. Sú to príslušníci prvej generácie potomkov slovenských imigrantov. Súčasné deti a mládež (zväčša aj) slovenského pôvodu sú štvrtou až piatou generáciou týchto imigrantov. Slováci žijúci v Argentíne, ktorí sa narodili na území Slovenska, alebo v iných zahraničných slovenských enklávach, tvoria dnes len malú časť slovenských komunít, a to, až na výnimky potvrdzujúce pravidlo, iba v meste Buenos Aires.¹

Pre slovenskú emigráciu na americký kontinent je Argentína po USA a Kanade z hľadiska počtu imigrantov historicky najdôležitejšou cieľovou destináciou a v španielsky hovoriacich krajinách najvýznamnejšou destináciou.² Do Argentíny celkovo prišlo 30 – 40 tisíc imigrantov slovenského pôvodu. V súčasnosti v Argentíne žije približne 30 tisíc obyvateľov slovenského pôvodu. **K svojim slovenským koreňom sa hlási približne 1500 – 2000 z nich (asi 450 rodín).**³ Podľa Hingarovej ide až o 100 tisíc potomkov českých a slovenských imigrantov.⁴

Slovenskú imigráciu do Argentíny možno vidieť ako kontinuálny proces prebiehajúci na individuálnej úrovni od prelomu 19. a 20. storočia až do súčasnosti. Tento proces je na základe meniacej sa intenzity, početnosti, dôvodov migrácie a typu migrantov možné rozčleniť do niekoľkých etáp/vln. Podľa Botíka⁵ jeho počiatky predstavuje **prvá etapa („dobrodružná“)**, ktorá pozostávala z príchodu náhodných jednotlivcov, výhradne mužov, ktorí postupne splynuli s miestnym obyvateľstvom. **Druhá etapa („sociálno-ekonomická“)** prebiehala v medzivojnovom období, najmä v rokoch 1921–1938 a mala už masový charakter. Išlo približne o 28 tisíc obyvateľov z Československa, z ktorých Slováci tvorili väčšinu.⁶ V rokoch 1921 – 1924 totiž USA radikálne obmedzili imigráciu a vysťahovalci si museli vybrať inú destináciu. Argentína ako „pull“ motívy imigrácie vtedy imigrantom poskytovala nielen rozvíjajúce sa urbánno-industriálne lokality v mestách a pri mestách, ale aj výhodné podmienky na získanie poľnohospodárskej pôdy v riedko, alebo takmer neobývaných provinciách. V prípade tejto vlny išlo najmä o ľudí so slovenskou, českou, aj

¹ Ide o niekoľko jednotlivcov, prevažne mladé ženy v produktívnom veku, s vyšším alebo vysokoškolským vzdelaním, ktoré prišli za argentínskym manželom, majú s ním deti, žijú a pracujú v Buenos Aires.

² Memorandum of Understanding, 2018, dostupné na:

<https://cancilleria.gob.ar/en/announcements/news/argentina-and-slovakia-sign-memorandum-understanding>.

³ Argentínska republika. 2021. Dostupné na: <https://www.slovenskezahranicie.sk/argentinska-republika/>.

⁴ Hingarová, V.: Argentina. 2023. Dostupné na: <https://lamigrace.ff.cuni.cz/argentina/>.

⁵ Botík, J.: Slováci v argentínskom Chacu. Bratislava: LÚČ, 2002, s. 12–15.

⁶ Na základe dostupných štatistických údajov mohlo ísť o najmenej 60%-né zastúpenie (Botík, J.: Slováci v argentínskom Chacu, c. d., s. 12–15; podľa Dubovický, I.: Formování českého a slovenského etnika v Argentíně. In: Češi v cizině 2, Praha, 1989, s. 132; Kapitola, L.: K historii slovenské migrace v Argentíně. In: Slováci v zahraničí 6, Martin, 1980, s. 31; a Fordinálová, E.: Vysťahovalectvo zo západného Slovenska v medzivojnovom období. In: Slováci v zahraničí 9, Martin, 1983, s. 40).

československou identitou, čo sa v časti ich potomkov prejavuje dodnes a to najmä vedomím pôvodu a organizáciou spolkovej činnosti.

Túto vlnu dotvárajú aj dolnozemskí Slováci, príslušníci slovenských komunit založených v 18. a 19. storočí v juhovýchodných častiach Rakúsko-Uhorska v rámci „postosmanskej“ kolonizácie. Cieľom tejto kolonizácie bola ekonomická revitalizácia spustošeného a takmer vyľudneného územia, ktoré 150 rokov okupovala Osmanská ríša.⁷

Stratégia imigrantov z Československa bola založená na viacročnej pracovnej migrácii mužov – robotníkov s cieľom získať finančné prostriedky za prácu v priemysle a vrátiť sa domov. Trvalý odchod s predpokladaným neskorším príchodom ďalšieho príbuzenstva do Argentíny bol u nich ako stratégia zriedkavý. U dolnozemských Slovákov to bolo naopak, emigrácia bola plánovaná vrátane následného presunu celých rodín. Cieľom bolo trvalé získanie pôdy za účelom poľnohospodárskej výroby a chovu dobytky.

Na konci tejto vlny žilo v Argentíne 25 – 30 tisíc Slovákov; len v Buenos Aires ich bolo približne 10 tisíc.⁸ Práve v tomto období vzniklo v Argentíne najviac slovenských a česko-slovenských kultúrnych spolkov, športových klubov, cirkevných zborov, škôl, hospodárskych družstiev a krajských periodík.⁹

Tretia etapa¹⁰ („politicko-ekonomická“) sa spája s povojnovým obdobím (1947–1951). Na rozdiel od socioekonomického charakteru predchádzajúcej vlny, v tejto do popredia vystupujú najmä politické a politicko-ekonomické dôvody. Ako „push“ faktor tu sprvoti zapôsobil vznik Slovenského štátu (1939–1945), ktorý z územia Slovenska do emigrácie (v istej miere aj do Argentíny) vytláčal najmä židovské obyvateľstvo a čechoslovakisticky zmýšľajúcu inteligenciu. Situácia sa však rapidne zmenila po znovuoobnovení Československa po II. sv. vojne a zániku samostatného slovenského štátu v roku 1945. a najmä po roku 1947, kedy sa komunistická ideológia stala štátnou doktrínou. Násilné znárodňovanie súkromného majetku a zavádzanie socialistického spôsobu kolektivizácie poľnohospodárstva, úspešne zavŕšené v nasledujúcich rokoch, boli motívom odchodu majetnejších podnikateľov. Súčasne sa zastavil dovtedy bežný návrat pracovných migrantov zo „západu“, najmä zámoria, ich investičné zámery a prílev kapitálu. Rovnako dôležitým aspektom tejto vlny bola aj nová politická a geopolitická realita usporiadania povojnovej Európy, ktorej bolo územie Slovenska súčasťou. Zakladatelia práve zaniknutého Slovenského štátu a mnohí predstavitelia jeho štátnej správy neboli s aktuálnym vývojom spokojní. Išlo o (aj medzinárodne) vplyvnú, politicky stále aktívnu a pre nové socialistické Československo s vládou komunistov neprijateľnú separatisticky zmýšľajúcu inteligenciu. Fakt, že ju tvorili aj predstavitelia ľudáckeho klérofašistického a pronacistického režimu Slovenského štátu, sa vtedajšou vládnu mocou úspešne aplikoval na všetkých slovenských suverenistov, ako separatistov s fašistickým pozadím. Títo boli významnou časťou aktérov tretej etapy.

⁷ Územie severnej časti dnešného Srbska – Vojvodina, západného Rumunska – bihorská a banátska oblasť, juhovýchodného Maďarska – Békeško-čanádska oblasť a severozápadného Bulharska, kolonizované (okrem iných aj) slovensky hovoriacim obyvateľstvom z územia dnešného Slovenska a česky hovoriacim obyvateľstvom z územia dnešného Česka.

⁸ Botík, J.: Slováci v argentínskom Chacu, c. d., s. 14.

⁹ O založení a činnosti bližšie Hingarová, V.: Soupis českých a slovenských spolků v Argentině – vč. historie a fotografií. 2015 – 2016. Dostupné na:

https://lamigrace.ff.cuni.cz/argentina/spolky/?wpv_view_count=519-CAT-TR6836526467b0f448c25a2caee4b3e155&wpvposttag=0&wpv_paged=2,

Hingarová, V.: Česká a slovenská periodika v Argentině. Praha: Univerzita Karlova, 2021. 246 s.

¹⁰ Podľa P. Cabadaja druha. (Cabadaj, P.: Argentína. In Bartalská, L. (ed.): Sprievodca slovenským zahraničím. Bratislava: Dom zahraničných Slovákov, 2001, s. 10.)

Išlo prevažne o vzdelaných, majetných ľudí a národne zmýšľajúcu inteligenciu. Usadili sa prevažne v Buenos Aires, kde oni sami aj ich potomkovia našli uplatnenie v oblasti administratívy, služieb a v štátnej správe. Mnohí z nich sa aktivizovali v už existujúcich kultúrnych spolkoch a cirkevných zboroch. V 50. rokoch vytvorili v Buenos Aires politické a kultúrne centrum slovenského exilu. Súčasní členovia týchto spolkov hodnotia túto historickú etapu dosť rozporuplne. Na jednej strane evidujú nepochybný rozvoj spolkov, zvýšenie úrovne a podpory dovtedajšieho kultúrneho, spolkového a náboženského života (vrátane publikačnej a vydavateľskej činnosti, zintenzívnenia kontaktov so Slovenskom aj s celým slovenským zahraničím), no na strane druhej poukazujú na politizáciu týchto spolkov a cirkevných zborov, s čím časť vtedajších členov nesúhlasila, ani jej nerozumela. Obávala sa jej aj v kontexte vtedajšej politickej situácie v Argentíne. Extrémna pravica, dnes označovaná ako krajne nacionalisticko-fašistická, ktorá bola vtedy v Argentíne pri moci, bojovala nielen s extrémnou, ale aj štandardnou ľavicou. „Vďačným“ cieľom vtedajšieho antikomunistického „šialenstva“ v celom západnom svete, vrátane Argentíny, boli imigranti z vtedajších komunistických krajín, vrátane slovenských, resp. československých. Z nich mnohí, paradoxne, emigrovali práve kvôli antikomunistickým a antičechoslovakistickým názorom, dokonca v niektorých prípadoch rovnako alebo aj viac extrémne pravicovým. Z týchto dôvodov mnohí Slováci a ich potomkovia radšej prestali spolky navštevovať, viaceré upadli, alebo zanikli. Generačná výmena a príchod týmito udalosťami nepoznačenej generácie potomkov spôsobil v 90. rokoch a na prelome milénia obnovu a revitalizáciu viacerých spolkov a ich činnosti. Primárnou sa opäť stala ich kultúrna, osvetová, vzdelávacia, zábavná, duchovná a spoločenská funkcia.

Od polovice 20. storočia má slovenská imigrácia do Argentíny opäť charakter sporadických individuálnych presídlení z osobných dôvodov (manželský partner, pracovná príležitosť alebo štúdium). Títo jednotlivci sa väčšinou zapájajú do krajanskej činnosti a nezriedka sa stávajú aktivizujúcim prvkom a dôležitým ľudským zdrojom v organizácii práce spolku, či pri budovaní kontaktov a vzťahov spolku s inštitúciami v Slovenskej republike, lebo ovládajú slovenský jazyk.

Slovenské, československé a české spolky

V prvej polovici 20. storočia Slováci a Česi v Argentíne postupne založili okolo 60 - 80 krajských spolkov a vydávali vyše 40 česky a slovensky písaných novín a časopisov.¹¹ Počet bol pohyblivý, lebo niektoré spolky vznikli, fungovali krátko a zanikli, alebo sa stali súčasťou iných spolkov. Ich zameranie bolo rozmanité, od kultúry, cez vzdelávanie, šport, po cirkevný život, charitu, poradenstvo, robotníctvo, hospodárstvo a obchod.

Súčasná existencia spolkov v Argentíne ako slovenských, československých a českých je výsledkom toho, z akých zdrojových lokalít prišli zakladajúci členovia alebo ich predkovia, akú identitu mali, resp. majú, a niekedy aj na základe prevažujúcej identity v členskej základni spolku.

Členmi spolkov, ktoré sa definujú ako **slovenské**, sú členovia, ktorí sa identifikujú ako Slováci, alebo potomkovia Slovákov, alebo ako Argentínčania, ktorí majú vzťah k takýmto členom, alebo k slovenskej kultúre. Prevažne ide o členov, ktorých predkovia prišli z územia Slovenska, alebo z dolnozemsých slovenských enkláv. Dôležitým identifikačným faktorom členov slovenského pôvodu je ich etnické vymedzovanie sa voči Čechom a Čechoslovákom.

Členmi spolkov, ktoré sa definujú ako **české**, sú členovia, ktorí sa identifikujú ako Česi, alebo potomkovia Čechov, alebo ako Argentínčania, ktorí majú vzťah k takýmto členom, alebo k českej kultúre. Prevažne ide o členov, ktorých predkovia prišli z územia Čiech, Moravy a Sliezska, alebo, v menšej miere, z dolnozemsých českých enkláv. Dôležitým identifikačným faktorom členov českého pôvodu je ich etnické vymedzovanie sa voči Slovákom a Čechoslovákom.

Členmi spolkov, ktoré sa definujú ako **československé**, sú členovia, ktorí sa identifikujú ako Čechoslováci, alebo potomkovia Čechoslovákov, alebo ako Argentínčania, ktorí majú vzťah k takýmto členom, alebo k československej kultúre. Prevažne ide o členov, ktorých predkovia prišli z územia Československa. Etnické vymedzovanie sa voči Čechom a Slovákom nie je prítomné, podstatným je teritoriálne vymedzovanie sa podľa pôvodu predkov z územia bývalého Československa.

Podľa informácií Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí¹² a Ministerstva zahraničných vecí Českej republiky¹³, v súčasnosti na území Argentíny pôsobí 18¹⁴ slovenských, českých alebo československých spolkov. Základné informácie o histórii a situácii poskytuje webová stránka V. Hingarovej www.lamigrace.cz.

¹¹ Hingarová 2015-2016: <https://lamigrace.ff.cuni.cz/argentina/>

¹² Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí: Argentína. Dostupné na: <https://www.uszz.sk/juzna-amerika/argentina/> [23. 8. 2023]

¹³ Ministerstvo zahraničných vecí Českej republiky: Argentína. Dostupné na: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/krajane/krajane_ve_svete/adresare/adresare-argentina_adresar_krajanskych_spolku.html [23. 8. 2023]

¹⁴ Niektoré krajské folklórne súbory v Argentíne majú svoju subjektivitu a niekedy vystupujú ako samostatné organizácie. Reálne však existujú v rámci spolkov. Z toho dôvodu sú v predmetnej práci vnímané ako zložky spolkov. Z 13 spolkov 8 má aj folklórnu zložku.

Metodika výskumu

Z 13 v súčasnosti fungujúcich slovenských, československých alebo českých spolkov výskumný súbor tvorilo 9 slovenských a československých:

1. **Asociación Cultural Eslovaca en la República Argentina** / Slovenský kultúrny spolok v Argentíne (Buenos Aires, CABA),
2. **Club Eslovaco Argentino de Berisso** / Slovenský argentínsky spolok v Berisse (Berisso, prov. Buenos Aires),
3. **Checos y Eslovacos de Sierras Bayas** / Česi a Slováci zo Sierras Bayas (Sierras Bayas, prov. Buenos Aires),
4. **Asociación de Checos y Eslovacos de Córdoba** / Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe (Córdoba, prov. Córdoba),
5. **Asociación Civil Hogar Checoslovaco Rosario** / Občianske združenie Československý domov Rosario (Rosario, prov. Santa Fe)
6. **Asociación Checa y Eslovaca de Las Breñas** / Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas (Las Breñas, prov. Chaco),
7. **Unión Checoeslovaca, Cultural, Social y Deportiva** / Československý zväz kultúrny, spoločenský a športový (Presidencia Roque Sáenz Peña, prov. Chaco),
8. **Círculo de Descendientes de Eslovacos del Chaco** / Okruh potomkov Slovákov v Čaku (Resistencia, prov. Chaco),
9. **Asociación Civil Checoslovaca Bratři Všichni** / Československý spolok Bratři všichni (Resistencia, prov. Chaco).

Najstarším skúmaným spolkom je Československý zväz (Presidencia Roque Sáenz Peña), založený v roku 1917. Za ním nasledujú Slovenský kultúrny spolok v Argentíne (Buenos Aires) 1926, Slovenský argentínsky spolok v Berisse (Berisso) 1933, Československý domov (Rosario) 1937, Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas (Las Breñas) 1974, Okruh potomkov Slovákov v Čaku (Resistencia) 2002, Československý spolok Bratři všichni (Resistencia) 2004, Česi a Slováci zo Sierras Bayas (Sierras Bayas) 2016. Najmladším zo skúmaných je Spolok Čechov a Slovákov Córdoba (Córdoba), ktorý bol založený v roku 2019 (oficiálne v roku 2022).

Kritériá výberu týchto spolkov boli (zoraďené podľa relevantnosti):

- čo najvyššia intenzita činnosti, aktivity a početnosť členov spolku,
- proaktívnosť prístupu a záujem o spoluprácu jednotlivých vedúcich členov spolku,
- vysoká reprezentatívnosť spolku v rámci Argentíny, aj SR/ČR,
- dobrá dopravná dostupnosť spolkov a primeraná časová a finančná náročnosť výskumu v lokalite.

Poznatky a informácie boli získané terénnym výskumom (najmä pološtandardizovaným rozhovorom a nezúčastneným pozorovaním) a dvomi dotazníkovými prieskumami.

Terénny výskum sa uskutočnil opakovane, počas približne 10 dňových pobytov v rokoch 2022, 2023, 2024 a 2025, v lokalitách Buenos Aires, Berisso a Sierras Bayas (prov. Buenos Aires), Resistencia, Presidencia Roque Sáenz Peña a Las Breñas (prov. Chaco), Córdoba (prov. Córdoba) a Rosario (prov. Santa Fe).

Dotazníkové prieskumy prebiehali v dvoch fázach. Prvá fáza sa uskutočnila online, v období od 12. októbra do 18. novembra 2022. Dotazník bol respondentom poskytnutý aj

v španielskom jazyku. Išlo o nadviazanie kontaktu, potvrdenie záujmu o spoluprácu a overenie dôveryhodnosti respondenta, pričom boli získané základné údaje o spolkoch. Návratnosť bola 7 z 13 distribuovaných. Respondentmi boli vedúce osobnosti spolkov.¹⁵ Absentujúce dáta boli získané dodatočným dopytovaním. Získané dáta boli spracované, vyhodnotené a publikované ako priebežné a čiastočné základné výsledky výskumu.¹⁶ Druhá fáza sa uskutočnila v období od 18. marca do 20. mája 2025. Išlo o aktualizáciu údajov a doplnenie poznatkov. Dotazník bol respondentom poskytnutý aj v španielskom jazyku. Návratnosť bola 9 z 9. Respondentmi boli vedúce osobnosti spolkov.¹⁷ Absentujúce dáta boli získané dodatočným dopytovaním. Získané dáta boli doplnené k existujúcim z prvej fázy, mapované a analyzované prostredníctvom metodiky hodnotenia kultúrneho potenciálu, komplexne spracované a vyhodnotené. Výsledky sú predmetom prítomnej práce.

Základným východiskom na mapovanie a analýzu spolkov bola metodika na hodnotenie kultúrneho potenciálu.¹⁸ Hlavným cieľom výskumu bolo získať informácie, analýzou ktorých bude možné dospieť k záverom a zovšeobecneniam, na základe ktorých sa vytvorí obraz o skúmaných spolkoch, o ich existencii, činnosti, potrebách, aj perspektívach. Okrem toho, dôvodom použitia danej metodiky bolo overiť jej efektívnosť pri výskume špecifického typu skúmaného prostredia – krajskej komunity.

Na získavaní dát sa podieľali všetci spoluautori, najmä P. Táberský, K. Lukáčová a L. Kurajda. Na doplnení dát najmä P. Táberský a L. Kurajda. Na doplnení a verifikácii niektorých sporných údajov P. Táberský. Na spracovaní a analýze dát, vytvorení záverov a zovšeobecnení, a na vypracovaní expertízy L. Lenovský. Na formálnej úprave a redakčných prácach L. Lenovský a P. Táberský.

Pri výskume bola použitá veková stratifikácia členov spolkov a návštevníkov (kategórie: deti, mládež, dospelí, seniori) nie striktne podľa dosiahnutého veku, ale ako

¹⁵ Zoznam respondentov:

meno	priezvisko	spolok / lokalita
Pamela V.	Havlik	Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe / Córdoba
Juan Carlos	Ambalek	Slovenský argentínsky spolok v Berisse / Berisso
Beatriz	Franta	Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas / Las Breñas
Silvia Noemi	Kniz	Československý zväz / Presidencia Roque Sáenz Peña
Mirta	Klepcek	Československý spolok „Bratři všichni“ / Resistencia
Ana	Satina	Okruh potomkov Slovákov v Čaku / P. R. Sáenz Peña
Liliana Irene	Rehak	Slovenský kultúrny spolok v Argentine / Buenos Aires

¹⁶ Lenovský, L.: Z výskumu kultúrotvorných, identifikačných a revitalizačných procesov v prostredí vybraných slovenských a česko-slovenských komunit v Argentíne. In: Slavica Slovaca, roč. 58, č. 3, 2023, s. 445 – 459.

Kurajda, L. – Lenovský, L.: Vybrané slovenské a česko-slovenské spolky v Argentíne ako kultúrny potenciál argentínskych Slovákov. In: Slavica Slovaca, roč. 58, č. 3, 2023, s. 489 – 498.

¹⁷ Zoznam respondentov:

meno	priezvisko	spolok / lokalita
Hana	Dauria	Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe / Córdoba
Juan Carlos	Ambalek	Slovenský argentínsky spolok v Berisse / Berisso
Fabián	Kutalek	Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas / Las Breñas
Silvia Noemi	Kniz	Československý zväz / Presidencia Roque Sáenz Peña
Mirta	Klepcek	Československý spolok „Bratři všichni“ / Resistencia
Liliana Irene	Rehak	Slovenský kultúrny spolok v Argentine / Buenos Aires
Julián Gabriel	Meliharek	Československý domov / Rosario
Noeli	Cernak	Česi a Slováci zo Sierras Bayas / Sierras Bayas
Edgardo	Chapur	Okruh potomkov Slovákov v Čaku / P. R. Sáenz Peña

¹⁸ Lenovský, L. – Čukan, J. – Dubská, M. – Michalík, B.: Hodnotiaci model kultúrneho potenciálu. Nitra: UKF, 2014. 110 s.

spoločensko-kultúrna vrstva, pričom hlavnými znakmi pri kategórii deti boli nízky vek a predpubertálne obdobie. Pri kategórii mládež to boli obdobie puberty, postpuberty, realizované denné štúdium, alebo začiatok pracovnej kariéry, manželský stav: slobodný/slobodná a bezdetnosť. Pri kategórii dospelí to boli ekonomická produktivita, manželský stav vydatá/rozvedená/vdova/ženatý/rozvedený/vdovec a potomkovia). Pri kategórii seniori to boli najmä vyšší vek, ekonomická neaktivita (na dôchodku).

V otázkach zisťovania územného pôsobenia, dosahu a dopadu boli zohľadnené špecifiká územného usporiadania Argentíny. Na Slovensku je hierarchia územných celkov: mesto/obec/lokalita, okres, región, kraj, štát, pričom pojmy región a kraj sa niekedy synonymizujú. Argentína je oproti Slovensku takmer 56 krát väčšia rozlohou a takmer 6 krát počtom obyvateľov. Administratívno-správne ide o federatívny systém pozostávajúci z 23 provincií a hlavného mesta, a to s vlastnými vládami a ústavami. To čiastočne synonymizujú pojmy kraj a región na Slovensku s pojmom provincia v Argentíne. Je potrebné si uvedomiť, že 20 z argentínskych provincií je rozlohou väčších ako celé Slovensko, alebo sú ľudnatejšie ako Slovensko, pričom však celková hustota obyvateľstva v Argentíne je oveľa nižšia ako v SR (SR – cca 110 obyvateľov na km², Argentína – cca 17 obyvateľov na km², navyše, po odpočítaní obyvateľstva metropoly Buenos Aires, kde žije takmer tretina všetkých Argentínčanov, je to len 12 obyvateľov na km²). Čiže pojmy kraj, región a provincia sú vo vnímaní miestneho obyvateľstva často synonymá.

V prítomnej práci sa pojem spolok používa na označenie skupiny ľudí organizovanej predovšetkým na etnickom princípe a slovenskom alebo československom pôvode, pričom tento pôvod je hlavným dôvodom existencie tejto skupiny. Pojem komunita sa v práci používa na označenie každej minoritnej, alebo imigrantskej formálnej alebo neformálnej etnickej, alebo rasovej skupiny. Pojem krajanstva v práci označuje Argentínčanov deklarujúcich svoj slovenský, alebo československý pôvod.

Pri vytváraní kontaktov a vzťahov členov vedenia spolkov s výskumníkmi, pri získavaní informácií, pri analýze a formulovaní záverov a zovšeobecnení, vrátane návrhu opatrení, mimoriadne dôležitú úlohu zohrali:

- Veľvyslanec SR v Argentíne, J. E. Rastislav Hindický, ktorý skúmané prostredie dlho a dobre poznal, rýchlo pochopil o čo nám ide, nasmeroval nás do terénu a skontaktoval s relevantnými osobami.
- Niekdajší člen predsedníctva Slovenského spolku v Buenos Aires, César Mangiaterra, ktorý situáciu krajanov dôverne poznal, uviedol nás do prostredia viacerých spolkov a zúčastňoval sa prvých terénnych výskumov.
- Učiteľka slovenčiny a podpredsedníčka slovenského spolku v Buenos Aires, Kristína Lukáčová, ktorá skúmané spolky dobre pozná najmä prostredníctvom niektorých svojich študentov – ich členov a dlhodobej organizačnej a kultúro-osvetovej činnosti v nich. Tiež sa zúčastňovala niektorých terénnych výskumov.
- Učiteľ češtiny v Argentíne a aktuálne doktorand na Katedre etnológie a mimoeurópskych štúdií FF UCM v Trnave, Petr Tábořský, ktorý vtedy pôsobil v Presidencia Roque Sáenz Peña v provincii Chaco, aktuálne v Buenos Aires, ktorý prostredie krajanov dobre pozná prostredníctvom niektorých svojich študentov – ich členov. Okrem toho, okrem výučby češtiny sa podieľa aj na kultúrno-osvetovej činnosti spolkov. Zúčastnil sa viacerých terénnych výskumov súvisiacich s predmetným výskumom a na výskumoch iných bádateľov z ČR a SR v ostatných rokoch.

Hodnotiaci model kultúrneho potenciálu

Kultúrny potenciál je súbor najrozmanitejších prvkov, javov a vzťahov, ktoré sú v skúmanom priestore využívané, alebo využiteľné k profitu. Môže to byť čokoľvek, no tieto prvky, javy a vzťahy sú ich nositeľmi, aktérmi a konzumentmi považované za kultúrne hodnoty.

Kultúrny potenciál je integrovaný systém pozostávajúci z 5 zložiek:

- a) kultúra/kultúrne dedičstvo,
- b) kultúrno-spoločenské organizácie, inštitúcie a iné ustanovizne,
- c) kultúrne podujatia a kultúrne produkty,
- d) kultúrna infraštruktúra a ostatné podmienky,
- e) ľudské zdroje v kultúrnom sektore.

Výskum kultúrneho potenciálu má dve etapy.

Prvá je deskriptívno-kvantitatívna – **kultúrne mapovanie**, ktoré pozostáva z vyhľadávania, odhaľovania, identifikácie a klasifikácie jednotlivých prvkov kultúrneho potenciálu.

Druhá je analyticko-kvalitatívna – **zostavenie modelu** kultúrneho potenciálu ako systému fungovania jeho piatich zložiek, vrátane odhalenia slabých stránok/absentujúcich prvkov v prípade nefunkčnosti alebo slabej funkčnosti systému.

Kultúrny potenciál možno vidieť ako dynamický a integrovaný funkčný systém, v ktorom obsah tvorí kategória a) kultúra (kultúrne dedičstvo), s ktorým narába kategória b) organizácia/inštitúcia a poskytuje ho vo forme kategórie c) podujatia a produkty prostredníctvom kategórie d) infraštruktúra konzumentom/účastníkom/adresátom. K tomu je potrebná kategória e) ľudské zdroje, ako aktéri a hlavní hýbatelia tohto procesu, ale aj konzumenti. Tak sa cyklus existencie a využívania uzatvára.

Prostredníctvom vytvorenia modelu kultúrneho potenciálu sa prvky, javy a vzťahy menia na kultúrny kapitál. Ten komodifikáciou na kultúrny produkt, ktorého skonzumovaním vzniká profit. Profitom sa rozumie nielen finančný zisk, ale aj získanie poznania a vedomostí, zručností a schopností, zážitku, zábavy, vyvolanie emócie, vytvorenie sociálneho vzťahu, či kultúrneho statku. Profitujúcimi sú nielen konzumenti produktu (návštevníci podujatí/účastníci aktivít), ale aj aktéri/producenti (sebarealizácia, sebauspokojenie, sebaaprezentácia, mzda/odmena).

Tento systém a jeho fungovanie je možné vylepšovať, alebo zastaviť a zničiť. Je možné realizovať kroky vedúce k podpore, rozvoju, zachovaniu, alebo znovuoobnoveniu, alebo naopak, kroky vedúce k útlmu, rozpadu či zániku. V prípade kategórie a) možno kultúrne asimilovať globalizáciou alebo naopak, podporiť patriotizmom a politikou kultúrnej diverzity. V prípade kategórií b) a c) možno finančne, politicky alebo personálne eliminovať, či naopak, podporiť k stabilite a rozvoju. V prípade kategórie d) možno finančne a materiálne poddimenzovať, alebo stabilizovať, alebo podporiť k rozvoju. V prípade kategórie e) možno financovať, vzdelávať, skvalitňovať a rozširovať, vrátane zabezpečovania udržateľnosti, alebo naopak, sledovať vymieranie a prerušenie medzigeneračnej kontinuity.

Kultúrny spolok v rámci kategorizácie kultúrneho potenciálu patrí do segmentu b) kultúrno-spoločenské organizácie, inštitúcie a iné ustanovizne. Vo funkčnosti celého systému zohráva kľúčovú úlohu: „spolupracuje“ so všetkými ostatnými kategóriami kultúrneho potenciálu. A naopak, všetky ostatné segmenty kultúrneho potenciálu (z kvantitatívneho aj kvalitatívneho hľadiska) sú priamo závislé od segmentu b).

Asociación Cultural Eslovaca en la República Argentina / Slovenský kultúrny spolok v Argentíne (Buenos Aires, CABA¹⁹)

Základné údaje:

Slovenský kultúrny spolok v Buenos Aires vznikol v roku 1926. V súčasnosti ide o občianske združenie s amatérskym vedením. V rokoch 1948 – 1956 bola činnosť spolku prerušená z dôvodu tzv. „intervencie“ – kontroly argentínskej spoločnosti pravicovou peronistickou vládou (označovanou aj ako fašistická), zameranou na odhaľovanie a trestanie „páchania komunistickej činnosti“. Spôsobila zníženie členskej základne (nielen v tomto) spolku. Mnohé (nielen slovenské) spolky v krajine boli uzatvorené a po uvoľnení atmosféry po roku 1956 už svoju činnosť neobnovili.

V súčasnosti má spolok 83 členov, z ktorých 60 sa pravidelne zúčastňuje na činnosti spolku. Z nich 15 sa podieľa na rozhodovacej a organizačnej činnosti. Vedenie spolku by chcelo vyšší počet členov. Veková štruktúra členov je: deti 5 %, mládež 8 %, dospelí 32 %, seniori 55 %. Základné vzdelanie má 8 % členov, stredoškolské 47 % a vysokoškolské 45 %. Slovenský pôvod členov spolku deklaruje 90 % z nich.

U členov so slovenským pôvodom je dôvodom členstva v spolku udržiavanie vzťahov, tradícií, zvykov a tradičnej kuchyne, možnosť vzdelávať sa v jazyku a reáliách svojich predkov, zlepšovať možnosti plynulejšej komunikácie a intenzívnejších kontaktov s príbuznými na Slovensku. U členov nemajúcich slovenský pôvod sú dôvodom členstva v spolku existujúce príbuzenské vzťahy s členmi spolku so slovenským pôvodom.

Riadenie spolku a správa jeho majetku sa zabezpečuje prostredníctvom riadiaceho výboru na čele s predsedom spolku. Spolok má aj tzv. kuchárske zoskupenie a tanečné zoskupenie SpolkÁr, ktoré pozostáva z približne 10 žien a 2- 3 mužov.

Materiálne vybavenie je podľa spolku nedostatočné, prevádzkové náklady sú pomerne vysoké. Financovanie spolku pozostáva z členského, príjmu zo vstupného z podujatí organizovaných spolkom, z darov a dotácií Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Finančné zabezpečenie je nedostatočné.

Infraštruktúra:

Spolok disponuje vlastnou infraštruktúrou, ktorú tvorí: hlavná sála s kapacitou 120 ľudí, pódium, bar, nefunkčná kolková dráha, viacúčelová miestnosť (najč. učebňa) s kapacitou 35 ľudí, ďalej miestnosť knižnice/archívu, miestnosť sekretariátu/kancelárie, vstupná miestnosť do objektu, sklad, kuchyňa, toalety a vnútorné átrium s grilom. Súčasťou objektu je správcovský byt. Sídlo spolku leží v dobrej a relatívne bezpečnej štvrti, s dobrou dopravnou dostupnosťou a možnosťou parkovania na ulici. Vstup a pohyb v priestoroch spolku je bezbariérový. Celkovo, poloha sídla aj situácia priestorov je veľmi praktická, čo možno považovať za konkurenčnú výhodu. Nevýhodou je aktuálny stav, ktorý vyžaduje urgentnú opravu (zatekanie strechy sály) a čiastočnú rekonštrukciu (celkové opotrebovanie, prevažne pôvodný stav spred 100 rokov).

Infraštruktúra je dostupná a využívaná najmä spolkom. So súhlasom riadiaceho výboru je k dispozícii členom spolku, iným spolkom, združeniam a jednotlivcom, a to zvyčajne za poplatok zahŕňajúci náklady a zisk spolku z prenájmu. Vstup do sídla je možný po súhlase a za prítomnosti člena riadiaceho výboru. Všetci, ktorí využívajú infraštruktúru

¹⁹ Ciudad Autónoma de Buenos Aires

spolku, sú z mesta alebo okolia (pozn.: v meste Buenos Aires žije na ploche 203 km² približne 3 mil. obyvateľov, v okolí – metropolitnej oblasti Buenos Aires žije ďalších 12 mil. obyvateľov). Podľa predstaviteľov spolku je počet tých, ktorí využívajú infraštruktúru optimálny, pričom by mohol byť vyšší.

Infraštruktúra spolku je využívaná pravidelne, avšak s nižšou frekvenciou, priemerne týždenne. Je čiastočne funkčná, stav je neuspokojivý, i napriek miernej rekonštrukcii. Personálne zabezpečenie využívania infraštruktúry spolku pozostáva z dobrovoľníckej činnosti členov spolku. Materiálno-technické a finančné zasa z príjmov spolku.

Aktivity:

Účastníci aktivít organizovaných spolkom sú vo vekovej štruktúre: seniori 45 %, dospelí 33 %, mládež 14 %, deti 8 %. Ide prevažne o laickú verejnosť spojenú s členmi spolku (60 %) a členov spolku (40 %). Ich počet je podľa vedenia spolku vo všeobecnosti nižší by bolo optimálne, avšak v prípade niektorých podujatí kapacita priestorov nepostačuje záujmu.

Dosah a význam pôsobenia spolku je od lokálneho po medzinárodný, v závislosti od aktivity. Najčastejšie lokálny a provinciálny.

Primárne pravidelné aktivity spolku sú nedeľné obedy raz za mesiac/mesiac a pol, kurz slovenského jazyka, nácviky folklórneho zoskupenia Spolkár. Nepravidelné sú prednášky z oblasti slovenskej kultúry, reálií, tradícií a dejín, interaktívne workshopy z oblasti slovenskej tradičnej gastronómie.

Počet podujatí organizovaných spolkom je niekoľko desiatok ročne (vrátane pravidelných). Počet účastí spolku na iných podujatiach je približne rovnaký.

Najvýznamnejšie podujatia organizované spolkom

Názov	Termín	Miesto	Počet účastníkov
nedeľné obedy	mesačne/mesiac a pol, v období od marca do decembra, najmä prvý v roku - Veľká noc (marec/apríl), zabíjačka (júl/august) a posledný v roku - Mikuláš (december)	sídlo spolku	120
kurzy slovenského jazyka	týždenne, po 90 min. na každej úrovni/skupine v období marec - december	online	80
stretnutia študentov SJ a praktické aktivity	dvojmesačne, v období od marca do decembra v sobotu po 3 hod.	sídlo spolku	20
nácvik tanečného zoskupenia Spolkár	2 - 3 krát mesačne v období od marca do decembra	sídlo spolku	15
tematické prednášky (kultúra, tradície, dejiny)	2 - 4 krát ročne	sídlo spolku alebo online	20 - 80
kulinárske workshopy	3 - 5 krát ročne	sídlo spolku	20 - 30

Najvýznamnejšie podujatia, ktorých sa spolok zúčastnil

Názov	Termín	Miesto	Organizátor
Buenos Aires Celebra (Buenos Aires oslavuje): vystúpenie súborov, predaj gastrokulinárii, kultúrne stánky	ročne, termín pohyblivý	Avenida de Mayo, Buenos Aires	Mesto Buenos Aires
Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike	ročne, termín vyberá organizátor – hostiteľský spolok	sídlo hostiteľského spolku a/alebo priestory mesta	hostiteľský spolok
kultúrne podujatie: prezentácia folklóru, krojov, gastronómie	pohyblivý, 1 – 3 krát ročne	podľa organizátora	Argentínska federácia komunít
kultúrne podujatie: prezentácia folklóru, krojov, gastronómie	príležitostne, 2 – 3 krát ročne	sídlo hostiteľského spolku alebo iný prenajatý priestor	iný krajský spolok alebo komunita
účasť na podujatiach organizovaných veľvyslanectvom SR v Argentíne	príležitostne, 3 – 4 krát ročne (napr. Deň Ústavy SR, Deň študentstva)	sídlo Ambasády SR v Argentíne	Ambasáda SR v Argentíne

Vybrané najvýznamnejšie podujatia:**Nedeľné obedy**

Organizátorom je spolok. Cieľom podujatia je umožniť členom spolku aj širokej verejnosti ochutnať slovenskú gastronómiu, prezentovať spolok a získať finančné prostriedky na jeho činnosť. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov je najmä lokálny, ale aj širší, lebo sa ho zúčastňujú aj potomkovia Slovákov z iných argentínskych komunít. Práve nedeľné obedy sú príležitosťou na vzájomné stretávanie sa zástupcov krajských spolkov v krajine, aj komunít v meste, lebo konanie týchto obedov a celkovo tradičná gastronómia v spolku sú jeho známou črtou.

Podujatie sa koná približne 6 krát ročne v období od marca do decembra, v sídle spolku. Ide o nosné, pravidelné podujatie, v stálych a zaužívaných priestoroch: v hlavnej sále. Financovanie podujatia je z vlastných zdrojov spolku, najmä zo vstupného (za obed) a zisku z predaja lístkov na tombolu. Organizácia, realizácia a marketing je plne v gescii riadiaceho výboru spolku. Využíva sa najmä elektronická pošta a sociálne siete (IG, FB, WhatsApp).

Na zabezpečení podujatia sa podieľa 15 členov spolku, najmä dospelí a seniori, v menšej miere mládež. Ide o miestnych z hlavného mesta a okolitých oblastí. Návštevníkmi/účastníkmi sú členovia spolku, ich príbuzní, priatelia, ďalej hostia z iných krajských spolkov z Argentíny a spriatelených komunít z mesta. Ide prevažne o dospelých, seniorov, rodiny s deťmi a mládež. Sú najmä miestni (z hlavného mesta a okolitých oblastí), v malej miere aj z iných provincií, či krajín. Ich počet je ohrozený kapacitou sály 120 osôb, ktorá je takmer vždy plne využitá. Podujatie je v podstate dostupné pre širokú verejnosť.

Kurzy slovenského jazyka

Organizátorom je spolok. Cieľom kurzov je šíriť poznatky o slovenskom jazyku a kultúre, prehľbovať jeho znalosť u účastníkov s cieľom umožniť im lepšiu komunikáciu s príbuznými. Kurz je určený aj osobám, ktoré sa plánujú usadiť na Slovensku, alebo sú so Slovenskom prepojené príbuzenskými väzbami, alebo osobným záujmom. Význam kurzov podľa cieľov a účastníkov je medzinárodný, lebo okrem prevažne celoštátnych má aj zahraničných účastníkov a absolventov. Kurzy sa konajú týždenne v období od marca do decembra najmä online metódou, v menšej miere aj prezenčne v sídle spolku, kde je k dispozícii pomerne dobre vybavená učebňa. Účastníci sú rozdelení do skupín podľa záujmu, ich jazykovej úrovne a náročnosti, pričom každá skupina a úroveň má týždennú dotáciu 90 minút. Priestory konania sú stále, vyhovujúce. Od apríla 2025 ide aj o virtuálne triedy cez platformu Teams (predtým Skype). Financovanie je zabezpečené z mesačného poplatku účastníkov kurzu.

Riadenie a marketing aktivity zabezpečuje riadiaci výbor spolku pred začiatkom každého akademického roka prostredníctvom elektronickej pošty a sociálnych sietí (IG, FB, WhatsApp).

Zo strany spolku kurzy zabezpečujú 1 – 2 osoby, najmä vysokoškolsky vzdelaná učiteľka slovenského jazyka, Slovenka dlhodobo žijúca v Buenos Aires. Účastníci kurzu sú seniori, dospelí a mládež, najmä miestni (z hlavného mesta a okolia), ale aj z iných provincií Argentíny a v malej miere aj z iných krajín. Ich počet je približne 70 – 100, optimálny je 100. Na kurz sa môže prihlásiť každý kto má záujem a zaplatí poplatok.

Tanečné nácviky zoskupenia Spolkár

Organizátorom je spolok. Cieľom aktivity je revitalizovať tradíciu tancovania slovenského ľudového tanca v spolku, rozšíriť a skvalitniť portfólio činnosti spolku pre jeho členov a prilákať nových členov, rozšíriť a zlepšiť obsah prezentovaný spolkom na podujatiach, ktorých sa zúčastňuje, šíriť slovenské tradície v Argentíne a širšie aj v Latinskej Amerike. Význam aktivity podľa cieľov a účastníkov je provinciálny, niekedy národný.

Nácviky sa konajú relatívne pravidelne, týždenne v období od marca do decembra, v sále spolku. Ak by bola sála opravená, išlo by o vyhovujúce priestory. Aktivita je financovaná, materiálne aj personálne zabezpečovaná z vlastných zdrojov spolku. Účasť na nej je zdarma. Riadenie a marketing je v gescii riadiaceho výboru spolku, prostredníctvom elektronickej pošty a sociálnych sietí (IG, FB, WhatsApp).

Aktivitu zabezpečujú 1 – 3 členovia spolku z kategórie seniori, dospelí a mládež, sú miestni (z hlavného mesta a z okolitých oblastí). Účastníkmi sú prevažne členovia spolku, ale aj iných krajanských spolkov z okolia, vekovo seniori, dospelí a mládež. Ide prevažne o ženy z mesta a okolia v počte 10 – 15 a niekoľko mužov. Počet by mohol byť optimálny, ak by Spolkár získal ešte niekoľko mužov. Aktivita je dostupná komukoľvek, kto má záujem byť platným členom kolektívu a seriózne pracovať v jeho prospech.

Ľudské zdroje:

Predseda spolku: Liliana Irene Rehak, vek 72 rokov, vysokoškolské vzdelanie, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský. Funkciu a s ňou spojené úlohy riadiť, zastupovať a reprezentovať spolok vykonáva 3 roky, ako záujmovú činnosť zdarma. Hlavným zamestnaním je technologické vedkyňa – riaditeľka laboratória technologického výskumu, aktuálne je na dôchodku.

Podpredseda spolku: Kristína Lukáčová, vek 41 rokov, vzdelanie vysokoškolské, nar. v SR, občianstvo SR, národnosť slovenská, pôvod slovenský. Ako podpredsedníčka spolku zastupuje predsedníčku, podieľa sa na organizácii, riadení a činnosti spolku a jeho zastupovaní pred úradmi v Argentíne a v SR. Okrem toho je členkou kuchárskeho zoskupenia spolku, vyučuje slovenský jazyk a vedie folklórne zoskupenie SpolkÁr. Tieto aktivity vykonáva 3 roky, výučbu slovenčiny realizuje od roku 2019. Ide o záujmovú činnosť vykonávanú zdarma. Hlavným zamestnaním je prekladateľka a lektorka slovenského jazyka.

Pokladník spolku: Patricia Zavodsky, vek 62 rokov, vzdelanie vysokoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský. V spolku vykonáva účtovnú agendu počas ostatných 3 rokov, aktívne, pravidelne, ako záujmovú činnosť zdarma. Hlavným zamestnaním je stredoškolská učiteľka predmetov humanitných vied – história, občianska náuka a ďalšie.

Zhodnotenie:

Za najväčší problém v činnosti spolku spolok samotný považuje:

- nedostatok finančných zdrojov na udržiavanie infraštruktúry a na vyplácanie administratívnych činností,
- veľkú vzdialenosť, resp. časovú náročnosť dopravy členov do sídla spolku (1 – 2 hodiny cesty autom, autobusom, vlakom, alebo metrom).

Za najmenší problém v činnosti spolku spolok považuje:

- udržiavanie a realizáciu gastronomických aktivít,
- transparentnosť pôvodu a účelu finančných prostriedkov,
- komunikácia s riadiacim výborom, s členmi spolku, s inštitúciami v SR a so širokou verejnosťou.

Spolok by na zlepšenie svojej činnosti najviac potreboval:

- finančné prostriedky na zlepšenie stavu infraštruktúry aby bola v dobrej kondícii,
- primeraný software, finančné prostriedky na zlepšenie organizácie a na dokončenie účtovných prác na aktualizáciu bilancií,
- väčšie množstvo dobrovoľníkov na vykonávanie rôznych úloh.

Za najväčšiu výhodu v činnosti spolku považujú fakt, že majú vlastné sídlo.

Ako spolok sú najviac hrdí na:

- svoj historický a kultúrny archív a na tradičnú kuchyňu, ktorú vedia realizovať,
- schopnosť organizovať a uskutočňovať úlohy a podujatia aj s nedostatočnými prostriedkami,
- schopnosť zabezpečovať širšej verejnosti výučbu slovenského jazyka.

Podľa spolku, pri porovnaní s ostatnými komunitami v Argentíne sú lepší:

- v kvalite poskytovanej tradičnej gastronómie,
- vo vyučovaní jazyka predkov,
- organizovaní kultúrno-vzdelávacích aktivít,
- efektívite činnosti riadiaceho výboru

- histórii, kultúrneho dedičstva, organizačnej činnosti a pozície spolku v rámci komunit (etnických spolkov) v Argentíne

Podľa spolku, pri porovnaní s ostatnými komunitami v Argentíne sú horší:

- v stave infraštruktúry,
- v kvalite tanečného repertoáru a jeho interpretácie tanečnou zložkou,
- kvantite osôb aktívne sa podieľajúcich na činnosti spolku.

Buenos Aires je hlavné mesto a metropola. Je spádovou oblasťou pre seniorov z celej Argentíny, lebo sa v ňom nachádzajú všetky služby, vrátane zdravotníckych. Časť členov spolku tvoria seniori slovenského pôvodu, ktorí sa narodili a žili vo vzdialených provinciách, ale na dôchodok prišli žiť do mesta. Pre týchto ľudí je spolok, okrem príbuzných, ak ich v meste majú, jediným prostredím, kde sa stretnúť s rovesníkmi slovenského pôvodu. V spolku sú vítaní, čo je dobrým dôvodom navštevovať ho.

Ďalším špecifikom Buenos Aires vyplývajúcim z jeho veľkosti a charakteru je fakt, že takmer všade je potrebné cestovať jednu až dve hodiny. Najmä zamestnaným členom spolku, deťom a mládeži to sťažuje pravidelnú prítomnosť cez týždeň. To redukuje možnosti aktivít spolku len na víkend.

Argentína nepatrí k bezpečným krajinám s nízkou kriminalitou, čo v Buenos Aires platí dvojnásobne. Sídlo spolku síce leží vo štvrti, ktorá patrí k tým bezpečnejším, no i napriek tomu je potrebné počas celej cesty zachovávať ostražitosť, a to najmä vo večerných a nočných hodinách.

Ľudnatosť mesta a fakt, že sa v ňom nachádza prakticky všetko, je dobrým potenciálom pre členskú, aj návštevnícku základňu spolku. V ostatných rokoch je nielen bezpečnostná, ale aj ekonomická a menová situácia pre obyčajné obyvateľstvo Argentíny mimoriadne nepriaznivá a preto každý kalkuluje nielen s časom, ale aj s finančnými zdrojmi. To sa prejavuje aj v zmene v prístupe k zábave, mimopracovným aktivitám a kultúre. Ďalej aj v podnikateľskej sfére a možného sponzorstva.

Vyučovanie slovenčiny priamo v spolku má význam a je oň záujem. Výučba slovenčiny tu prebieha dlhodobo a kontinuálne, s potrebným zabezpečením. Táto jediná „škola slovenčiny“ v Argentíne, ktorá má latinsko-americkú pôsobnosť.

Club Eslovaco Argentino de Berisso / Slovenský argentínsky spolok v Berisse (Berisso, prov. Buenos Aires)

Základné údaje:

Slovenský spolok v meste Berisso vznikol v roku 1933. Okolo roku 1948 z dôvodu „intervencie“ zanikol, v roku 1956 bol znovuoobnovený a funguje nepretržite. Ide o občianske združenie s amatérskym vedením. Členská základňa pozostáva z 90 členov, pričom aktívnych, ktorí sa pravidelne zúčastňujú na činnosti spolku, je 50 – 60 z nich. Z nich 15 sa podieľa na rozhodovacích a organizačných činnostiach. Celkový počet členov je podľa vedenia spolku nižší ako by bol optimálny. Veková štruktúra členov je: seniori 15 %, dospelí 55 %, mládež 25 %, deti 5 %. Vzdelanostná štruktúra je: základné vzdelanie 20 %, stredoškolské vzdelanie 70 %, vysokoškolské vzdelanie 10 %. Slovenský pôvod deklaruje 60 % aktívnych členov spolku a 50 % všetkých členov spolku.

Dôvodom členstva v spolku u členov so slovenským pôvodom je záujem o kultúrne tradície predkov a spolupatričnosť členov v spolku. Dôvodom členstva v spolku u členov nemajúcich slovenský pôvod je priateľstvo a záujem o podieľanie sa na činnosti spolku. Spolok má vedenie vo forme riadiaceho výboru na čele s predsedom.

Súčasťou spolku je od roku 2006 folklórny súbor Kriváň, ktorý tvorí niekoľko mládežníckych tanečných párov a detí. Spolu ide o približne 25 členov.

Materiálne vybavenie spolku je dobré, prevádzkové náklady sú vysoké. Systém financovania pozostáva z členského (20 %) a vlastnej zárobkovej činnosti (80 %). Finančné zabezpečenie činnosti spolku je nedostatočné.

Infraštruktúra:

Spolok disponuje vlastnou infraštruktúrou, ktorá pozostáva z hlavnej sály s kapacitou 130 osôb, toaliet, kancelárie, bufetu s kapacitou 40 osôb, kompletne vybavenej kuchyne, vonkajšieho átria s grilom, bowlingovej dráhy (ktorá sa nepoužíva a vyžaduje rekonštrukciu). Infraštruktúra sa nachádza v centre mesta, je výborne dopravne dostupná, so všetkými službami nablízku, vrátane bezbariérového vstupu a možnosti parkovania pred vstupom na ulici. Vlastníkom je spolok, správcom riadiaci výbor spolku. Infraštruktúru využíva nielen spolok, ale aj široká verejnosť. Spolok využíva priestory zdarma, členovia folklórneho súboru platia ročné členské, ostatní záujemci platia za prenájom, ktorý je príjmom spolku.

Infraštruktúra sa nevyužíva príliš intenzívne, ale pravidelne. Všetko podstatné je plne funkčné, v dobrom stave, mierne zrekonštruované. Personálne a materiálno-technické zabezpečenie využívania infraštruktúry spolku je dobré. Finančné zabezpečenie využívania infraštruktúry je nedostatočné. Infraštruktúru využívajú približne v 70 %ách členovia spolku, nečlenovia v 30 %ách, a to rôznych vekových kategórií (napr. cvičenie žien, detí, joga a iné pohybové aktivity). Ide o miestnych obyvateľov. Počet tých, ktorí využívajú infraštruktúru spolku by, podľa predstaviteľov spolku, mohol byť vyšší.

Aktivity:

Účastníci aktivít organizovaných spolkom sú vo vekovej štruktúre: deti 5 %, mládež 25 %, dospelí 55 %, seniori 15 %. V 70 %ách ide o laickú verejnosť, 20 %ách členov spolku, 10 %ách odbornú verejnosť. Počet účastníkov by podľa predstaviteľov mohol byť vyšší.

Dosah a význam pôsobenia spolku je regionálny a provinciálny. Primárne pravidelné aktivity predstavuje činnosť detského a mládežníckeho tanečného súboru Kriváň, ďalej príprava a predaj tradičných slovenských jedál na gastronomických podujatiach a prezentácia slovenskej kultúry na festivaloch. Sekundárne aktivity predstavujú športové aktivity – hodiny Taebo.

Najvýznamnejšie podujatia organizované spolkom

Názov	Termín	Miesto	Počet účastníkov
Festival detských tanečných súborov komún v meste	apríl	sídlo spolku	70
predaj tradičných jedál	máj - jún	sídlo spolku	80
slávnostná večera – voľba reprezentantov spolku na Provinciálne oslavy imigrantov	august	sídlo spolku	120
slávnostná večera – výročie klubu	december	sídlo spolku	100
14. Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike	júl 2025	sídlo spolku, Kino Victoria, Dom kultúry v Berisso, sídlo ukrajinského spolku	250

Najvýznamnejšie podujatia, ktorých sa spolok zúčastnil

Názov	Termín	Miesto	Organizátor
Provinciálne oslavy prisťahovalcov a Národné oslavy prisťahovalectva	september/október	stánky komún v Parque Cívico, Prístav La Plata	Združenie komún a Mesto Berisso
predstavenia tanečného súboru Kriváň	rôzne	rôzne v rámci mesta a provincie	rôzni v rámci mesta a provincie

Vybrané najvýznamnejšie podujatia:

14. Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike

Organizátorom v roku 2025 je spolok. Cieľom podujatia je stretnutie potomkov Čechov a Slovákov na kontinentálnej úrovni, prezentácia ich činnosti, prezentácia kultúrnych tradícií, ktoré spolky udržiavajú. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov je medzinárodný. Termín je stabilný – júl, miesto konania v roku 2025 je v meste Berisso (podľa jednotlivých podujatí: v sídle spolku, v Kine Victoria, v Dome kultúry, v ukrajinskom spolku). Pre spolok ako organizátora ide o jednorazové podujatie. Priestory konania sú rôzne, všetky vyhovujúce.

Financovanie podujatia je podľa organizátora nedostatočné. Partnerstvo a spolupráca je s veľvyslanectvami SR a ČR v Argentíne, inými slovenskými, československými a českými spolkami v Argentíne a s Mestom Berisso. Vstup na niektoré podujatia festivalu je zdarma, na niektoré je spoplatnený. Riadenie a marketing festivalu

zabezpečuje riadiaci výbor spolku v spolupráci s učiteľmi češtiny a slovenčiny v Argentíne a Mestským úradom Berisso.

Na zabezpečení podujatia sa podieľa približne 40 členov spolku z rôznych vekových kategórií. 250 návštevníkov všetkých vekových kategórií sú nielen miestni, ale aj celoštátni, s medzinárodnou účasťou. Podujatie je dostupné a určené pre členov krajských spolkov v Latinskej Amerike a pre širokú verejnosť.

Provinciálne oslavy prisťahovalcov a Národné oslavy prisťahovalectva

Organizátorom je združenie komunit v Berisse. Cieľom podujatia je prezentovať verejnosti kultúrne tradície a činnosť všetkých 22 v meste prítomných etnických komunit. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov je regionálny. Termín konania je september/október, miesto je Stan imigrantov v Parque Cívico v meste Berisso. Podujatie sa koná pravidelne ročne v rovnakých a vyhovujúcich priestoroch.

Financovanie považuje spolok za dostatočné. Organizátor pri príprave, riadení a marketingu podujatia spolupracuje s komunitami, ktoré sa podujatia zúčastňujú, Mestom Berisso a Vládou provincie Buenos Aires. Vstup pre účastníkov je zdarma. Zo strany spolku na podujatia zúčastňuje približne 50 členov všetkých generácií. Návštevníkov podujatia všetkých vekových kategórií, najmä z regiónu, je okolo 8 000. Podujatie je určené a dostupné pre širokú verejnosť.

Slávnostná večera – voľba kultúrnych reprezentantov na Provinciálne oslavy prisťahovalcov (predtým Voľba kráľovnej a kráľa)

Organizátorom je spolok. Cieľom podujatia je spoločenské stretnutie členov spolku, voľba a predstavenie ženskej reprezentantky a mužského reprezentanta na Provinciálne oslavy prisťahovalcov. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov je lokálny. Termín konania je august, miesto je sídlo spolku. Podujatie sa koná pravidelne, ročne, v rovnakých a vyhovujúcich priestoroch. Financovanie je dostatočné. Vstup je spoplatnený. Riadenie a marketing zabezpečuje riadiaci výbor spolku. Podujatie organizačne a programovo zabezpečuje 40 členov spolku. Účastníkov podujatia je 120, ide o členov spolku a verejnosť spojenú s členmi spolku, rôznych vekových kategórií, miestnych obyvateľov. Podujatie je určené predovšetkým členom spolku a verejnosti spojenej s členmi spolku, ale je dostupné i širokej verejnosti.

Ludské zdroje:

Predseda spolku: Juan Carlos Ambalek, vek 67 rokov, vzdelanie vysokoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský a československý. Jeho činnosť spočíva v riadení spolku, koordinovaní činnosti, správe a zastupovaní spolku pred úradmi. Tieto úlohy v spolku vykonáva 4 roky, pravidelne, ako záujmovú aktivitu zdarma. Hlavným zamestnaním je národný úradný účtovník.

Tajomník spolku: Néstor Drobny, vek 68 rokov, vzdelanie stredoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský. Jeho činnosť pozostáva z administrácie a zastupovala spolku pred úradmi, komunikácie spolku, vedenia hodín šachu. Zastupuje predsedu spolku. Funkciu tajomníka vykonáva približne 10 rokov, po 20 ročnej prestávke. Ide o záujmovú činnosť zdarma. Povoláním je administratívny pracovník na Účtovnom dvore, aktuálne na dôchodku.

Vedúca tanečného súboru Kriváň: Joselyn Mendoza Luján, vek 30 rokov, vzdelanie vysokoškolské, nar. Peru (Lima), občianstvo Peru a Argentína, národnosť peruánska, pôvod peruánsky. Od roku 2019 je členkou spolku a Kriváňa, vedúcou a choreografkou súboru je od roku 2022. Činnosť vykonáva ako záujmovú zdarma. Ako absolventka bakalárskeho štúdia žurnalistiky vyučuje na Univerzite v La Plata. Okrem toho študuje právo.

Zhodnotenie:

Podľa predsedu spolku, najväčším problémom v činnosti spolku je absencia učiteľa slovenského jazyka. Na zlepšenie činnosti spolku by najviac potrebovali finančnú pomoc určenú na materiály, bežné pravidelné výdavky a vybavenie pre tanečný súbor.

Najmenší problém je s fungovaním riadiaceho výboru a prístupom členov tanečného súboru.

Najviac hrdí sú na začlenenie, účasť a uznanie spolku medzi komunitami v meste, ďalej na tanečný súbor, na schopnosť a úspech v príprave a predaji tradičných jedál na podujatiach a celkovo, na schopnosť spolku udržiavať slovenské tradície.

Pri porovnaní s ostatnými komunitami v Argentíne považujú za ich výhodu fakt, že sú a cítia sa byť Slovákmi.

Za negatívum pri porovnaní s ostatnými komunitami považujú absenciu učiteľa slovenského jazyka.

Pri porovnaní s ostatnými krajanskými spolkami v Argentíne za pozitívum považujú tanečný súbor a fakt, že je jedným z najlepších spomedzi krajanských.

Berisso získalo titul hlavného mesta prisťahovalcov v provincii Buenos Aires práve na základe etnicky mimoriadne rozmanitého obyvateľstva imigrantského pôvodu. V súčasnosti pôsobí v meste 22 komunít a každoročne sa tu organizuje provinciálny festival.

Berisso leží v blízkosti hlavného mesta provincie Buenos Aires – mesta La Plata s takmer 850 tisíc obyvateľmi a iba 70 km od mesta Buenos Aires. Hoci pre celé mesto Berisso charakteristický tradičný transport a spracúvanie hovädzieho mäsa sú už minulosťou, z dôvodu príchodu nových foriem transportu dobytká a jeho spracúvania, a pôvodné objekty bitúnkov nahradili moderné spracovateľské komplexy, predsaden dnes ešte stojí autentická štvrť prvých imigrantov a nádenníckych robotníkov-mäsiarov, ktorí v cykle trojzmennej prevádzky po desiatkach kráčali hlavnou cestou, každý so svojím dlhým čerstvo nabrúseným nožom. Tento obraz, pre niektorých možno patetický, je základom identity mestského spoločenstva dnešných Berisanov, a to bez ohľadu na ich etnických pôvod. Štvrť by si zaiste zaslúžila pamiatkovú ochranu a záchrannú rekonštrukciu ako špecifické „genius loci“ mesta a provincie.

Dnes žije v lokalite len jeden obyvateľ, ktorý dokáže dobre komunikovať v slovenskom jazyku. Má vyše 80 rokov. Čiastočne rozumie slovenskému jazyku jedna aktívna členka a pedagogička na univerzite v La Plata. Blízkosť univerzity umožňuje navštevovať spolok aj mladým ľuďom, ktorí sa rozhodli študovať na vysokej škole. To je v prípade iných spolkov, v blízkosti ktorých sa univerzita nevyskytuje, dôvodom odchodu mládeže za štúdium a ukončením ich činnosti v spolku.

Mladí členovia (nielen tohto) spolku majú zväčša veľmi zmiešaný etnický pôvod, čo ich oprávňuje navštevovať aj iné komunity. Svoje členstvo práve v slovenskom spolku zdôvodňujú matkou, ktorá ich ako malé deti vodila práve do tohto spolku, ďalej dobrými vzťahmi s ostatnými členmi spolku a obsahovou náplňou činnosti spolku, ktorá sa im páči najviac.

Checos y Eslovacos de Sierras Bayas / Česi a Slováci zo Sierras Bayas (Sierras Bayas, prov. Buenos Aires)

Základné údaje:

Slovenskí a českí imigranti si údajne v Sierras Bayas založili svoj spolok už v 20. rokoch 20. storočia, ale postupne zanikol. Nie je známe kedy, ani prečo. Komunita začala postupne revitalizovať až od roku 2016. Väčšia aktivizácia potomkov nastala v období rokov 2018 – 2019, keď sa potomkovia začali stretávať v miestnej knižnici. Po roku 2000 sa totiž prejavila prirodzená mortalita najstarších obyvateľov mestečka a miestna orálna história začala odchádzať z nimi. U potomkov tak dozrelo rozhodnutie zmobilizovať sa a vyvinúť aktivity na zachovanie časti etnickej histórie mesta a jeho obyvateľov.

Spolok nemá právnickú formu, ide o neformálne združenie potomkov najmä slovenských ale aj českých imigrantov z Československa (podľa priezvisk). Systém riadenia spolku je amatérsky.

Členskú základňu tvorí približne 25 členov, z nich aktívnych je 5, z ktorých na riadení a organizácii sa podieľajú dvaja. Počet členov spolku je podľa spolku optimálny. Veková štruktúra spolku je: seniori 80 % a dospelí 20 %. Mládež a deti absentujú. Až 90 % členov spolku má vysokoškolské vzdelanie, 10 % stredoškolské. Slovenský pôvod deklaruje 100 % členov. Aspoň základné ovládanie slovenského alebo českého jazyka sa v lokalite nepreukázalo. Výnimkou je jedna osoba „native speaker“ z prvej generácie potomkov (učiteľka na penzii vo veku približne 85 rokov) a jedna online študentka (vo veku nad 60 rokov) u učiteľky slovenčiny zo spolku v Buenos Aires. Ide o obyvateľov mestečka a okolia, viacerí žijú v blízkom okresnom meste Olavaria.

Materiálne vybavenie na činnosť spolku je podľa jeho predstaviteľov dobré. Prevádzkové náklady na činnosť spolku sú nízke. Systém financovania činnosti spolku pozostáva z dotácií (70 %) a sponzorských darov od miestnych firiem (30 %). Priestory, ktoré spolok využíva v prípade potreby na svoju činnosť, sú poskytované bezplatne.

Infraštruktúra:

Spolok nedisponuje vlastnou infraštruktúrou. Na svoju činnosť využíva miestne zariadenie La Calera, ktoré pozostáva z nádvorja, priestoru na parkovanie, malého múzea/pamätnej izby, kuchyne, komory, posedením na terase, spoločenského priestoru – sály pre približne 40 - 50 osôb a toaliet. Ide o revitalizované priestory starej vápenky ležiacej priamo v meste. Genius loci je výraznou výhodou, nakoľko ide o významnú kultúrno-historickú pamiatku regiónu. Donedávna bolo vlastníkom a správcom objektu občianske združenie La Calera 1888, aktuálne ho kúpil podnikateľ z Corrientes. Budúcnosť objektu je nejasná. La Calera bola dostupná na požiadanie aj pre širokú verejnosť. Stav objektu je výborný a je plne funkčný pre svoj nový účel. Z pohľadu fyzickej dostupnosti je objekt výborne dostupný, relatívne bezbariérový. Túto infraštruktúru spolok využíval nepravidelne, niekoľkokrát ročne. Aj využívanie inými bolo sporadické a zriedkavé. Využívanie inými bolo spoplatnené, rovnako ako vstup s odbornou prehliadkou lektorom.

Aktivita:

Účastníci aktivít organizovaných spolkom sú prevažne členovia spolku, vo vekovej štruktúre: dospelí 50% a seniori 50%. Ich počet je nižší, ako by chcel spolok. Dosah

a význam pôsobenia spolku je v hraniciach regiónu. Primárne a pravidelné aktivity súvisia so stretnutiami členov a s účasťou na sprievodoch a podujatiach organizovaných inými spolkami, inštitúciami, združeniami a organizáciami v kraji, provincii, prípadne štáte. Činnosť spolku je nepravidelná a sporadická.

Najvýznamnejším a jediným podujatím organizovaným spolkom sú nepravidelné a sporadické stretnutia členov spolku pri príležitosti návštev predstaviteľov iných slovenských a československých inštitúcií z Argentíny, alebo zo SR. Tieto návštevy spojené s pohostením sa konajú v La Calera a zúčastňuje sa ich 20 – 30 účastníkov.

Najvýznamnejšie podujatia, ktorých sa spolok zúčastňuje, sú nepravidelné účasti niekoľkých členov v sprievodoch počas štátnych sviatkov v okresnom meste Olavarría (cca 5 – 15 členov) a účasť reprezentantov spolku na Festivale českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike, ktorá sa koná každoročne putovne v júli.

Ludské zdroje:

Organizátor: Noeli Cernak, vek 32 rokov, vzdelanie vysokoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský. Zastupuje spolok a v prípade potreby organizuje čo je potrebné. Tieto aktivity vykonáva 9 rokov ako záujmovú činnosť zdarma. Jej hlavným zamestnaním je administratívna pracovníčka v Národnom inštitúte poľnohospodárskej technológie.

Organizátor: Raul Cernak, vek 68 rokov, vzdelanie stredoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský. Zastupuje spolok a v prípade potreby organizuje čo je potrebné. Tieto aktivity vykonáva ako záujmovú činnosť zdarma. Jeho hlavným zamestnaním bola práca v miestnej ťažobnej cementárskej spoločnosti, aktuálne je na dôchodku.

Zhodnotenie:

Organizátori za najväčší problém pri činnosti spolku považujú nedostatok spolupráce medzi členmi. Situáciu by zlepšil väčší záujem potomkov.

Nevýhodami v činnosti spolku je nízky počet mladších členov v produktívnom veku, absencia detí a mládeže a neznalosť slovenského alebo českého jazyka, čo sťažuje komunikáciu s inštitúciami v SR pri získavaní podpory.

Výhodou je mimoriadny genius loci zameraný na vápenkárstvo a ťažobný cementársky priemysel s množstvom industriálnych pamiatok priamo v meste a okolí, nadväzujúca špecifická a originálna história mesta, kultúrnej industriálnej krajiny a ľudí, a revitalizačné procesy v meste súvisiace s kultúrno-historickým cestovným ruchom postaveným na zaniknutej industrii.

Asociación de Checos y Eslovacos de Córdoba / Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe (Córdoba, prov. Córdoba)

Základné údaje:

Spolok Čechov a Slovákov v meste Córdoba bol založený v roku 2019 z iniciatívy súčasnej predsedníčky a podpredsedníčky spolku. Ide o neziskové občianske združenie. Riadenie spolku je amatérske a pozostáva z približne 10 členov. Štruktúru riadenia tvorí predseda spolku a vedúca/riadiaca komisia, ďalej revízna komisia. Súčasťou spolku je tanečný súbor Slovánske kořeny. Celkový počet členov je 75, z ktorých na činnosti spolku sa aktívne podieľa 40 z nich. Veľkosť členskej základne je z pohľadu spolku optimálna. Štruktúra členov je 20 % seniori, 42 % dospelí, 26 % mládež a 12 % deti. Základné vzdelanie má 12 % členov, stredoškolské 33 % a vysokoškolské 55 % členov. Slovenský pôvod má 38 % aktívnych členov a 40 % všetkých členov.

Dôvodom členstva u členov so slovenským pôvodom je ich vzťah k tradíciám, kultúre a rodnej krajine ich predkov. Dôvodom členov, ktorí nemajú slovenský pôvod, je ich vzťah k tradíciám, kultúre a rodnej krajine ich predkov (v prípade tých s českým pôvodom). Členovia, ktorí nemajú ani slovenský, ani český pôvod, majú jednoducho radi aktivity spolku a iných členov spolku.

Materiálne vybavenie na činnosť spolku spolok samotný hodnotí ako dostatočné, prevádzkové náklady ako nízke. Finančné zdroje spolku tvoria členské poplatky, dotácie, príjmy z predaja suvenírov a tradičných jedál na podujatiach. Finančné zabezpečenie spolku je podľa spolku nedostatočné.

Infraštruktúra:

Spolok nedisponuje vlastnými priestormi. Na činnosť a aktivity využíva priestory mesta (komunitné centrum) vytvorené za účelom podpory činnosti a aktivít všetkých komunit v meste, ktoré nedisponujú vlastnými priestormi. Tieto priestory sú poskytované zdarma, no ide len o učebňu so zázemím, dostupnú cez týždeň, pričom spolkové aktivity sa uskutočňujú prevažne cez víkend. Spolok si na každú aktivitu prenájma priestory zvlášť, a to nielen v mestskom komunitnom centre. Zväčša ide o priestory poľského spolku, s ktorým má veľmi dobré vzťahy. Pre potreby tanečného súboru a akcií pre deti si spolok prenájma priestory materskej školy. Výhodou je, že činnosť spolku nie je viazaná na žiadne fixné náklady, ani náklady spojené s daňami či údržbou. Nevýhodou je, že spolok nemá žiadny priestor, ktorý by mohol považovať za vlastný, ani skladové priestory na inventár spolku.

Aktivity:

Účastníci aktivít organizovaných spolkom sú vo všeobecnosti najmä dospelí a seniori (35 % a 30 %), mládež (25 %) a deti (10 %). Ide prevažne o členov spolku (85 %) a laickú verejnosť (15 %). Spolok má ambíciu a potrebu počet účastníkov zvýšiť. Dosah a význam činnosti spolku je miestny a krajský (resp. provinciálny).

Pravidelné aktivity sú predovšetkým pre členov spolku a týkajú sa činnosti folklórneho súboru, vyšívania, klubu pre deti s výučbou českého jazyka a českých a slovenských kultúrnych reálií. Nepravidelné aktivity sú predovšetkým pre členov spolku a predstavujú ich projekcie českých, slovenských a československých filmov so

španielskymi titulkami, kurzy tradičných remesiel, prednášky, oslavy významných štátnych sviatkov, hudobné koncerty, slávnostné obedy, kalendárne obyčaje – napr. Mikuláš. Pravidelné aktivity spolku pre iných (verejnosť, iné komunity) predstavuje účasť na regionálnych folklórnych a gastronomických festivaloch. Počet podujatí, na ktorých sa spolk zúčastňuje ako hosť, je približne 30 ročne a počet podujatí, ktoré spolk sám organizuje (prevažne pre svojich členov), je približne 20 ročne.

Najvýznamnejšie podujatia organizované spolkom

Názov	Termín	Miesto	Počet účastníkov
nácvik folklórneho súboru	týždenne	prenajaté priestory materskej školy	18
kurz vyšívania	takmer týždenne	v domácnosti členky spolku	7
kurzy varenia tradičných jedál	2 – 3 x ročne	prenajaté priestory s kuchyňou	35
kurz zdobenia kraslíc	pred Veľkou nocou	prenajaté priestory	30
Valná hromada	apríl/máj	prenajaté priestory	20
záverečný obed s návštevou Mikuláša, tombolou a vystúpením súboru spolku	okolo 6. decembra	prenajaté priestory	85
Kultúrne stretnutie pri čaji	apríl/máj	prenajaté priestory	45
výtvarné a tvorivé dielne	3x ročne	prenajaté priestory	10 – 30
prednášky k dôležitým výročiam	2x ročne	prenajaté priestory	15-30 (podľa témy)
kolektívna príprava jedla na predaj na gastronomických festivaloch a pred slávnostným obedom	2x ročne	prenajaté priestory	15
kurz prípravy fernetu	august	prenajaté priestory	35
oslava Dňa detí	august	prenajaté priestory	30
oslava Dňa študentov spojená s výtvarnou dielňou	september	prenajaté priestory	35
slávnostný obed na Deň vzniku ČSR, s vystúpením tanečného súboru	okolo 28. 9.	prenajaté priestory	65
stretnutie mladých členov spolku	3-4 x ročne	súkromné alebo prenajaté priestory	30
neformálne stretnutie členov v bare Checa s ochutnávkou českých jedál	december	Bar Checa	20
účasť niektorých členov spolku na podujatiach v ČR	1 – 2 x ročne	priestory organizátora, ČR	cca 2

Najvýznamnejšie podujatia, ktorých sa spolok zúčastnil

Názov	Termín	Miesto	Organizátor
Festival komunít v Alta Gracia	začiatok februára	Alta Gracia/ Provincia Córdoba	Mesto Alta Gracia
Provinciálny festival komunít v Santa María de Punilla	Veľká noc	Santa María de Punilla/ provincia Córdoba	Mesto Santa María de Punilla
Festival Comé Culturas UNC (Universita Nacional de Córdoba)	1x ročne	Národná univerzita v Córdobe	Univerzita Córdoba
Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike	jún	podľa organizátora (Argentína, Brazília)	putovný, podľa dohody
Sprievod zahájenia a účasť na festivale Octoberfest	júl a október	Villa General Belgrano	Mesto Villa General Belgrano
oficiálna omša ku Dňu imigrantov	4. septembra	Córdoba/ provincia Córdoba	Mesto Córdoba
oslavy Dňa imigrantov	september	Córdoba/ provincia Córdoba	Mesto Córdoba
Podujatia Veľvyslanectva ČR a SR	pohyblivý	Buenos Aires	Veľvyslanectvo ČR, Veľvyslanectvo SR
Slovenský gastronomický festival v Buenos Aires	august/ september	Buenos Aires	Jakub Sanko
vystúpenie Slovanské kořeny - príležitostne	pohyblivý	podľa organizátora	rôzni

Vybrané najvýznamnejšie podujatia:**Záverečný obed s návštevou Mikuláša, tombolou a vystúpením súboru Slovanské kořeny**

Organizátorom je spolok. Cieľom podujatia je spoločné slávnostné ukončenie kalendárneho roka a besiedka s Mikulášom pre deti. Význam podujatia je lokálny, termín okolo 6. decembra každoročne. Podujatie sa koná v Córdobe v prenajatých priestoroch iných komunít. Materiálne, finančné a administratívne zabezpečenie pozostáva z podpory ČR (dotácia na prenájom priestorov) a zisku z predaja vstupeniek. Súčasťou je aj príjem z predaja suvenírov a tradičných cukrovínek. Podľa spolku je podujatie týmto spôsobom dostatočne zabezpečené. Organizácia, priebeh aj účastníci sú v rámci spolku.

Podujatie zabezpečujú dospelí členovia spolku, účinkuje folklórny súbor, účastníkmi besiedky sú deti členov spolku v počte približne 10, čo predstavitelia spolku považujú za nízky počet.

Veková štruktúra účastníkov podujatia je: deti 20 %, mládež 10 %, dospelí 40 %, seniori 30 %. Celkový počet účastníkov je 85, podľa predstaviteľov spolku optimálny. Podujatie je dostupné aj pre užšiu verejnosť spojenú s členmi spolku.

Niekoľkodňová návšteva slovenského kuchára Jakuba Sanka z Buenos Aires, stretnutie s členmi spolku, diskusia a kurz varenia

Organizátorom je spolok. Cieľom podujatia je priblíženie práce spolku hostovi a výučba prípravy tradičných slovenských jedál. Význam podujatia je lokálny. Ide o nepravidelné podujatie uskutočňované na jeseň v Córdobe vo vyhovujúcich prenajatých priestoroch. Materiálne, finančné a administratívne zabezpečenie je v gescii spolku a je dostatočné. Host poskytuje svoju účasť zdarma, zo vstupného sa hradia náklady spojené s priestormi a surovinami. Osoby zabezpečujúce podujatie sú niektorí dospelí členovia spolku v optimálnom počte, účastníci podujatia sú členovia spolku (mládež, dospelí, seniori) v počte 40, ktorý organizátori považujú za optimálny. Podujatie je určené a dostupné pre členov spolku a pre užšiu verejnosť spojenú s členmi spolku.

Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike

Organizátorom je vždy iný spolok. Cieľom podujatia je šírenie českej a slovenskej kultúry, nadväzovanie kontaktov a udržiavanie vzťahov medzi spolkami, vzájomné oboznamovanie sa s činnosťou a stavom spolkov, i prezentovaným repertoárom. Význam podujatia je medzinárodný. Termín je júl, miesto konania je pohyblivé v závislosti od konkrétneho organizátora (napr. v roku 2024 to bolo 19. - 21. 7. v Presidencia Roque Sáenz Peña, provincia Chaco, Argentina, v roku 2023 v Brazílii, v roku 2025 v Berisse). Podujatie sa koná pravidelne každoročne, priestory bývajú vyhovujúce. Materiálne, finančné a administratívne zabezpečenie je v gescii organizátora (aktuálneho spolku). Časť nákladov si hradia samotní účastníci (napr. doprava, stravné). Na tieto aktivity spolky využívajú dotácie z ČR a SR a vlastné zdroje, resp. zdroje spolku. Verejnosť za účasť na podujatí platí vstupné. Riadenie a marketing podujatia je v gescii usporiadateľského spolku. Zo spolkov sa podujatia zúčastňujú ako účinkujúci prevažne mládež a dospelí členovia v potrebnom (optimálnom) počte. Účastníci podujatia sú prevažne členovia spolkov (mládež, dospelí), prípadne delegácia členov vedenia spolku. Napríklad zo spolku v Córdobe sa podujatia v Sáenz Peña zúčastnilo celkovo 15 členov, čo vedenie spolku považuje za nízky počet. Rozhodujúcim faktorom účasti boli predovšetkým časové a finančné možnosti jednotlivých členov.

Ludské zdroje:

Predseda spolku: Hana Dauria rod. Ondráčková, nar. v ČR, vek 37 rokov, vysokoškolské vzdelanie, občianstvo ČR, národnosť česká. V spolku realizuje jeho vedenie, organizáciu činnosti a aktivít, úradné zastupovanie spolku v Argentína, ČR, SR, prednáškovú, vzdelávaciu činnosť v oblasti kultúry a jazyka, vedenie tanečného súboru. Dĺžka vykonávania týchto aktivít je 2 roky, pravidelne a sústavne, ako záujmová aktivita zdarma. Hlavným zamestnaním je prekladateľská činnosť a výučba českého jazyka.

Podpredseda spolku: Pamela Villalva Havlik, nar. v Argentíne, vek 58 rokov, vysokoškolské vzdelanie, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský a český. Činnosť je spoluvedenie spolku a organizovanie podujatí spolku, dĺžka vykonávania týchto aktivít je 2 roky. Vykonávanie je sústavné a pravidelné, ako záujmová činnosť zdarma. Hlavným zamestnaním je muzikantka a opatrovateľka.

Sekretárka: Laura Nancy Bubenik, nar. v Argentíne, vek 70 rokov, vzdelanie vysokoškolské, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod československý. Vykonávané aktivity v spolku: vedenie spolku, organizovanie aktivít spolku, jednanie

s miestnymi úradmi, vedenie administratívy spolku. Dĺžka vykonávania týchto aktivít je 2 roky. Vykonávanie je sústavné, aktívne a pravidelné. Ide o záujmovú činnosť vykonávanú zdarma. Hlavným zamestnaním bola práca v IT oddelení banky, aktuálne je na dôchodku.

Zhodnotenie:

Najväčším problémom v činnosti spolku podľa jeho predstaviteľov je:

- nedostatok finančných prostriedkov na jednorazový nákup krojového vybavenia,
- malá členská základňa,
- žiadne vlastné úložné priestory, majetok spolku je uložený v domácnostiach niektorých členov vedúcej komisie spolku.

Činnosti spolku by podľa jeho predstaviteľov najviac prospelo:

- stabilný príjem, ktorý by umožnil dlhodobý prenájom priestorov,
- krojové vybavenie ako odev na primeranú reprezentáciu spolku na podujatiach.

Za silnú stránku spolku možno považovať:

- veľmi dobrú organizáciu činnosti (kvalita a prístup vedúcich osobností),
- modernizovanie kuchynských potrieb nevyhnutných na realizáciu gastronomickej časti činnosti spolku (prezentácia a predaj jedál na podujatiach, škola varenia pre členov spolku),
- fakt, že za veľmi krátke pôsobenie (od roku 2019) vznikol fungujúci spolok, aktívny vo viacerých oblastiach činností, a to i bez vlastných priestorov,
- nezištnú spoluprácu a vzájomnú pomoc členov spolku,
- spoluprácu s univerzitou,
- kvalifikáciu vedúcej spolku.

Spolok samotný považuje za najväčší nedostatok v porovnaní s inými komunitami nedostatočné krojové vybavenie. V porovnaní s ostatnými krajanskými spolkami majú menší počet členov.

Za výhodu oproti ostatným komunitám považuje rozmanitosť a pravidelnosť uskutočňovaných aktivít. Výhodou pri porovnaní s niektorými krajanskými spolkami je existencia folklórneho súboru.

Dôležitým faktorom perspektív kvality činnosti a rozvoja spolku je aj nízky vek, vzdelanie a kvalifikácia vedúcej spolku v oblasti kultúrnych tradícií, jej znalosť českého jazyka ako materinského, čo umožňuje efektívnu komunikáciu spolku s inštitúciami v ČR a SR.

Asociación Civil Hogar Checoslovaco Rosario / Občianske združenie Československý domov Rosario (Rosario, prov. Santa Fe)

Základné údaje:

Československý spolok v Rosariu bol založený v roku 1937. Jeho činnosť bola v období 50. – 70. rokov obmedzovaná štátom najmä v otázkach národnej identity. Po roku 1983 nastalo uvoľnenie a od 90. rokov sa začína činnosť spolku rozvíjať. V roku 2001 mesto odovzdáva pôvodné sídlo spolku opäť do užívania spolku. Odvtedy je činnosť spolku kontinuálna, s výnimkou rokov 2020 – 2022 z dôvodu pandémie COVID 19. Ide o občianske združenie s amatérskym vedením.

Počet všetkých členov spolku je 40, aktívnych členov je 20, z nich na organizačnej a rozhodovacej činnosti sa podieľajú 4 z nich. Spolok by uvítal vyšší počet členov. Členská základňa pozostáva z dospelých osôb (70 %), seniorov (25 %) a detí (5 %). Vzdelanostná štruktúra je: stredoškolské vzdelanie má ukončených 70 % a vysokoškolské vzdelanie 30 %. Slovenský pôvod deklaruje 30 % členov spolku.

U členov so slovenským pôvodom je dôvodom ich členstva v spolku pocit vlastenectva a hrdosti na slovenský pôvod. U členov nemajúcich slovenský pôvod je dôvodom ich členstva to isté, ale vo vzťahu k českému a československému, lebo majú český alebo československý pôvod. Vedenie spolku pozostáva z riadiaceho výboru na čele s predsedom. Súčasťou spolku je tanečná folklórna zložka Vlastimil.

Vlastimil bol založený už v roku 1934 ako spevokol. S repertoárom českých piesní úspešne a pravidelne vystupoval v miestnom rádiu a postupne sa rozvinul na krajský spolok, ktorý oficiálne vznikol v roku 1937. Súčasný tanečný spolok nadväzuje na pôvodný spevokol od roku 2000 a pozostáva z dospelých členov aj detskej zložky.

Materiálne vybavenie na činnosť spolku spolok hodnotí ako zlé, s potrebou rekonštrukcie infraštruktúry (najmä oprava strechy). Prevádzkové náklady na činnosť spolku sú relatívne vysoké, lebo Argentína je v ostatných rokoch relatívne drahá krajina. Systém financovania spolku pozostáva z dotácií a samostatnej zárobkovej činnosti spolku. Finančné zabezpečenie činnosti spolku je nedostatočné na rozvoj, avšak dostatočné na základné prežitie spolku.

Infraštruktúra:

Spolok disponuje vlastnou infraštruktúrou, ktorá pozostáva zo sály s kapacitou 120 ľudí, kuchyne, toaliet, kancelárie, knižnice a toaliet na poschodí. Výhodou je dostatočná veľkosť, štruktúra a široká využiteľnosť priestorov (veľké aj malé podujatia, kultúrne, spoločenské, aj vzdelávacie podujatia). Nevýhodou je situovanie sídla v zóne, ktorá je vzdialená od centra mesta, navyše, v pomerne nebezpečnej štvrti. Vlastníkom je spolok a správcom riadiaci výbor spolku.

Infraštruktúru spolok využíva pre svojich členov a pre verejnosť spojenú s členmi spolku. Okrem členov spolku infraštruktúru využívajú aj účastníci podujatí organizovaných spolkom, najmä členovia iných spolkov z iných provincií. Počet tých, ktorí využívajú infraštruktúru, je podľa vedenia spolku optimálny. Vstup je zdarma, v prípade podujatí s vysokým počtom účastníkov, kedy sú logicky aj vyššie náklady, sa vyberá vstupné. Vstupné slúži na náklady spojené s podujatím, príp. ďalšiu činnosť spolku. Fyzická dostupnosť infraštruktúry je dobrá, s bezbariérovým prístupom a autobusovou zastávkou vzdialenou približne 250 m, avšak bez možnosti parkovania v areáli. Parkovanie je možné

na ulici pred spolkom, čo je však vzhľadom na nebezpečnú zónu rizikom. Infraštruktúru spolok využíva pravidelne, podľa jednotlivých aktivít, avšak nie intenzívne. Je funkčná, no vyžaduje niekoľko rekonštrukcií. Jej stav je priemerný až dobrý, je čiastočne zrekonštruovaná. Personálne, materiálno-technické, finančné a iné zabezpečenie využívania infraštruktúry spolku sa zabezpečuje z dotácií a zo vstupného na podujatia.

Aktivity:

Účastníci aktivít organizovaných spolkom sú prevažne dospelí v produktívnom veku a seniori. Ide o členov spolku, prípadne laickú verejnosť spojenú s členmi spolku, a to v závislosti od podujatia. Počet účastníkov je nižší ako by si spolok želal.

Dosah a význam pôsobenia spolku je väčšinou provinciálny (regionálny), 2x ročne celoštátny. Pravidelných aktivít, ktoré spolok organizuje, alebo sa na nich zúčastňuje, je najmenej 5 ročne. Nepravidelných je podobne.

Najvýznamnejšie podujatia organizované spolkom

Názov	Termín	Miesto	Počet účastníkov
stretnutie členov spolku za účelom prípravy a predaja českých a slovenských jedál (zisk na podporu činnosti spolku)	viackrát ročne, nepravidelne	sídlo spolku	10 - 15
„Almuerzo“ – podujatie pozostávajúce z pohostenia, hudby a tanca	viackrát ročne, nepravidelne	sídlo spolku	80 - 100
prezentácia slovenskej gastronómie s Jakubom z Buenos Aires	1 x ročne	sídlo spolku	25
oslava Veľkej noci	marec/apríl	sídlo spolku	30
oslava Dňa detí	august (zriedkavo)	sídlo spolku	30
Popoludňajšie posedenie pri čaji a Bingo	máj/jún	sídlo spolku	70 - 100
oslava Dňa Ústavy SR	1. september	sídlo spolku	30
Mikulášska besiedka	6. december	sídlo spolku	30

Najvýznamnejšie podujatia, ktorých sa spolok zúčastnil

Názov	Termín	Miesto	Organizátor
Sviatok vlajky v Argentíne	jún	Pamätník vlajky, Rosario	Mesto rosario
Virgen de los Dolores	september	Kostol Panny Márie Sedembolestnej v Rosariu	R. k. farnosť Rosario
Deň prisťahovalcov	september	Katedrála v Rosariu	Mesto Rosario, Zväz komunít v Rosariu
Noc komunít	august/september	sídla rôznych komunít	Mesto Rosario, Zväz komunít v Rosariu

Vlastenecký sprievod	október	centrum Rosaria	Mesto Rosario, Zväz komunít v Rosariu
reprezentácia na oslavách ďalších spolkov	premenlivý, viackrát ročne	podľa spolku	usporiadateľský spolok
Encuentro y Fiesta Nacional de Colectividades – Stretnutie a národný festival komunít	10 dní v novembri	Národný park Vlajky v Rosariu	Zväz komunít v Rosariu a komunity v Rosariu
Festival komunít v meste Esperanza	máj	Esperanza, prov. Santa Fe	Mesto Esperanza
Oslava Slovanov	júl/august	sídlo spolku	usporiadateľský spolok
Buenos Aires oslavuje	september /október	Buenos Aires	Mesto Buenos Aires

Vybrané najvýznamnejšie podujatia:

Encuentro y Fiesta Nacional de Colectividades – Stretnutie a národný festival komunít

Hlavným organizátorom podujatia je Zväz komunít v Rosariu, spoluorganizátormi sú Turistické centrum Rosario a Magistrát mesta Rosario. Cieľom podujatia je podporovať a prezentovať kultúru prítomných prisťahovaleckých komunít v Rosariu. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov je národný. Podujatie bolo na celoštátnej úrovni uznané ako najlepšia slávnosť. Koná sa v Národnom parku vlajky v meste Rosario, každoročne v novembri od roku 1985 a trvá 10 dní.

Priestory konania sú vyhovujúce, financovanie je podľa predstaviteľov spolku nedostatočné. Zúčastnené spolky si musia financovať účasť samy. Keďže každý spolok prezentuje svoje kultúrne tradície a gastronómiu, musí si z vlastných zdrojov financovať aj tzv. kultúrny stánok a gastronomický stánok, a tie, ktoré majú aj folklórnu zložku, aj prenájom javiska. Rovnako si každý spolok platí aj bezpečnostné služby poskytované políciou. Vstup pre návštevníkov je zdarma. Riadenie a marketing podujatia zabezpečuje Turistické centrum Rosario.

Organizačne aj programovo sa podujatia zúčastňuje okolo 25 členov spolku, najmä dospelých a mládeže (z nich je asi 10 tanečníkov), a detskej tanečnej zložky pozostávajúcej z 5 – 10 detí. Návštevníkov tvorí široká verejnosť vo všetkých vekových kategóriách, pochádzajúca z mesta, provincie, aj štátu. Ostatný, 40. ročník podujatia v roku 2024, navštívilo za 10 dní konania približne 1 400 000 návštevníkov.

Popoludnie pri čaji + Bingo

Organizátorom je spolok. Cieľom podujatia je získať finančné prostriedky na činnosť spolku, súčasne stráviť popoludnie v spoločnosti krajanov, priateľov a zabaviť sa. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov je lokálny. Termín konania je máj, alebo jún, miesto je sídlo spolku. Ide o pravidelné podujatie konajúce sa vo vhodných a stálych priestoroch.

Financovanie podujatia je z vlastných prostriedkov spolku a podľa predstaviteľov spolku je nedostatočné. Vstup je za poplatok. Riadenie a marketing zabezpečuje spolok. Na organizácii a priebehu podujatia sa zúčastňuje 15 členov spolku, prevažne dospelí

a mládež, aj deti. Návštevníkov je 70 – 100, okrem členov spolku všetkých vekových kategórií aj miestna verejnosť spojená s členmi spolku.

Prípitok ku Dňu Ústavy SR

Organizátorom je spolok. Cieľ podujatia je pripomínať si štátny sviatok SR v rámci krajanov a ich potomkov v Rosariu. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov je lokálny. Termín konania je 1. september, miesto konania je spolok. Podujatie je pravidelné, priestory sú vyhovujúce.

Financovanie podujatia je dostatočné. Všetky aspekty podujatia zabezpečuje spolok. Vstup je zdarma. Na organizácii a priebehu sa zúčastňuje 30 členov spolku všetkých vekových kategórií okrem detí. Účastníkmi sú tí istí členovia spolku, už aj vrátane detí. Podujatie je určené a dostupné členom spolku, iným krajanom a verejnosti spojenej s členmi spolku.

Ľudské zdroje:

Predseda spolku: Julián Gabriel Meliharek, vek 50 rokov, vzdelanie stredoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod český. Ako predseda riadi činnosť spolku a zastupuje spolok pre úradmi. Aktívnym členom spolku je od roku 2000, vo funkcii predsedu je od roku 2017. Aktivity vykonáva pravidelne ako záujmovú činnosť zdarma. Okrem toho je podpredsedom Asociácie komunít v Rosariu. Hlavným zamestnaním je obchodník.

Podpredseda spolku: Eduardo Francisco Marvanek, vek 45 rokov, vzdelanie vysokoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod český. Jeho funkcia spočíva vo vykonávaní organizačnej činnosti, administrácii spolku a zastupovaní predsedu. Funkciu vykonáva 4 roky ako záujmovú činnosť zdarma. Hlavným zamestnaním je stavebný inžinier.

Pokladníčka spolku: Maria Florencia Boillos, vek 32 rokov, vzdelanie vysokoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod iný. Okrem funkcie pokladníčky je aj vedúcou a choreografkou tanečného súboru Vlastimil pri spolku. Úlohy v spolku vykonáva 17 rokov, v súbore 10 rokov, pravidelne, ako záujmovú činnosť zdarma. Hlavným zamestnaním je účtovníčka.

Zhodnotenie:

Za najväčší problém v činnosti spolku predseda považuje nedostatok finančných prostriedkov na údržbu infraštruktúry a rozvoj spolku.

Na zlepšenie činnosti najviac potrebujú väčšiu podporu, a to po stavebnej, aj kultúrnej stránke (viac materiálov na propagáciu a prezentáciu československej kultúry).

Za pozitívum spolok považuje prízemnú časť budovy (najmä sálu, ktorá je v dobrom stave). Naopak, na poschodí je nutné opraviť sálu a zasadáciu miestnosť.

Spolok je najviac hrdý na to, že od roku 1934 podporuje a prezentuje československú kultúru v meste a v provincii Santa Fe.

Na otázku, v čom sú lepší a horší ako ostatné spolky v Argentíne, je odpoveď predsedu spolku: „*Lepší neviem, ale všetko, čo robíme, robíme srdcom a s vlasteneckým duchom. Je to v krvi. Je pre nás cťou šíriť našu kultúru medzi verejnosťou. Horší si nemyslím. Sme neustále v raste a funkční, s cieľom ako inštitúcia sa ďalej rozvíjať.*“

Asociación Checa y Eslovaca de Las Breñas / Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas (Las Breñas, prov. Chaco)

Základné údaje:

Spolok bol založený v roku 1974, neskôr zanikol. V roku 2019 sa potomkovia začali aktivizovať a oficiálne bol obnovený v roku 2022. Ide o občianske združenie/ neziskovú organizáciu. Systém riadenia spolku je amatérsky.

Členská základňa pozostáva z približne 50 členov, z ktorých sa na aktívnej činnosti pravidelne zúčastňuje okolo 20. Na organizačnej a rozhodovacej činnosti spolku sa zúčastňuje 8 členov združených vo vedúcej komisii. Vedúca komisia pozostáva z predsedu, podpredsedu, tajomníka, pokladníka a členov. Súčasťou spolku je aj revízná komisia. Celkový počet členov je podľa spolku samotného nižší ako optimálny. Veková štruktúra členov je: seniori 25 %, dospelí 50 %, mládež 15 % a deti 10 %. Vzdelanostná štruktúra je: základné vzdelanie 30 %, stredoškolské vzdelanie 55 %, vysokoškolské vzdelanie 15 %. Slovenský pôvod má 10 % aktívnych členov spolku, tzn. dvaja členovia spolku (4 %). Väčšina ostatných má český, resp. československý pôvod. Dôvodom členstva členov s krajským pôvodom je snaha spojenia s tradíciami a kultúrou rodnej krajiny predkov. Dôvodom členstva u členov nemajúcich krajských pôvod je snaha zapojiť sa do aktivít spolku.

Finančné zabezpečenie činnosti spolku je nedostatočné. Štruktúra financovania spolku pozostáva z členského (10 %), dotácií (30 %) a zárobkovej činnosti (60 %).

Infraštruktúra:

Spolok disponuje vlastnými priestormi, ktorých využívanie je však podmienené pravidlami vlastníka a správcu. Ich stav a vybavenie sú základné. Spolok preto v prípade potreby menších priestorov využíva priestory v domácnostiach niektorých členov a v prípade potreby väčších priestorov využíva spoločenskú sálu mesta s kapacitou okolo 100 osôb poskytovanú zdarma všetkým miestnym komunitám. Prenajímateľ hradí iba náklady spojené s využívaním (energie a upratovanie). Spolok si sporadicky prenájíma aj iné väčšie priestory v meste. Materiálne vybavenie spolku možno hodnotiť ako nedostatočné a prevádzkové náklady spolku ako nízke.

„Vlastná“ infraštruktúra spolku pozostáva z malej jednoduchej budovy a nádvorja, s celkovou kapacitou približne 150 ľudí. Budova sa príležitostne využíva aj ako kuchyňa.

Táto infraštruktúra je súčasťou areálu pravidelného konania provinciálneho festivalu imigrantov. Areál je dôležitým prvkom kultúrnej infraštruktúry mesta. Vlastníkom a prevádzkovateľom je Asociación Permanente de la Fiesta Provincial del Inmigrante (Stála asociácia provinciálneho festivalu imigrantov - APFPI). Ide o rozsiahly areál umiestnený v parkovej úprave, ktorý pojme 3 – 4 tisíc návštevníkov, pozostávajúci z pódia a priestoru pre hľadisko, spoločných toaliet, niekoľkých menších aj väčších budov, niektorých aj s toaletami. Tieto budovy majú v užívaní miestne komunity, ktorých je 10, vrátane československého spolku. Budovy sú rozmiestnené v polkruhu okolo hľadiska, čiže predstavenie na hlavnom pódii je možné sledovať z nádvorí jednotlivých budov/spolkov. Budovy sú rôzne veľké a rôzne vybavené. Väčšie spolky, napríklad ukrajinský, majú väčšie a lepšie vybavenú budovu a nádvorie, s priestorom na vlastné pódium, kuchyňu, gastrostánok, alebo kultúrny stánok. Menšie spolky, ako československý, majú len

jednoduchý jednopriestorový prízemný murovaný objekt s plechovou strechou a kapacitou 20 osôb. Areál je dobre dostupný, s parkovaním a bezbariérový. Hlavným využitím a dôvodom existencie tohto areálu je festival imigrantov. Areál, resp. jednotlivé objekty sú však dostupné a využívané aj v prípade konania aktivít komunit (športové podujatia, kultúrne podujatia, oslavy).

Táto infraštruktúra je čiastočne zrekonštruovaná a čiastočne funkčná. Využíva sa pravidelne, ale len príležitostne. Stav udržiavania je priemerný. Stav jej častí, priradených miestnym komunitám, závisí od ich možností a schopností udržiavať, rozvíjať, modernizovať ich. Priestor pridelený československému spolku aktuálne čaká veľká rekonštrukcia a modernizácia. Spolok po znovuoobnovení je akčný, aktívny a má ambície.

Aktivity:

Účastníkmi aktivít organizovaných spolkom je prevažne laická verejnosť (55 %), ďalej členovia spolku (40 %, v štruktúre: seniori 25 %, dospelí 50 %, mládež 15 % a deti 10 %) a odborná verejnosť (5 %). Počet účastníkov aktivít spolku je vo všeobecnosti optimálny.

Dosah a význam pôsobenia spolku je v závislosti od konkrétnych aktivít od lokálneho po medzinárodný. Pravidelné primárne aktivity sú Fiesta Provincial del Inmigrante, predaje českého a slovenského jedla. Nepravidelné sú kurz varenia jedál českej a slovenskej kuchyne, kultúrne prednášky, oslavy významných štátnych sviatkov, slávnostné obedy alebo večere, Sviatok zamilovaných a Mikuláš. Sekundárne aktivity sú účasť na folklórnych festivaloch, miestnych slávnostiach a sviatkoch (mestských a štátnych), kde spolok reprezentuje Slovensko (najmä prostredníctvom oblečenia sa členov do krojov a nesúcich štátnu vlajku SR). Spolok sa ročne zúčastňuje približne 20 podujatí, pričom sám organizuje ročne približne 10 podujatí.

Najvýznamnejšie podujatia organizované spolkom

Názov	Termín	Miesto	Počet účastníkov
„Cena Show“ Fiesta de Mayo – Májová slávnosť	máj	prenajatý priestor	150
vedomostná súťaž o prisťahovalcov	október	prenajatý priestor	300
slávnostný akt Dňa provinciálneho prisťahovalca	november	Plazoleta de las Colectividades en Predio de la APFPI	100
Deň založenia Československa	október	Centrálny park mesta / Námestie Česko-Slovenského spoločenstva	40
príprava a distribúcia kraslíc	marec	sociálne jedálne mesta	100
13. Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike	júl 2024	Sála Ex- Combatientes de Malvinas, Las Breñas	140
kurzy varenia / príprava tradičných receptov	štvrtročne	komunitná sála, domácnosti členov	30
predaj tradičných jedál	štvrtročne	komunitná sála, domácnosti členov	80

Najvýznamnejšie podujatia, ktorých sa spolok zúčastnil

Názov	Termín	Miesto	Organizátor
Fiesta Provincial del Inmigrante – Provinciálny festival komunít	november	areál APFPI	APFPI
Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike	júl, každoročne	usporiadateľské mestá Latinskej Ameriky	hostiteľský spolok
aktivity a národné oslavy	8x ročne	námestia a verejné priestranstvá mesta	Mesto Las Breñas
športové podujatia / Olympiáda prisťahovalcov	september/október	štadión a zelené plochy v meste	Mesto Breñas a APFPI

Vybrané najvýznamnejšie podujatia:**Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike**

Organizátormi 13. ročníka v roku 2024 boli Asociación Checa y Eslovaca de Las Breñas a Unión Checoeslovaca, Cultural, Social y Deportiva z Presidencia Roque Sáenz Peña. Podľa informácií vedenia spolku v Las Breñas je o podujatí možné konštatovať nasledovné:

Cieľom podujatia je vzájomne prepájať krajanské komunity v Latinskej Amerike, udržiavať ich vzájomné vzťahy, prezentovať českú a slovenskú kultúru prostredníctvom výstav, prednášok, tvorivých dielní, prezentovať ľudové tance a hudbu, kroje, a to nielen v rámci krajanských komunít, ale aj ostatného obyvateľstva. Význam podujatia je medzinárodný. Podujatie je pravidelné, každoročné, priestory sú premenlivé, ale vždy vyhovujúce.

Materiálne, finančné a administratívne zabezpečenie podujatia je každoročne na aktuálnom organizátorovi (vybranom spolku/spolkoch). Zdrojom financovania sú vlastné príjmy spolku a dotácie od mestskej a provinciálnej samosprávy, zo SR a ČR. Podľa organizátorov bývajú tieto zdroje spravidla dostatočné. Na organizácii a propagácii podujatia so spolkom-organizátorom aktívne spolupracujú aj miestne, regionálne a provinciálne samosprávy. Vstup na toto podujatie je zdarma.

Podujatie zo strany spolku spravidla zabezpečujú jeho dospelí členovia a mládež, v počte 20, ktorý je optimálny. Štruktúra účinkujúcich je seniori 25 %, dospelí 50 %, mládež 15 %, deti 10 %, pričom ide o členov viacerých krajanských spolkov z celého latinskoamerického kontinentu. Štruktúra návštevníkov je rovnaká, ide o medzinárodných, v počte okolo 200, pričom podľa organizátorov by optimálny počet bol okolo 300. Rozhodujúcimi faktormi sú časové a najmä finančné možnosti účastníkov, vzhľadom na veľké vzájomné vzdialenosti krajanských komunít. Podujatie je určené pre širokú verejnosť.

Provinciálna slávnosť prisťahovalcov

Organizátorom je Stála asociácia provinciálneho festivalu imigrantov (APFPI). Cieľom účasti spolku na tomto podujatí je prispieť k šíreniu a prezentácii československej kultúry a prezentovať sa ako jedna z 10 komunít prítomných v meste. Význam podujatia je provinciálny (Chaco). V prípade spolku ide predovšetkým o prezentáciu českej a slovenskej tradičnej gastronómie, tanečného folklóru, kroja a zvykoslovia. Podujatie sa koná každoročne v novembri v areáli APFPI. Samozrejme, súčasťou je voľba kráľovnej

festivalu, ktorou sa viackrát po sebe stala práve členka miestneho československého spolku.

Priestory konania sú vyhovujúce. Finančné zabezpečenie festivalu je dostatočné, skladá sa z príjmov zo vstupného a dotácie obecnej a provinciálnej samosprávy. Organizácia a propagácia podujatia je v gescii APFPI, v spolupráci s miestnymi komunitami, miestnymi a provinciálnymi kultúrnymi a turistickými inštitúciami.

Zo spolku sa na zabezpečovaní tohto podujatia podieľalo približne 20 členov. Veková štruktúra návštevníkov bola seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 25 % a deti 10 %, prevažne regionálni a provinciálni. Reálny počet 3 000 – 4 000 je optimálny. Podujatie je určené pre širokú verejnosť.

„Cena Show“ Fiesta de Mayo (Májová slávnosť)

Organizátorom je spolok. Cieľom podujatia je šírenie československej kultúry, prezentácia spolku a získanie finančných prostriedkov na činnosť spolku. Význam podujatia je regionálny. Slávnosť sa koná každoročne v máji, vždy v inom prenajatom vhodnom spoločenskom priestore v centre mesta. Budovu spolku v areáli APFPI považuje spolok za nevyhovujúcu. Financovanie podujatia je dostatočné, zdrojom sú zisky zo vstupného a dotácia od mestskej samosprávy. Mesto je partnerom a sponzorom podujatia. Riadenie a marketing aktivity je v rámci spolku.

Podujatie zabezpečujú členovia spolku (aj ako účinkujúci) a to vo vekovej štruktúre seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 25 %, deti 10 %, v počte približne 30, čo organizátori považujú za optimálny počet. Veková štruktúra návštevníkov/účastníkov podujatia je rovnaká ako u účinkujúcich. Ide o obyvateľov provincie v počte približne 120, čo organizátori považujú za optimálny počet. Podujatie je určené a dostupné pre širokú verejnosť.

Ľudské zdroje:

Predseda spolku: Fabián Kutalek, vek 55 rokov, vysokoškolské vzdelanie, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský a český. V spolku vykonáva jeho vedenie, zastupovanie pred úradmi v Argentíne, ČR a SR, organizovanie podujatí. Dĺžka vykonávania týchto aktivít je 1 rok ako predseda, pričom v spolku je aktívny od jeho (znovu) založenia. Aktivity vykonáva pravidelne, sústavne, ako záujmovú činnosť zdarma. Pred odchodom do dôchodku pracoval ako učiteľ na základnej škole.

Podpredseda spolku: Beatriz Franta, vek 74 rokov, stredoškolské vzdelanie, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský a český. V spolku sa podieľa na jeho vedení, organizovaní podujatí a zastupuje ho pred miestnymi úradmi, vedie administratívu spolku. Tieto aktivity vykonáva 1 rok ako zástupkyňa, predtým ako predsedníčka spolku od jeho (znovu) založenia. Aktivity vykonáva sústavne, pravidelne, ako záujmovú činnosť zdarma. Zamestnaním je kaderníčka, aktuálne na dôchodku.

Sekretárka spolku: Cristina Noemi Stancheff, vek 49 rokov, vysokoškolské vzdelanie, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský a český. V spolku sa podieľa na jeho vedení, organizovaní aktivít, jednaní s miestnymi úradmi a vedení administratívy spolku. Túto činnosť vykonáva 4 roky (od

znovuzaloženia spolku). Funkciu vykonáva pravidelne a sústavne, ako záujmovú činnosť zdarma. V hlavnom zamestnaní je účtovníčka.

Zhodnotenie:

Reprezentanti spolku za najväčší problém v činnosti spolku považujú:

- nedostatok finančných prostriedkov na jednorazový nákup krojového vybavenia,
- nedostatok finančných prostriedkov na organizovanie podujatí,
- nedostatočné ľudské zdroje,
- absenciu stálych vlastných priestorov, majetok spolku je uložený v domácnostiach niektorých členov z vedúcej komisie spolku.

Činnosť spolku a jeho podmienky by najviac zlepšili:

- stabilný príjem umožňujúci permanentný a dlhodobý prenájom vlastných priestorov,
- viac členov.

Za pozitívum v spolku považujú:

- veľmi dobrú organizáciu spolku,
- vzájomnú spoluprácu v rámci v spolku a dobré vzťahy s ďalšími spolkami.

Ako spolok sú najviac hrdí na to, že: *„môžeme šíriť a propagovať československú kultúru prostredníctvom festivalov, sociálnych sietí a robiť aktivity pre členov spolku, aj iných“.*

Pri porovnaní spolku s ostatnými komunitami v Argentíne je podľa jeho reprezentantov najväčšou devízou vzájomná súdržnosť a priateľstvo v rámci spolku (*„kde fungujeme ako jedna rodina“*) a tiež dobré vzťahy s ostatnými spolkami.

Naopak, za najväčší hendikep pri porovnaní s ostatnými komunitami považujú nízku kvalitu alebo úplnú absenciu materiálneho vybavenia (napr. kroje), absenciu tanečného alebo hudobného súboru a celkovo nízky počet členov.

Dôležitým znevýhodňujúcim faktorom optimálnej činnosti (aj tohto) spolku je absencia kvalifikácie vedenia spolku v oblasti kultúrnych tradícií, čo znižuje potenciál zvyšovania kvality ich prezentácie spolkom. Ďalej je to neznalosť/nedostatočná znalosť českého a/alebo slovenského jazyka, čo znižuje možnosti komunikácie spolku s inštitúciami v ČR a SR.

Výhodou je, že predseda spolku je povolaním učiteľ, čo zvyšuje potenciál efektívnej práce s členmi, najmä deťmi a mládežou. Vzhľadom na krátke obdobie činnosti všetko ukáže čas.

Unión Checoeslovaca, Cultural, Social y Deportiva / Československý zväz kultúrny, spoločenský a športový (Presidencia Roque Sáenz Peña, prov. Chaco)

Základné údaje:

Československý zväz bol založený v roku 1917 a bez prerušenia kontinuálne pôsobí dodnes. Ide o neziskové občianske združenie, riadené amatérsky.

Všetkých členov spolku je 182, z ktorých približne 120 je aktívnych a zúčastňuje sa podujatí. Na organizačnej a rozhodovacej činnosti spolku sa zúčastňuje 25 členov. Počet aktívnych členov je nižší ako by si vedenie spolku želalo, aj to najmä vzhľadom na počet potomkov v lokalite, ktorí sa o svoje korene prostredníctvom spolku nezaujímajú. Veková štruktúra členov spolku je: seniori 5 %, dospelí 50 %, mládež 40 % a deti 5 %. Vzdelanostná štruktúra členov spolku je: základné vzdelanie 50 %, stredoškolské 40 % a vysokoškolské 10 %. Slovenský pôvod deklaruje 10 % aktívnych členov spolku, tzn. 6,5% všetkých členov.

Dôvodom členstva v spolku u členov spolku so slovenským pôvodom je prepojenie s tradíciami a kultúrou krajiny svojich predkov. Z rovnakého dôvodu sú členmi spolku členovia s československým pôvodom. Pre členov s nekrajanským pôvodom je dôvodom členstva je možnosť zapojenia sa do pravidelných aktivít spolku.

Vedenie spolku pozostáva z vedúcej komisie (predseda, podpredseda, tajomník, pokladník a členovia) a z revíznej komisie. Súčasťou spolku je tanečný súbor Moravanka.

Spolok nebol homogénnou entitou, čo sa prejavilo aj v jeho činnosti a profilovaní, vrátane miestnej doplňovacej „československej školy“, ktorá v rokoch 1930 – 1950 vzdelávala desiatky žiakov ročne. Pôvodne združoval najmä po česky hovoriacich imigrantov z Československa, z malej časti aj po slovensky hovoriacich imigrantov z Československa a z Dolnej zeme. Väčšina miestnych Slovákov sa činnosti spolku nezúčastňovala, lebo ho považovala za český, pretože sa v ňom komunikovalo v českom jazyku.

Dôvodmi neangažovania sa celých miestnych slovenských rodín v ňom boli najmä:

- náboženská odlišnosť: imigranti z Československa boli prevažne rímskokatolíci, zatiaľ čo Slováci z Dolnej zeme boli výlučne evanjelici a. v., s vlastným kostolom, farou, aj školou na Bajo Ondo,

- jazyková odlišnosť: Slováci z Dolnej zeme odmietali češtinu, keďže sa s ňou predtým nestretávali a nerozumeli jej, naopak, ostatní členovia spolku je preferovali,

- etnopolitická odlišnosť: časť imigrantov zo Slovenska a všetci z Dolnej zeme sa orientovali na „slovenský“ a nie na „československý“ kontext, v spolku naopak, hlavne na „československý“ kontext,

- hospodársko-ekonomická odlišnosť: jednotlivé farmárske rodiny (ako ekonomicko-hospodárske jednotky) sa podľa etnickej identity združovali do vlastných hospodárskych družstiev, kam predávali svoju produkciu a odkiaľ si nakupovali suroviny, materiál a iné potreby. Družstvá boli spolu s cirkevnými zbormi a školami najdôležitejšími faktormi formovania interpersonálnych vzťahov a vytvárania skupín. Dôležitý bol etnický princíp, definovaný materinským jazykom.

- geopolitická odlišnosť: dodnes existujúca „československá identita“ (ako minoritná) vychádza z toho, že československí (po česky a po slovensky hovoriaci) imigranti odišli z jedného štátneho útvaru – Československa, poznačeného aj ideovým myslením o jednotnom československom národe. Súčasťou skupiny imigrantov

z Československa však boli aj „slovensky“ a nie „československy“ orientovaní jednotlivci a rodiny, a okrem nich aj Slováci z Dolnej zeme, ktorí s Československom nemali nijako významný vzťah. Ich vzťah, príbuzenské kontakty a vedomie pôvodu sa vzťahovali len na územie Slovenska.

V kontexte súčasnej spolkovej činnosti predstavuje obsahovú náplň aktivít spolku to, čo pochádza z českej, moravskej a slovenskej kultúry. (Podobný prípadom je Juhoslovanský spolok a jeho činnosť). Dnes tvoria členskú základňu spolku najmä potomkovia československých imigrantov z prostredia Moravy.

Folklórny súbor Moravanka historicky pozostáva z troch generácií, avšak členská základňa je dynamická. Na početnosť vplýva tiež odchod mládeže na štúdiá alebo za prácou mimo mesta, a aj medziludské vzťahy. Je zaujímavé, že zatiaľ čo tradičná strava prezentovaná spolkom na podujatiach je skôr česká, resp. československá, repertoár súboru je slovenský. Ide o scénicky štylizované tanečné diela (folklorizmus) inšpirované ľudovými tancami z Myjavy, hornej Oravy, zo stredného a východného Slovenska. Členovia sa inšpirujú tanečnými dielami umeleckého súboru Lúčnica, ktoré sú dostupné na internetovej stránke www.youtube.com a snažia sa ich napodobňovať.

Súčasťou spolku je múzeum, pozostávajúce z troch miestností s vyinštalovanými exponátmi o dejinách spolku, prisťahovalectve a o tradičnej ľudovej kultúre z územia Československa. Súčasťou je dobová trieda pôvodnej československej školy, ktorá tu sídlila. Dnes slúži ako knižnica. Ďalšia miestnosť múzea je depozitár.

Materiálne vybavenie na činnosť spolku je dostatočné. Prevádzkové náklady na činnosť spolku sú pomerne vysoké z dôvodu pomerne rozsiahlej infraštruktúry a jej pravidelného využívania. Systém financovania spolku pozostáva z členského (15 %), dotácií (30 %) a samostatnej zárobkovej činnosti (55 %).

Dôležitým zdrojom príjmov spolku je predaj lokra (španielsky loco) – hustej polievky z viacerých druhov strukovín a mäsa. Lokro je tradičné slávnostné obradové jedlo, ktoré sa konzumuje počas najväčších sviatkov v roku. Pôvodne sa varilo vo všetkých domácnostiach. V ostatných desaťročiach sa varí a predáva na niekoľkých miestach v meste, zvyčajne na objednávku. Lokro z Československého spolku podľa miestnych obyvateľov patrí k najlepším v meste (120 000 obyvateľov). V spolku ho varia viackrát ročne, vždy v objeme okolo 1 000 litrov, čo predstavuje tisícky predaných porcií.

Celkové finančné zabezpečenie činnosti spolku je podľa vedenia spolku nedostatočné. Spolok disponuje vlastnou infraštruktúrou, čiže neplatia nájomné, ale platia daňové a prevádzkové náklady (vodné, stočné, elektrina, upratovanie, údržba).

Infraštruktúra:

Infraštruktúra Unión Checoeslovaca je ideálna. Pozostáva z komplexu budov na priestrannom a dobre situovanom pozemku. V jednej z dvoch budov je predsieň, tréningová tanečná sála s kapacitou 50 osôb, kancelária, miestnosť múzea, knižnica, učebňa s kapacitou 12 osôb a sklad. V druhej budove je spoločenská sála s kapacitou 200 osôb a s pódium, plne vybavená veľkokapacitná kuchyňa a moderné toalety. Súčasťou je sklad a dielňa. Vonkajšie priestory tvorí dvor, parkovacie miesta, terasa s grilom a záhrada. Súčasťou areálu je aj dom správcu. Výhodou je, že ide o pomerne rozsiahle a dobre štruktúrované priestory využiteľné a využívané na viaceré typy podujatí, pričom všetko potrebné je v jednom areáli. Nevýhodou je vysoký vek a zlý aktuálny technicko-stavebný stav niektorých priestorov, ktoré si vyžadujú rekonštrukciu. Areál je v prípade podujatí dostupný širokej verejnosti a bežne členom spolku na pravidelné aj príležitostné aktivity. Fyzická a dopravná dostupnosť je optimálna, vrátane bezbariérovosti a možnosti

parkovania. Objekt je využívaný pravidelne. Všetko je plne funkčné, i vzhľadom na vyššie uvedený zlý stav niektorých súčastí. Celkovo, stav možno považovať za dobrý/priemerný, čiastočne zrekonštruovaný.

Využívanie infraštruktúry spolkom je pre členov bezplatné, rovnako ako aj pre verejné inštitúcie, školy. Naopak, využívanie inými je spoplatnené (najmä spoločenskej sály, kuchyne a grilu). Ide zväčša o súkromné, prípadne firemné oslavy. Personálne požiadavky súvisia s upratovaním, kosením, údržbou objektov aj zelene a plní ich správca objektu. Materiálno-technické požiadavky sa naplňajú rovnako, súčasťou je dielňa so základným vybavením potrebným na údržbu objektu. Finančné požiadavky na infraštruktúru sú hradené z finančných prostriedkov spolku.

Infraštruktúru spolku využívajú členovia spolku i nečlenovia spolku (verejnosť), v približnej vekovej štruktúre: seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 25 %, deti 10 %. Ide o obyvateľov mesta, okolia, niekedy provincie. Využívanie infraštruktúry spolku vzhľadom na jej kapacitu a možnosti je podľa predstaviteľov spolku skôr nižšie, ako môže byť.

Aktivity:

Dosah a význam pôsobenia spolku je od lokálneho po provinciálny. Veková štruktúra účastníkov aktivít organizovaných spolkom je približne: seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 25 % a deti 10 %. Laickú verejnosť predstavuje 55 % účastníkov, členovia spolku tvoria 40 % a odborná verejnosť je 5 % účastníkov. Počet účastníkov je z pohľadu spolku nižší ako optimálny.

Zaužívaný harmonogram podujatí spolku predstavujú festivaly komunit, ktoré sa pravidelne uskutočňujú v meste, ďalej tiež v provinciálnom meste Resistencia a najmä festivaly v takých argentínskych mestách, kde pôsobia krajské spolky (najmä Buenos Aires, Berisso, Rosario a Córdoba). Na týchto podujatiach spolok prezentuje tradičnú gastronómiu a FS Moravanka kroje a scénický folklór z vlastného repertoáru. Neoddeliteľnou súčasťou mnohých takýchto podujatí je súťaž o kráľovnú krásy. Súťažia zväčša mladé do kroja odeté členky spolku. Pri výbere reprezentantov spolku sa zohľadňujú nielen endoetnické parametre krásy, ale aj reálna šanca na výhru, ktorá je definovaná pravidlami hodnotenia súťaže (vrátane hodnotenia znalosti jazyka predkov, kvality ľudového tanca, či aktivity v spolkovej činnosti) a, samozrejme, parametrami ženskej krásy definovanými multietnickosťou argentínskej spoločnosti.

Primárne pravidelné aktivity predstavuje účasť na Fiesta Provincial del Inmigrante spojená s predajom českého jedla a Mikulášska besiedka. Primárne nepravidelné aktivity tvoria kurz českej a slovenskej kuchyne, prednášky o kultúre, oslavy významných štátnych sviatkov, slávnostné obedy alebo večere. Medzi pravidelné sekundárne aktivity patrí účasť na regionálnych folklórnych festivaloch a nepravidelné sekundárne aktivity sú predovšetkým účasť na miestnych a mestských slávnostiach a sviatkoch, kde spolok prezentuje Slovenskú republiku.

Počet podujatí na ktorých sa spolok zúčastňuje je približne 35 ročne, počet podujatí organizovaných spolkom je okolo 60 ročne.

Najvýznamnejšie podujatia organizované spolkom

Názov	Termín	Miesto	Počet účastníkov
Medzinárodný deň žien	marec	sídlo spolku	50
veľkonočné dielne	marec/apríl	sídlo spolku	80
Pálenie čarodejníc	apríl	sídlo spolku	70
slávnostný obed k výročiu príchodu prvých čs. osadníkov do mesta	apríl	sídlo spolku	200
Voľba kráľovnej spolku	máj/jún	sídlo spolku	200
obed k výročiu založenia spolku	júl	sídlo spolku	200
oslava Dňa jari a Dňa študentov	september		80
oslava Dňa vzniku ČSR	október	sídlo spolku	200
Mikulášska besiedka	december	sídlo spolku	120
slávnostný ceremoniál na ukončenie roka	december	sídlo spolku	120
Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike	júl 2024	sídlo spolku	300
cukrársky workshop pod vedením kuchára z Buenos Aires	december	sídlo spolku	120
kurz českej a slovenskej kuchyne	4x do roka	sídlo spolku	20
predaj lokra	5x do roka	sídlo spolku	100

Najvýznamnejšie podujatia, ktorých sa spolok zúčastnil

Názov	Termín	Miesto	Organizátor
Expo Viví la Termal	apríl	Areál SUM (Sáenz Peña)	Mesto Sáenz Peña
„Cena Show“ Fiesta de Mayo (Májová slávnosť)	máj	Las Breñas	Spolok v Las Breñas
Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike	júl	každoročne iné miesto	každoročne iný spolok
Účasť Unión na 77. výročí založenia mesta Pampa del Indio	august 2024	Pampa del Indio	Mesto Pampa del Indio
Expo Feria de las Colectividades	október	Areál SUM (Sáenz Peña)	Mesto Sáenz Peña
Recepcia pri príležitosti oslavy Dňa vzniku ČSR na Veľvyslanectve ČR a SR v Buenos Aires	október	Velvyslanectvo ČR a SR v Buenos Aires	Veľvyslanectvo ČR a SR v Buenos Aires
Fiesta del Algodón	november	Areál SUM (Sáenz Peña)	Mesto Sáenz Peña
Festival imigrantov v Las Breñas	november	Park imigrantov (Las Breñas)	Spolok v Las Breñas

Vybrané najvýznamnejšie podujatia:**Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike**

Aj spolok v Sáenz Peña deklaruje tento festival ako jedno z najvýznamnejších podujatí, ktoré spoluorganizoval, a to v roku 2024 spolu s Asociación Checa y Eslovaca de Las Breñas. Z pohľadu vedenia spolku o podujatí možno uviesť, že:

Hlavným cieľom podujatia bolo vzájomne prepojiť slovenské, české a československé komunity v Latinskej Amerike. Významným cieľom spolku bola prezentácia slovenskej kultúry prostredníctvom výstav, prednášok a tvorivých dielní o slovenských tradíciách, ďalej prezentácia tanečného folklóru a ľudového odevu, a nakoniec aj osvetová činnosť – šírenie povedomia o slovenských a československých komunitách v Argentíne. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov bol medzinárodný. Festival a jeho podujatia sa v termíne 19. – 21. 8. 2024 konali v oboch lokalitách organizátorov, mestách Presidencia Roque Sáenz Peña a Las Breñas. Tento festival je pravidelným podujatím. Kvalita priestorov a miesto konania sú síce premenlivé, zvyčajne však vyhovujúce.

Financovanie podujatia pozostáva z dotácií a finančných darov ČR a SR, sponzorských príspevkov a z vlastného financovania. Spoluorganizátor zo Sáenz Peña ho považuje za nedostatočné. Partnerstvo a spoluprácu s inými inštitúciami a organizáciami predstavujú Asociación Checa y Eslovaca de Las Breñas (ako spoluorganizátor), ďalej členovia tanečného súboru Moravanka, mestská a regionálna/provinciálna samospráva, veľvyslanectvá ČR a SR. Vstup je zdarma.

Na zabezpečení podujatia a jeho programu sa podieľalo približne 50 ľudí, prevažne členov spolkov-organizátorov, vo vekovej štruktúre: seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 25 %, deti 10 %. Tento spoluorganizátor považuje počet za optimálny.

Počet návštevníkov bol 200, podľa organizátora by bol optimálny počet 300. Veková štruktúra návštevníkov je: seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 25 %, deti 10 %, ide aj o medzinárodných. Podujatie je dostupné pre širokú verejnosť.

Slávnostný obed k výročiu príchodu prvých československých osadníkov do mesta

Organizátorom je spolok. Toto podujatie je dlhoročnou tradíciou. Koná sa každoročne v apríli v priestoroch spolku. Jeho cieľom je pripomínanie si príchodu a prezentácia kultúrneho dedičstva československých prisťahovalcov, ktorí sa usadili v Sáenz Peña. Pre členov a priateľov spolku je príležitosťou stretnúť sa, spomenúť si na svojich predkov, uvedomiť svoje korene, pripomenúť si históriu, príbeh príchodu ich predkov do mesta a ich prínos k jeho rozvoju.

Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov je lokálny. Priestory konania sú stále, ale podľa organizátorov nevyhovujúce. Podujatie je finančne zabezpečené dostatočne, prostredníctvom predaja vstupeniek. Organizácia a marketing podujatia sú plne v réžii spolku.

Na organizácii, priebehu a programe podujatia sa zúčastňuje približne 40 členov spolku, vo vekovej štruktúre: seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 25 %, deti 10 %. Ide o miestnych, ktorých počet považuje spolok za optimálny.

Návštevníci podujatia sú v počte 200, ide o regionálnych, vo vekovej štruktúre: seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 25 %, deti 10 %. Optimálny počet podľa organizátorov by bol 250. Podujatie je určené pre širokú verejnosť.

Oslava Dňa vzniku samostatného československého štátu

Organizátorom je spolok. Cieľom podujatia je pravidelne si pripomínať deň založenia vlasti svojich predkov a každoročne prilákať čo najvyšší počet priaznivcov českej a slovenskej kultúry, aby ochutnali predávané české a slovenské tradičné jedlá a pozreli si kultúrny program, ktorého hlavnou súčasťou je vystúpenie folklórneho súboru Moravanka a prehliadka krojov. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov je lokálny. Termín a miesto konania sú stále a pravidelné. Priestory konania sú stále a vyhovujúce.

Financovanie podujatia je z vlastných zdrojov spolku a predaja vstupeniek, a je dostatočné. Organizácia, marketing a priebeh podujatia je plne v gescii spolku.

Na zabezpečovaní podujatia sa podieľa približne 40 členov spolku vo vekovej štruktúre: seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 25 %, deti 10 %, pričom podľa vedenia spolku ide o optimálny počet.

Návštevníkov podujatia je 200, vo vekovej štruktúre: seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 25 %, deti 10 %, prevažne ide o miestnych, pričom podľa organizátora by ich optimálny počet bol 250. Podujatie je určené pre širokú verejnosť.

Ľudské zdroje:

Predseda spolku: Silvia Noemi Kniz, vek 60 rokov, vysokoškolské vzdelanie, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský a český. V spolku vykonáva jeho vedenie, zastupovanie pred úradmi, diplomatickými zastúpeniami a úradmi v SR a ČR, podieľa sa na organizovaní podujatí spolku, vyrába kroje. Predsedníčkou spolku je 2 roky, predtým približne 20 rokov v rôznych vedúcich funkciách v spolku. Aktivity vykonáva aktívne, pravidelne, ako záujmovú činnosť zdarma. Aktuálne je na dôchodku, predtým bola učiteľkou na špeciálnej škole.

Pokladník spolku: Laura Patricia Pachinsky, vek 44 rokov, vzdelanie základné, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod slovenský. V spolku sa podieľa na organizovaní podujatí, rokovaníach s miestnymi úradmi a na administrácii finančných záležitostí spolku. Funkciu pokladníka vykonáva 2 roky, predtým 15 rokov vo vedúcich funkciách spolku. Funkciu vykonáva aktívne, pravidelne, ako záujmovú činnosť zdarma. Je nezamestnaná, v domácnosti.

Sekretárka spolku: Maria Angélica Simonek, vek 53 rokov, vzdelanie vysokoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, pôvod slovenský a český. V spolku sa podieľa na organizovaní podujatí, rokovaníach s miestnymi úradmi a vedení administratívy spolku. Sekretárkou je 1 rok, pričom predtým 2 roky vo vedúcich funkciách spolku. Funkciu vykonáva aktívne, pravidelne, ako záujmovú, zdarma. Hlavným zamestnaním je archivárka.

Zhodnotenie:

Reprezentanti spolku za najväčší problém v činnosti spolku považujú:

- nedostatok finančných prostriedkov na organizovanie akcií, materiálne zabezpečenie a udržanie dobrého stavu svojej infraštruktúry,
- malý ľudský kapitál: potreba väčšieho počtu mladých členov.

Na zlepšenie činnosti za najpotrebnejšie považujú:

- zrekonštruovať najintenzívnejšie používané priestory: hlavná sála vrátane pódia za účelom zvýšenia funkčnosti a reprezentatívnosti, a na zabezpečenie bezpečnosti.

Za najlepšie v spolku považujú:

- novozrekonštruovanú knižnicu vo veľmi dobrom technickom stave, dobre vybavenú českými a slovenskými knihami, s potrebou lepšie ju vybaviť slovenskými knihami.

Najviac hrdí sú na to, že:

- sú schopní šíriť a propagovať českú, československú a slovenskú kultúru prostredníctvom aktívnej účasti na festivaloch, sociálnych sieťach a pod.,
- majú početný a aktívny tanečný súbor Moravanka, ktorý reprezentuje predovšetkým slovenské tance na festivaloch a iných podujatiach,
- majú veľmi dobré vzťahy so slovenskou ambasádou a ďalšími inštitúciami v Argentíne a v SR.

Za lepšie ako ostatné komunity považujú:

- dlhú históriu spolku,
- fakt, že Československé múzeum, ktoré je súčasťou spolku, je najväčšie v Latinskej Amerike,
- fakt, že česká a slovenská knižnica, ktorá je súčasťou spolku, je najväčšia v Latinskej Amerike,
- fakt, že sú najpočetnejší a najstarší československý spolok v Argentíne.

Za nedostatok v porovnaní s niektorými komunitami považujú absenciu hudobného a/alebo speváckeho súboru.

Členovia spolku sami seba nevnímajú ani neprezentujú ako Čechov, Moravanov alebo Slovákov, ale ako členov československého spolku, ako Argentínčanov československého pôvodu, ako potomkov imigrantov z Československa. Obsahom kultúrneho dedičstva, ktoré spolok vytvára, prezentuje a zachováva sú:

- artefakty (najmä zbierkový fond múzea, knižný fond knižnice a kroje súboru),
- tradičná česká a slovenská strava (resp. jej miestna verzia, ktorej je spolok schopný v argentínskych pomeroch čo najviac sa priblížiť),
- folklór, najmä ľudový tanec (resp. jeho špecifické spracovanie a interpretácia v rámci možností, schopností, estetických predstáv a potrieb spolku).

Pri etnologickom a etnochoreologickom výskume je možné sledovať, čo z prezentovaného obsahu činnosti spolku je z územia Čiech, Moravy, či Slovenska. Rovnako tak je možné skúmať a diskutovať aj „čistotu“ prezentovaného materiálu. Často tu totiž ide o „argentínsku“, „čakenskú“ verziu toho, čo sa vo všeobecnosti považuje za zdrojový materiál z územia Československa, či dolnozemskej slovenských enkláv.

Avšak aktivity spolku ani motivácia členstva v spolku, či účasť na konkrétnej aktivite, vôbec nestoja a primárne nesúvisia s odbornými znalosťami, spracovaním a interpretáciou, ale stoja na schopnosti udržania kultúrno-spoločenských prejavov spojených s koreňmi, dedičstvom predkov a „historickou“ predstavou o Československu, so snahou udržať kontinuitu vlastnej spolkovej činnosti, „argentínskej verzie československej“ kultúry, resp. toho, čo si členovia pod ňou predstavujú.

Aj keď komunikačným jazykom v každom krajanskom spolku v Argentíne je španielčina, výhodou pri komunikácii s úradmi v SR a ČR je fakt, že český jazyk (resp. podobu „obecnej“ češtiny) tu ešte stále na základnej komunikačnej úrovni pomerne dobre ovládajú niekoľkí seniori a predsedníčka spolku. Slovenčine rozumejú málo, lebo sa s ňou takmer nestretávali.

Významným faktorom udržiavania, či dnes skôr revitalizácie češtiny, je tu systematická, dlhodobá inštitucionalizovaná odborná podpora zo strany ČR, ktorá spočíva vo vysielaní a financovaní učiteľa českého jazyka z ČR. Vyučovanie češtiny prebieha

priamo v spolku v učebni. Tento učiteľ vyučuje prezenčne aj v 180 km vzdialenom provinciálnom meste Resistencia. Okrem toho realizuje aj online výučbu pre žiakov zo vzdialených miest (nielen) Argentíny.

Perspektívy spolku sú postavené na udržaní česko-slovenského charakteru spolku, vrátane posilňovania slovenského elementu. Táto orientácia rozširuje nielen možnosti prezentácie českej aj slovenskej kultúry, ale aj možnosti získavania podpory z ČR aj SR. Zvyšuje sa tým potenciál spolupráce s českými aj slovenskými krajaňskými komunitami vo svete. Využívanie a udržiavanie československej identity má tak nielen emocionálny historický rozmer, ale aj aktuálny praktický význam.

Výzvou je pritiahnuť do spolku potomkov tých, ktorí sa z vyššie uvedených dôvodov doposiaľ neaktivizovali, hoci v lokalite iné/lepšie možnosti na seberealizáciu tohto typu nemajú. Rovnako perspektívnou je aj odborná podpora činnosti FS Moravanka zo strany SR a ČR, čo je však podmienené proaktívnym prístupom vedúcich členov súboru a spolku.

Círculo de Descendientes de Eslovacos del Chaco / Okruh potomkov Slovákov v Čaku (Resistencia, prov. Chaco)

Základné údaje:

Okruh potomkov Slovákov v Čaku podľa informácií poskytnutých spolkom v roku 2022 vznikol v roku 1991. Podľa informácií poskytnutých v roku 2025 vznikol v roku 2002.

Spolok sídli v provinciálnom meste Resistencia. Ide o občianske združenie na čele s predsedníctvom pozostávajúcim z predsedu, podpredsedu, tajomníka, pokladníčky a 3 členov, 5 náhradníkov, kontrolóra a náhradného kontrolóra. Okrem toho sa na riadení spolku zúčastňuje aj koordinátor/referent. Riadenie spolku je amatérske.

Podľa informácií o aktuálnom celkovom počte členov poskytnutých v roku 2022, počet členov bol 110. Podľa rovnakej požiadavky v roku 2025 spolok aktuálny celkový počet členov nedokázal uviesť, uviedol počet členov pri založení v roku 2002, 50. V roku 2022 spolok uvádza vekovú štruktúru členov: 91 % dospelých a 9 % seniorov. Podľa údajov poskytnutých spolkom v roku 2022 má slovenský pôvod 100 % členov. V roku 2025 spolok nedokázal uviesť žiadne údaje o vekovej, ani vzdelanostnej štruktúre svojich členov.

Spolok deklaruje, že združuje potomkov Slovákov - imigrantov z Československej republiky a Dolnej zeme, ktorí žijú v meste Resistencia, v obciach San Bernardo, La Clotilde, Juan José Castelli, Coronel Du Graty, La Tigra, Quitilipi, Machagai, mestách Presidencia Roque Sáenz Peña, Corrientes a ďalších miestach provincie Chaco.

Podľa štatútu, názvu, uvádzaných lokalít členskej základne a aktivít spolku, je dosah jeho činnosti provinciálny.

Vzhľadom na reálnu formu a činnosť ide o politicko-reprezentatívnu sociálnu sieť a nie o štandardný spolok s jasnou a pevnou členskou základňou, sídlom, alebo miestom pravidelného stretávania sa, pravidelnou činnosťou a vlastnými podujatiami.

Infraštruktúra:

Okruh nedisponuje vlastnou štruktúrou, ani neuvádza žiadne miesto stretávania sa, ani miesto realizácie pravidelných stretnutí vedenia spolku, vlastných podujatí, či aktivít.

Aktivita:

Hlavným dôvodom založenia spolku je ambícia spájať potomkov Slovákov v Čaku, pripomínať si významné výročia SR, udržiavať prítomné pamätníky a pamiatky slovenských imigrantov, pôsobiť pri zabezpečovaní uchovávaní historických dokladov o príchode a prítomnosti slovenských imigrantov v meste a provincii.

Výsledkom doterajšej činnosti spolku je:

- Aktivita na prvotné sčítanie potomkov slovenských imigrantov v Čaku s výsledkom identifikácie a lokalizácie približne 800 rodín v provincii.
- Zabezpečenie obnovy hrobu Kazimíra Konštantína Štefánika (lok. ev. ako Casimiro Constantino Stefanik), brata M. R. Štefánika, ktorý žil, pôsobil a je pochovaný na Mestskom cintoríne v Presidencia Roque Sáenz Peña, v roku 2004 a zabezpečenie vyhlásenia hrobu za historické a kultúrne dedičstvo mesta. Súčasťou je pamätná tabuľa, odhalená v roku 2024 na mieste hrobu a za prítomnosti reprezentantov mesta, spolku a veľvyslanca SR v Argentíne.

- Darovanie vybavenia vidieckej školy v lokalite Bajo Hondo Grande v roku 2004: Okruh daroval škole počítačové vybavenie a knižný fond pre knižnicu školy. Táto štátna škola sa nachádza v oblasti s kedysi najväčším počtom potomkov Slovákov, kde si slovenskí imigranti po príchode postavili vlastný kostol (ev. a. v.) a vlastnú školu, kde sa vyučovalo v slovenčine.
- Cesta na Slovensko v roku 2013: za podpory Ministerstva zahraničných vecí SR prvýkrát v histórii slovenskej komunity v Argentíne delegácia 21 dospelých a mládeže slovenského pôvodu bola oficiálne prijatá vládou SR na Slovensku. Okruh rozšíril túto účasť aj o delegácie zo slovenských spolkov v Berisse a Buenos Aires.
- Iniciovanie a zabezpečenie pomenovania námestia v provinciálnom meste Resistencia „Námestie Slovákov“, s pamätnou tabuľou a štátnym znakom SR, a tak vytvorenie dôstojného miesta na kultúrne podujatia a spomienkové slávnosti potomkov Slovákov hlavnom meste provincie.
- Zriadenie knižného fondu v Mestskej knižnici Miguela Pibernusa v Presidencia Roque Sáenz Peña v roku 2024, kedy bol v knižnici z iniciatívy Okruhu zriadený Kútik Kruhu potomkov Slovákov z Chaca. To umožnilo sprístupniť knihy a časopisy darované Veľvyslanectvom SR v Buenos Aires, ktoré dovtedy spravoval Unión v Sáenz Peña.
- Návštevy veľvyslanca SR v Argentíne v Okruhu, meste, provincii, v srievode predstaviteľov spolku, návšteva podujatí a inštitúcií.
- Účasť predstaviteľov spolku na podujatiach organizovaných veľvyslanectvom SR v Buenos Aires (každoročne na Deň Ústavy SR 1. septembra, príležitostne aj inokedy, viackrát ročne).
- Iniciácia a dosiahnutie znovuoobnovenia pôvodného názvu ulice „Calle Checoslovaquia (111)“ (Československá ulica) v Presidencia Roque Sáenz Peña, ktorý bol predtým zmenený na „Calle República Checa (111)“ (Ulica Českej republiky).
- Zabezpečovanie údržby Námestia Slovákov v Resistencii.
- Účasť predstaviteľov Okruhu na podujatiach na Námestí Českej a Slovenskej republiky v Presidencia Roque Sáenz Peña.
- Odhalenie pamätnej tabule s priezviskami prisťahovalcov do regiónu Chaco na Námestí Českej a Slovenskej republiky v Presidencia Roque Sáenz Peña pri príležitosti 100. výročia príchodu slovenských a českých prisťahovalcov do provincie. Ide o najväčšie pamätné miesto tohto druhu v Argentíne a druhé najväčšie v Amerike po USA.
- Účasť predstaviteľov Okruhu na Festivale českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike.
- Popularizácia slovenských dejín, kultúry a imigrantov v provincii v rozhlase, na stredných a vyšších odborných školách.
- Pozvaná účasť na podujatiach, oslavách, sprievodoch a výročiach organizovaných inými subjektami mesta a provincie z oblasti administratívnej správy, kultúry, umenia a vzdelávania.
- Stretnutia vedúcich predstaviteľov komunít a krajanských spolkov.
- Pravidelné mesačné stretnutia predsedníctva Okruhu.
- Starostlivosť o pamätné a reprezentatívne súsošie Štefánik-Masaryk, ktoré sa nachádza v centre mesta Presidencia Roque Sáenz Peña na promenáde venovanej tým minoritám, ktorých predkovia založili mesto, pričom každá má svoj vlastný priestor na prezentáciu, najčastejšie formou vlajky, štátneho znaku, alebo súsošia s reprezentatívnymi štátnymi dejateľmi.
- Osadenie pamätnej tabule na budove základnej školy v katastrálnom území Bajo Ondo Grande.

Ludské zdroje:

Najvýznamnejšou osobnosťou v súvislosti so založením a činnosťou Okruhu je Ana Satina de Borghes, Argentínčanka z Čaka so slovenským pôvodom, zakladateľka a doživotná čestná predsedníčka Okruhu, v minulosti regionálna a provinciálna politička, zástupkyňa provincie vo federálnom zhromaždení, aktuálne na dôchodku, ale stále mestská poslankyňa a aktívna v organizačnej a koordinačnej práci spolku ako koordinátorka. Súčasnú aktívnu generáciu Okruhu predstavuje aktuálna predsedníčka María Alícia Dusicka, podpredseda Pedro Pablo Doval a tajomník Roberto José Liska.

Zhodnotenie:

Okruh potomkov Slovákov v Čaku disponuje dobrými kontaktmi na samosprávu a provinčné štruktúry, rovnako aj na univerzitné prostredie. Ide o ďalší relatívne nový krajanský projekt v Argentíne, ktorého rozvoj bude zaujímavé naďalej sledovať.

Jednou z perspektív je plná aktivizácia členskej základne kvalitnou činnosťou, zaujímavými podujatiami a aktívnym vedením, aby sa Okruh etabloval ako spolk.

Druhou je spojenie, alebo väčšia spoluprácia Okruhu s Unión a Bratři Všichni, resp. koordinácia všetkých krajanských prvkov v provincii. To vyžaduje pohľad do budúcnosti a nie do minulosti. Okruh má potenciál stať sa štruktúrou reprezentujúcou a koordinujúcou celý krajanský svet v provincii.

Kľúčovou otázkou je aj to, či Okruh naďalej zostane striktne vymedzený ako slovenský a odmietajúci prítomný československý rozmer, alebo či rozšíri svoj záber. Obidve riešenia sú vo všeobecnosti možné, samozrejme, ide aj o postoj ostatných prítomných krajanských komunít.

Asociación Civil Checoslovaca Bratři Všichni / Československý spolok Bratři všichni (Resistencia, prov. Chaco)

Základné údaje:

Československý spolok Bratři všichni vznikol v roku 2004 a tvorí ho približne 40 členov. Ide o presídlencov z mesta Presidencia Roque Sáenz Peña a okolitých lokalít pred niekoľkými desaťročiami do hlavného mesta provincie Chaco Resistencia. Dôvodom presídlenia bolo štúdium a možnosti vykonávania vysokokvalifikovanej práce vo veľkom meste (architekt, elektrotechnik, učiteľ, manažér, vyšší úradník a pod.). Český, resp. česko-slovenský základ spolku je tu doplnený o potomkov dolnozemských Slovákov.

Typickou črtou spolku je vyššia vzdelanostná, sociálna a ekonomická úroveň členov, vyplývajúce zo života vo vyše tristitisícovom provinciálnom meste. Čiastočná znalosť českého alebo slovenského jazyka je ešte prítomná u niektorých členov vo veku od 65 rokov. Absencia vlastného sídla redukuje možnosti činnosti, združovania sa a aj niektoré ďalšie aktivity. Spolok existuje skôr ako sociálna sieť než ako sociálna štruktúra. V prípade potreby sa stretávajú doma u niektorého z členov, čo tak, možno i paradoxne, formuje kvalitu interpersonálnych vzťahov smerom od sekundárnej skupiny (inštitúcia) k primárnej skupine (rodina a blízky priatelia).

Spolok pôsobí kontinuálne, ide o občianske združenie/neziskovú organizáciu. Systém riadenia je amatérsky. Zo 40 členov je aktívnych 15, ktorí sa aktívne podieľajú na organizačnej aj rozhodovacej činnosti. Počet členov je nižší ako by spolok chcel. Veková štruktúra je: seniori 20 %, dospelí 50 %, mládež 25 %, deti 5 %. Vzdelanostná štruktúra je: základné vzdelanie 10 %, stredoškolské vzdelanie 30 %, vysokoškolské vzdelanie 60 %. Slovenský pôvod deklaruje 50 % aktívnych členov spolku a 50 % všetkých členov spolku.

Dôvodom členstva v spolku u členov so slovenským pôvodom je prepojenie s tradíciami, kultúrou a jazykom krajiny predkov. Dôvodom členstva v spolku u členov nemajúcich slovenský pôvod je spoznávanie slovenskej kultúry, jazyka, folklóru, možnosť štúdia/štipendia na Slovensku.

Spolok pozostáva z vedúcej komisie (predseda, podpredseda, tajomník, podtajomník, pokladník, podpokladník a členovia), ďalej revíznej komisie (revízor účtov, náhradník revízora účtov a členovia). Súčasťou spolku je hudobno-tanečný súbor Československé kořeny, ktorý má približne 10 členov. Prevažne ide o študentov miestnej univerzity. Personálne zloženie je pomerne pohyblivé. Je zaujímavé, že v roku 2017 z približne 10 členov mala československé korene len jedna, vedúca súboru, pričom všetci ostatní boli Argentínčania a z iných juhoamerických krajín.

Český a ani slovenský jazyk z členov súboru neovláda nikto. Predmetom činnosti je tvorba a interpretácia hudby a tanca inšpirovaných tradičnou ľudovou hudbou a tancom z Československa. Dôvodom členstva, tak ako v prípade mládeže vo všetkých skúmaných spolkoch, sú priateľské vzťahy a tiež sám fakt, že československá kultúra sa im páči, chcú sa ju učiť a interpretovať.

Prevádzkové náklady na činnosť spolku sú primerané. Systém financovania spolku pozostáva z členských príspevkov (10 %), dotácií (40 %), vlastných príjmov z ekonomickej činnosti (50 %). Materiálne vybavenie na činnosť spolku je nedostatočné. Finančné zabezpečenie činnosti spolku je nedostatočné.

Infraštruktúra:

Spolok nedisponuje vlastnou infraštruktúrou, pre potreby stretnutí využíva domácnosti členov, ktoré sú zdarma, alebo prenajaté priestory, za ktoré platí.

Aktivity:

Veková štruktúra účastníkov aktivít organizovaných spolkom je: seniori 5 %, dospelí 45 %, mládež 40 % a deti 10 %. Ide prevažne o laickú verejnosť (60 %), členov spolku (30 %) a odbornú verejnosť (10 %). Počet účastníkov je podľa predstaviteľov spolku optimálny.

Pôsobnosť aktivít a význam spolku je podľa konkrétnej aktivity od lokálneho až po medzinárodný. Primárne pravidelné aktivity predstavujú hodiny hudby, tanca a spevu, nepravidelné zasa kurzy slovenskej kuchyne, vyšívanie, prednášky o rôznych témach, spoločenské večere, oslavy významných štátnych sviatkov. K sekundárnym aktivitám patria nepravidelné (účasť na podujatiach s folklórnym súborom, s vlastným stánkom, účasť na miestnych slávnostiach a sviatkoch, kde prezentujú slovenskú kultúru).

Počet podujatí, na ktorých sa spolok zúčastňuje, je cca 8 ročne, počet podujatí, ktoré organizuje, je cca 3 ročne.

Najvýznamnejšie podujatia organizované spolkom

Názov	Termín	Miesto	Počet účastníkov
oslava Veľkej noci + workshop výroby kraslíc	marec/apríl	domácnosť člena	12
večera na Deň Ústavy SR	september	prenajatý priestor	60
výročná večera spolku	november/december	domácnosť člena	50
tematické výstavy	príležitostne	Dom kultúry	300
kurz varenia (príležitostne)	september	domácnosť člena	15
Slava Fest - Folklórny festival	september 2019 (jednorazovo)	Divadlo Guido Miranda	70

Najvýznamnejšie podujatia, ktorých sa spolok zúčastnil

Názov	Termín	Miesto	Organizátor
Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike	júl	putovné	hostiteľský spolok
oslava založenia mesta Resistencia	február	verejný priestor	Mesto Resistencia
slávnostný sprievod pri príležitosti štátneho sviatku	máj	verejný priestor	Mesto Resistencia
sprievod pri príležitosti Dňa nezávislosti	júl	verejný priestor	Mesto Resistencia
Miestny festival komunit	november	verejný priestor	Mesto Resistencia
oslava Vianoc	december	verejný priestor	Mesto Resistencia

Deň otvorených dverí – Katedra moderných jazykov – UNNE	jún	UNNE (univerzita)	UNNE
Národný festival prisťahovalcov v Oberá	september	Park národov v Oberá	Mesto Oberá
Provinciálny festival prisťahovalcov v Las Breñas	október	areál APFPI	APFPI
vystúpenie mestských tanečných súborov	premenlivý	verejný priestor	Mesto Resistencia

Vybrané najvýznamnejšie podujatia:

Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike

Aj Československý spolok Bratři všichni považuje za najvýznamnejšie podujatie v kalendári svojej činnosti tento festival. Jeho cieľ charakterizuje rovnako, ako predchádzajúce spolky. Vzhľadom na to, že organizátori aj účastníci jednotlivých ročníkov sú krajské spolky z Argentíny, Brazílie, Paraguaja, Čile a Uruguaja, význam podujatia je medzinárodný. Termín konania je vždy v júli, obdobie zimných prázdnin na južnej pologuli. Konanie je pravidelné, miesto premenlivé. Priestory a zabezpečenie sú síce premenlivé, ale vyhovujúce.

Financovanie účasti na podujatí tvoria vlastné zdroje spolku, dotácie mestskej a provinciálnej samosprávy, ČR a SR, pričom vedenie spolku konštatuje, že je nedostatočné. Vstup je zdarma. Riadenie a marketing podujatia je v rámci spolku, ktorý festival v tom roku organizuje.

Z prostredia spolku organizačne a programovo zabezpečuje podujatie približne 20 členov, ktorých počet je optimálny. Ich veková štruktúra je: seniori 20 %, dospelí 50 %, mládež 20 %, deti 10 %. Pôvod je medzinárodný.

Veková štruktúra návštevníkov podujatia je: seniori 20 %, dospelí 50 %, mládež 20 %, deti 10 %, ich pôvod je medzinárodný a počet 200. Podľa spolku by optimálny počet bol 300. Podujatie je určené a dostupné pre širokú verejnosť.

Fiesta local de las Colectividades (Miestny festival komunit)

Organizátorom je Zväz komunit v provincii Chaco, samotné komunity a Mesto Resistencia. Cieľom podujatia je predstaviť kultúru komunit, ktoré spolu tvoria etnický a kultúrny rôznorodý spektrum mesta Resistencia. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov je provinciálny. Termín konania je november, miesto konania je verejné priestranstvo v meste – Dóm storočia. Podujatie sa koná pravidelne vo vyhovujúcich podmienkach.

Financovanie podujatia pozostáva z nákladov spolkov a podpory mesta. Spolok ho považuje za nedostatočné. Partnermi sú mestské inštitúcie, spolky a sponzori. Vstup je zdarma. Riadenie a marketing podujatia realizuje organizátor.

Podujatie zo strany spolku zabezpečuje 15 členov, optimálny počet by bol 20. Sú vo vekovej štruktúre: seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 30 % a deti 5 %. Pochádzajú z provincie.

Veková štruktúra návštevníkov podujatia je: seniori 10 %, dospelí 45 %, mládež 30 % a deti 15 %, ich pôvod je provinciálny. Približný počet je 1 000, pričom sa neviduje potreba ani snaha tento počet meniť. Podujatie je dostupné aj určené širokej verejnosti.

Slava Fest

Organizátorom podujatia bol spolok. Cieľom podujatia bolo šíriť českú a slovenskú kultúru prostredníctvom folklóru a prezentovať umeleckú tvorbu folklórneho súboru Československé Kořene. Súčasťou bola jedinečná spolupráca s hudobnou skupinou Banda del Viejo Mundo. Význam podujatia podľa cieľov a účastníkov bol lokálny. Termín konania bol september, miesto Teatro Guido Miranda (Resistencia). Išlo o jednorazové podujatie vo vyhovujúcich priestoroch.

Financovanie zo vstupného bolo dostatočné, lebo bolo doplnené o dotáciu od mestskej samosprávy. Partnerom bol Inštitút kultúry provincie Chaco. Riadenie a marketing boli v rámci spolku a v spolupráci s inštitútom, s čo najväčším využitím sociálnych sietí, miestnych sietí, médií - TV relácií/rozhovorov, rozhovorov v tlači, plagátov v uliciach.

Podujatie zabezpečovali účinkujúci súboru vo vekovej štruktúre: seniori 15 %, dospelí 50 %, mládež 30 %, deti 5 %, pochádzajúci z provincie, v počte 27, pričom optimálny počet by bol býval 30.

Návštevníkov podujatia bolo 70 z celej Argentíny, pričom optimálny počet by bol býval 100. Boli vo vekovej štruktúre: seniori 20 %, dospelí 50 %, mládež 20 % a deti 10 %. Podujatie bolo dostupné aj určené širokej verejnosti.

Ľudské zdroje:

Predseda spolku: Mirta Romeau de Klepacek, vek 64 rokov, vzdelanie stredoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod čiernohorský. V spolku vykonáva jeho vedenie, zastupovanie pred úradmi, zastupiteľskými úradmi v SR a ČR. Podieľa sa na organizovaní podujatí. Tieto aktivity vykonáva 5 rokov v pozícii predsedu, aktívnym členom je od jeho založenia. Ide o záujmovú aktivitu vykonávanú zdarma. Povoláním je cukrárka, aktuálne žena v domácnosti.

Pokladník, učiteľka tanca vo folklórnom súbore Československé Kořene: Tatiana Mariangeles Rehak, vek 38 rokov, vzdelanie vysokoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod československý. V spolku sa podieľa na jeho vedení, organizovaní podujatí, jednaní s miestnymi úradmi, vedení administratívy a na vedení folklórneho súboru. Vo funkcii spolku je 15 rokov, vedúcou súboru je 17 rokov. Tieto aktivity vykonáva pravidelne ako záujmovú činnosť zdarma. V hlavnom zamestnaní je vedúca odboru v štátnej správe provincie, ďalej vykonáva administratívno-účtovnú činnosť vo vlastnej firme.

Tajomník spolku: Marcos González, vek 32 rokov, vzdelanie vysokoškolské, nar. v Argentíne, občianstvo Argentína, národnosť argentínska, pôvod iný. V spolku sa podieľa na organizovaní činnosti a podujatí, zabezpečovaní technickej podpory a dizajnu. Vo funkcii je aktívny 11 rokov. Ide o pravidelnú, sústavnú záujmovú činnosť vykonávanú zdarma. Hlavným zamestnaním je administratívny pracovník v architektúre.

Zhodnotenie:

Spolok za najväčší problém v činnosti považuje absenciu vlastných priestorov. Za pozitívum považuje dobrú organizáciu práce. Najviac hrdý je na Československé Kořene. Jeho schopnosť živo interpretovať hudbu, spev a tanec považuje za svoju najväčšiu devízu pri porovnaní s ostatnými krajaanskými spolkami a mnohými komunitami v Argentíne.

Zhodnotenie

a) Kultúra/kultúrne dedičstvo

Kultúra/kultúrne dedičstvo tvorí primárny obsah činnosti krajaných spolkov v Argentíne. Ide o prvky slovenskej a československej kultúry z územia Československa a v menšej miere aj dolnozemskej krajaných enkláv. Tvoria ich najmä:

- tradičná ľudová gastronómia a populárna československá gastronómia 20. storočia,
- vybrané obyčaje výročného cyklu (kalendárne obyčaje),
- kultúrna a politická história Československa a Slovenska,
- dejiny slovenského a československého prisťahovalectva do Argentíny,
- hudobný a tanečný folklór, vrátane populárnych českých a slovenských ľudových piesní a tancov 20. storočia,
- vybrané prvky materiálnej kultúry, najmä ľudový odev, kraslice a mikulášske darčeky, prípadne artefakty prinesené predkami do Argentíny alebo zaslané/prinesené príbuznými zo Slovenska či Československa ako dary (najmä modlitebné knižky, odevné súčiastky, kuchynský riad a potreby, knižky, bytové dekorácie),
- slovenský a český jazyk, ako jazyk predkov.

Prehľad prítomnosti a využívania vybraných prvkov kultúry a kultúrneho dedičstva

spolok ²⁰ / kultúra	BA	Be	SB	Có	Ro	LB	SPU	SPC	Re
tradičná a populárna čs. gastronómia	X	X	-	X	X	X	X	-	X
Veľká noc	X	-	-	X	X	X	X	-	X
Mikuláš	X	-	-	X	X	-	X	-	-
Deň Ústavy SR	X	-	-	-	X	-	-	X	X
Deň vzniku ČSR	X	-	-	X	-	X	X	-	-
Deň študentstva	X	-	-	X	-	-	X	-	-
výročie spolku, príchodu	X	X	-	X	-	X	XX	X	X
ľudová a populárna hudba 20. st.	-	-	-	-	-	-	X	-	X
ľudový tanec	X	X	-	X	X	-	X	-	X
kroj	X	X	-	X	X	X	X	-	X
kraslice	-	-	-	X	X	X	X	-	X
mikulášske darčeky	X	-	-	X	X	-	X	-	-
jazyk predkov	X	-	-	-	-	-	X	-	-
artefakty imigrácie a histórie spolku	X ²¹	X	-	-	X	-	X ²²	X	-

²⁰ BA - Slovenský kultúrny spolok v Argentíne (Buenos Aires, CABA),
Be - Slovenský argentínsky spolok v Berisse (Berisso, prov. Buenos Aires),
SB - Česi a Slováci zo Sierras Bayas (Sierras Bayas, prov. Buenos Aires),
Có - Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe (Córdoba, prov. Córdoba),
Ro - Československý domov (Rosario, prov. Santa Fe)
LB - Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas (Las Breñas, prov. Chaco),
SPU - Československý zväz (Presidencia Roque Sáenz Peña, prov. Chaco),
SPC - Okruh potomkov Slovákov v Čaku (Resistencia, prov. Chaco),
Re - Československý spolok Bratři všichni (Resistencia, prov. Chaco).

²¹ Vlastný archív

²² Vlastné múzeum

V jednotlivých skúmaných spolkoch sú tieto kultúrne prvky zastúpené a využívané na rozdielnej kvalitatívnej a kvantitatívnej úrovni, a to v závislosti od možností, potrieb a schopností ich členov.

Okrem toho, krajské spolky, ako všetky komunity v Argentíne, sú reprezentantmi významnej časti dejín, štátnosti, identity a kultúry Argentíny, jej národno-emancipačných i štátno-občianskych konštitučných procesov. Podstata argentínskej kultúry síce čiastočne pozostáva z kultúry pôvodného obyvateľstva, čo sa aj príslušne prezentuje, ale najmä z kultúr imigrantov z celého, najmä európskeho sveta.

Otázka tradičnej gastronómie:

Z tradičnej gastronómie sa používajú také jedlá, ktoré je možné ľahko pripraviť zo surovín dostupných v Argentíne. Medzi najrozšírenejšie patria halušky, avšak s gulášom. Populárne sú jedlá československej kuchyne 20. storočia pozostávajúce z knedle, pečeného bravčového mäsa alebo hydiny a dusenej kapusty. Na gastronomických podujatiach sa dobre predávajú aj paprikáš, langoše, pagáče, kysnuté koláče a záviný. Gastronómia prezentovaná skúmanými spolkami ako tradičná slovenská alebo československá nepozostáva z archaických slovenských alebo českých jedál slovanskej proveniencie, ale z jedál, ktoré varili slovenské a československé ženy imigrantky svojim mužom a deťom, a naučili ich variť aj svoje dcéry a vnučky. Mnohé z nich sú dnes aktívnymi členkami spolkov.

Logickým fenoménom kulinárnej kultúry v tomto prostredí je aj import argentínskej stravy, kde absentujú polievky (vývary) a kaše (pre všetkých Slovanov tak typické) a nahrádza ich hustá mäsová polievka - lokro, no najmä na grile pečené hovädzie mäso z rozmanitých častí tela, vrátane vnútorností, tzv. asado.

Otázka jazyka predkov:

Využívanie jazyka predkov je dnes v krajskom prostredí Argentíny minimálne. Spolky ho nijako nepoužívajú, ani neprezentujú, lebo ho už neovládajú. Výnimkou sú seniori, prípadne mladší jednotlivci zo SR/ČR. Ak ho v spolku počuť, tak príležitostne, pri stretnutí skupiny seniorov, alebo v prípade hosta zo SR/ČR, ktorý neovláda španielsky jazyk. Jednou z príležitostí sú spevné príležitosti, kedy seniori spoločne spievajú ľudové a populárne piesne predkov, najčastejšie v sprievode akordeónu. Mladší, s výnimkami, jazyk predkov neovládajú.

S odchodom jazyka predkov ako súčasťou kultúry a kultúrneho dedičstva odišla ich dôležitá a reprezentatívna časť. S odchodom jazyka ako nositeľa viacerých iných častí kultúry a kultúrneho dedičstva (ktoré existujú len v jazyku), odišli aj tieto časti (napr. slovesný a piesňový folklór, či slovesná zložka zvykov a obyčají).

Záujem o štúdium jazyka predkov tu však existuje. U viacerých, aj mladých, krajanov má buď emocionálny základ, alebo vyplýva z praktickej potreby pri zámere ísť na Slovensko študovať, alebo pracovať. Učiteľka slovenčiny v Buenos Aires, ale aj učiteľka češtiny v Buenos Aires a v Seanz Peña v provincii Chaco, majú každý desiatky takýchto študentov.

Otázka ľudového odevu:

Ľudový odev je v krajskom prostredí nenahraditeľnou súčasťou materiálneho vybavenia každého spolku. Je najsignifikantnejším etnoidentifikačným nástrojom a najefektívnejším reprezentantom spolku smerom k iným krajským spolkom, iným komunitám a celej verejnosti. Práve prostredníctvom ľudového odevu sa spolky, a krajanovia

celkovo, na podujatiach odlišujú od ostatných ako iní, a súčasne identifikujú navzájom ako svoji.

Krojové vybavenie spolkov je tu kvalitou aj kvantitou rozdielne. Okrem veľkých a starých spolkov, ktoré disponujú lepším krojovým vybavením v pomerne dobrom stave, vo väčšine spolkov ide skôr o súbor odevných súčiastok z viacerých regiónov, zväčša nekompletných a opotrebovaných, pričom pri odievaní je potrebné tieto súčiastky uvážlivo kombinovať. Nie vždy sa výsledok podarí. Obliecť zopár členov spolku do vyhovujúceho ľudového odevu je vo viacerých spolkoch ťažko riešiteľný problém.

Spolky, ktoré nedisponujú tanečnou zložkou, potrebujú pre niekoľkých svojich aktívnych členov odev, ktorý si obliekajú na podujatia, návštevy, oslavy, do sprievodov, do gastronomických alebo kultúrnych stánkov. Tie spolky, ktoré tanečným súborom disponujú, potrebujú krojov, alebo aspoň vybraných odevných súčiastok viac, podľa toho, z akých/ktorých regiónov sú prezentované tance.

Práve na základe kvality a stavu ľudového odevu sa v prostredí argentínskej verejnosti a komunit vytvára obraz nielen o týchto argentínskych reprezentantoch Slovenska a o ich spolkoch, ale aj o Slovensku a Slovákoch. Ľudový odev a etnická gastronómia tu zohrávajú kľúčovú úlohu.

Otázka ľudového tanca:

Všetky skúmané krajanské spolky si uvedomujú, že schopnosť scénickej prezentácie folklóru predkov významne zvyšuje ich kvalitu, vylepšuje ich obraz a môže prilákať nových mladých potomkov a ich priateľov do spolku. Len viacgeneračnosť členskej základne môže zabezpečiť kontinuitu existencie spolku. Aby deti a mládež do spolku radi a pravidelne chodili, musia tam nájsť serióznu, pravidelnú, tvorivú a najmä zábavnú aktivitu. To sa týka aj dospelých a seniorov, ktorí sú nezriedka aktívni aj v tomto segmente činnosti spolku. Kvalita týchto zoskupení je rozdielna, a to podľa kvality choreografa, tanečníkov, hudobnej produkcie a kostýmového vybavenia. Toto je jedna z oblastí, kde je potrebné aj efektívne podporovať skvalitňovanie ľudských zdrojov.

b) Kultúrne organizácie a inštitúcie

Kultúrne organizácie a inštitúcie v krajanskom prostredí Argentíny predstavujú najmä skúmané komunity. Ide predovšetkým o občianske združenia/neziskové organizácie. Zovšeobecňujúcim pojmom je pojem „spolok“, i keď podľa názvov spolkov ide o asociáciu (asociación), klub (club), zväz (unión), okruh (círculo), alebo o neformálne združenie potomkov a priateľov (ako v Sierras Bayas). Vo všetkých prípadoch ide o amatérske vedenie a riadenie, o záujmovú činnosť vykonávanú zdarma.

V polovici spolkov je aktívnych členov, ktorí sa pravidelne zúčastňujú podujatí spolku, približne 50 % - 60 % zo všetkých členov. V druhej polovici spolkov je to od 15 % do 40 %. Najaktívnejšia členská základňa je v Buenos Aires, Córdoba, Unión v Sáenz Peña, Berisse a Rosariu, najmenej v Resistencii, Las Breñas, Okruhu a Sierras Bayas.

Zastúpenie členov so slovenským pôvodom sa pohybuje najmä v rozmedzí od 30 % - 50 % zo všetkých členov spolku. Výnimkou sú Las Breñas a Unión v Sáenz Peña (4 % a 6,5 %), kde prevláda československý pôvod, a naopak, Okruh a Sierras Bayas uvádzajú 100 % členov so slovenským pôvodom.

Členovia deklarujú svoj pôvod podľa krajiny pôvodu a materinského jazyka ich predka, alebo predkov. Ak pochádzal z územia Slovenska, alebo dolnozemskej enklávy a jeho materinským jazykom bol slovenský jazyk, zväčša deklarujú svoj pôvod ako slovenský. Ak išlo o česky hovoriaceho predka z českého územia Československa, alebo českej dolnozemskej enklávy, deklarujú pôvod český. Československý pôvod deklarujú v prípade česky hovoriacich predkov, ktorí do Argentíny prišli v období existencie Československa ako Čechoslováci. Potomkovia slovensky hovoriacich československých imigrantov častejšie deklarujú svoj pôvod ako slovenský.

Československú identitu tu v prvej polovici 20. storočia vytvorila existencia Československa. Udržiavala sa prostredníctvom podpory z Československa pri budovaní škôl a farností, posielaní učiteľov a kňazov, učebníc a kníh - ako podpory štátu krajanom. Táto identita sa tu medzigeneračne prenáša dodnes. Podobným príkladom stále pretrvávajúcej príslušnosti kuž neexistujúcemu štátu sú Juhoslovania, ktorí majú v Argentíne tiež svoje spolky.

Veková štruktúra členskej základne skúmaných spolkov pozostáva najmä z dospelých členov v produktívnom veku, ktorí majú zastúpenie od 42 % do 100 %, najčastejšie tvoria približne polovicu členov spolku. Výnimkou sú Rosario (70 %) a naopak, Okruh a Sierras Bayas (10 % a 20 %). Seniori tvoria zvyčajne 15 - 25 % členov spolkov, výnimkou sú Okruh a Sierras Bayas (90 % a 80 %). Deti a mládež tvoria približne 25 % - 30 % členstva, výnimkou sú opäť Okruh a Sierras Bayas, ktoré deti a mládež nemajú. Naopak, Córdoba a Unión v Sáenz Peña uvádzajú 38 a 45 %-né zastúpenie.

Vo všeobecnosti, seniori sú nositelia kultúrneho dedičstva, kultúry predkov a minulosti spolku, dospelí v produktívnom veku sú organizátori a aktéri súčasnosti spolku, a deti a mládež sú budúcnosťou spolku. Rozhodujúcou je tu generačná vyváženosť a kvalitné medzigeneračné vzťahy.

Približne v polovici spolkov tvoria pomerne výraznú časť členskej základne vysokoškolsky vzdelaní členovia (od 45 % - 60 %), výnimkou je Sierras Bayas s 90 %. V druhej polovici spolkov ide o 10 % - 30 % vysokoškolsky vzdelaných členov. Najväčšie zastúpenie majú stredoškolsky vzdelaní členovia (30 % - 70 %), výnimkou je Sierras Bayas s 10 %. Členovia so základným vzdelaním tvoria 8 % - 30 %, výnimkou je Unión v Seanz Peña (50 %), a naopak, Sierras Bayas a Rosario, kde absentujú plne.

Prehľad spolkov podľa základných údajov 2025

spolok ²³ /charakterist.	BA	Be	SB	Có	Ro	LB	SPU	SPC ²⁴	Re
OZ/NGO	X	X	-	X	X	X	X	X	X
počet členov celkovo/ aktívni/ riadiaci	83/ 60/ 15	90/ 55/ 15	25/ 5/ 2	75/ 40/ 10	40/ 20/ 4	50/ 20/ 8	182/ 120/ 25	110/ 14/ 2	40/ 15/ 15
slovenský pôvod	90%	50%	100%	40%	30%	4%	6,5%	100%	50%
seniori	55%	15%	80%	20%	25%	25%	5%	90%	20%
dospelí	32%	55%	20%	42%	70%	50%	50%	10%	50%
mládež	8%	25%	-	26%	-	15%	40%	-	25%
deti	5%	5%	-	12%	5%	10%	5%	-	5%
VŠ vzdelanie	45%	10%	90%	55%	30%	15%	10%	?	60%
SŠ vzdelanie	47%	70%	10%	33%	70%	55%	40%	?	30%
ZŠ vzdelanie	8%	20%	-	12%	-	30%	50%	?	10%
odborný pracovník vo vedení	X	-	-	X	-	X	X	-	-
riadiaci výbor	X	X	-	X	X	X	X	X	X
tanečná zložka	X	X	-	X	X	-	X	-	X
hudobná zložka	-	-	-	-	-	-	-	-	X
členské poplatky	X	20%	-	X	-	10%	15%	?	10%
sponzorské	-	-	30%	-	-	-	-	?	-
dotácia (vrátane zo SR/ČR)	X	-	70%	X	X	30%	30%	?	40%
vlastná činnosť	X	80%	-	X	X	60%	55%	?	50%

Mimoriadne dôležitou časťou členskej základne každého spolku je jeho vedenie, širšie skupina najaktívnejších členov – organizátorov a kreatívcov – jadro spolku. V skúmanom prostredí pozostáva z 5 až 15 členov. V prípade veľkých spolkov, ako Unión v Sáenz Peña z 25, v prípade menších, a/alebo menej aktívnych spolkov z dvoch až štyroch členov. V kontexte manažmentu ide o najhodnotnejšie ľudské zdroje. O odborný personál ide v skúmanom prostredí len zriedkavo, zvyčajne sú to nadšenci. Sú vysokoškolsky, alebo stredoškolsky vzdelaní, pôsobiaci v úplne iných odboroch. Výnimkou sú spolky v Córdobe a v Buenos Aires, vo vedení ktorých sú aj členovia s odbornými kompetenciami na niektoré aktivity spolku. Čiastočne i v Las Breñas a Unión v Sáenz Peña, kde sú vo vedení učitelia. Znalosť jazyka predkov a schopnosť komunikovať v ňom je v prípade vedúcich osobností zriedkavá. Znalosť zvyčajne a neznalosť znevýhodňuje spolok v komunikácii s inštitúciami v SR (príp. ČR), napríklad pri získavaní finančnej podpory.

²³ BA – Slovenský kultúrny spolok v Argentíne (Buenos Aires, CABA),
Be – Slovenský argentínsky spolok v Berisse (Berisso, prov. Buenos Aires),
SB – Česi a Slováci zo Sierras Bayas (Sierras Bayas, prov. Buenos Aires),
Có – Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe (Córdoba, prov. Córdoba),
Ro – Československý domov (Rosario, prov. Santa Fe)
LB – Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas (Las Breñas, prov. Chaco),
SPU – Československý zväz (Presidencia Roque Sáenz Peña, prov. Chaco),
SPC – Okruh potomkov Slovákov v Čaku (Resistencia, prov. Chaco),
Re – Československý spolok Bratři všichni (Resistencia, prov. Chaco).

²⁴ „?“ – údaje neboli poskytnuté, ostatné údaje o spolku sú z roku 2022.

Okrem vedenia je v niektorých prípadoch súčasťou spolku aj tanečná zložka. Zvyčajne má podobu folklórnej skupiny, či súboru, bez hudobnej a speváckej zložky. Vlastná hudobná produkcia (kapela) a schopnosť scénicky interpretovať slovenské, alebo české piesne, je v spolkoch veľmi zriedkavá. Ak, tak ide o skupinu niekoľkých seniorov, ktorí ešte piesne poznajú a dokážu si ich zaspievať, napríklad v sprievode člena – akordeonistu, alebo najatej kapely či akordeonistu. Súčasťou spolku v Berisse je folklórny súbor Kriváň, Unión v Sáenz Peña folklórny súbor Moravanka, spolku v Resistencii skupina Československé Kořene (ktorú tvoria nielen tanečníci, ale aj hudobníci, čo je v prostredí krajanov v Argentíne výnimočné), pri spolku v Buenos Aires pôsobí tanečné zruženie SpolkÁr, pri spolku v Córdobe pôsobí folklórny súbor Slovanské kořeny a pri spolku v Rosariu súbor Vlastimil. Systematická odborná podpora činnosti týchto zoskupení zo strany SR a ČR má relevanciu. Existencia takejto zložky v spolku totiž umožňuje oveľa lepšiu seba prezentáciu aj prezentáciu slovenskej a československej kultúry v Argentíne a celej Latinskej Amerike, zvyšuje udržateľnosť členskej základne, aj hodnotu spolku (hmotnú – najmä kroje, prípadne hudobné nástroje, nehmotnú – tanečné a hudobné diela).

Financovanie krajských spolkov v Argentíne má v podstate rovnakú štruktúru. Malú časť príjmu vo väčšine spolkov tvoria ročné členské poplatky vo výške niekoľkých eur. Sponzorské je ojedinelé. Dôležitým zdrojom sú dotácie (vrátane SR a ČR), ktoré tvoria tretinu, až dve tretiny finančných zdrojov väčšiny spolkov. Príjmy z vlastnej ekonomickej činnosti tvoria vo väčšine spolkov polovicu až 80% všetkých zdrojov. Ide o príjmy z prenájmu priestorov a z predaja jedál, prípadne suvenírov, na podujatiach.

Slovenské a československé spolky (nielen) v Argentíne majú možnosť každoročne sa uchádzať o finančnú podporu svojej činnosti prostredníctvom žiadosti o pridelenie dotácie z Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Relevantní žiadatelia z Argentíny nevyužívajú tento zdroj naplno. Dôvodom je absencia jazykovo a manažérske zdatných jednotlivcov v spolkoch, ktorí sú schopní a ochotní výzvu Úradu sledovať, žiadosť projektu skoncipovať tak, aby mohol byť zaradený do posudzovania, a nakoniec, v prípade podporenia žiadosti, aktivitu realizovať, vykázať aj zadministrovať podľa pravidiel Úradu. V spolkoch, kde takúto osobu majú, je pravdepodobnosť podporenia niektorých žiadostí vysoká. V ostatných rokoch možno evidovať stúpajúcu tendenciu v počte podaných aj podporených žiadostí, aj v počte žiadateľov. Mimoriadne dôležitým faktorom v tomto trende je spolupráca a pomoc učiteľky slovenčiny a dvoch učiteľov češtiny, ktorí pomáhajú spolkom s vypracovávaním a podávaním žiadostí. Práca krajských spolkov v Argentíne, aj podpora SR a ČR, sa začali systemizovať a racionalizovať.

c) Kultúrne podujatia a kultúrne produkty

Kultúrne podujatia, ktoré organizujú spolky, možno rozdeliť podľa adresátov (účastníkov) na tie, ktoré sú určené predovšetkým členom spolku, prípadne verejnosti spojenej s členmi spolku, a na tie určené adresátom (účastníkmi) zvonka – členom iných krajských spolkov, komunít a širokej verejnosti.

Podľa organizátora možno podujatia relevantné vo vzťahu k spolkom rozdeliť na tie, ktorých organizátorom je spolok samotný a na tie, ktorých organizátorom je iný subjekt, alebo subjekty (mesto, provincia, štát, iný spolok, komunita, zväz), ale ktorých sa spolok zúčastňuje ako účinkujúci, alebo ako hosť.

Podľa frekvencie možno podujatia rozdeliť na pravidelné, ktoré sa konajú každoročne, viackrát za rok, mesačne, či týždenne, alebo na tie, ktoré sa konajú nepravidelne, sporadicky, alebo jednorazovo. Tie pravidelné stimulujú rytmus činnosti spolku a ich organizovanie preukazuje systematickosť práce spolku. Nepravidelné zas reagujú na dynamiku spoločnosti a preukazujú schopnosť spolku reagovať na ňu.

Prehľad podujatí pravidelne organizovaných spolkami

spolok ²⁵ / podujatie	BA	Be	SB	Có	Ro	LB	SPU	SPC	Re
výročné stretnutie členov	X	X	-	X	X	X	X	-	X
gastronómia (varenie členov)	X	-	-	X	X	X	X	-	X
folklór (tanec členov)	X	X	-	X	X	-	X	-	X
kultúrne tradície/história (zvyky)	X	-	-	X	X	X	-	X	X
výučba jazyka	X	-	-	-	-	-	X	-	-
predaj jedál zo spolku	X	X	-	-	X	X	X	-	-
oslava št. sviatku SR/ČSR	X	-	-	X	X	X	X	X	X
predstavenie činnosti spolku/ vystúpenie folklórneho súboru	-	X	-	-	-	-	X	-	X

Skúmané spolky pravidelne organizujú podujatia súvisiace s ukončením roka, pripomínajúce si najvýznamnejšie štátne sviatky SR, ČR, alebo ČSR, najvýznamnejšie výročné sviatky a súvisiace ľudové tradície, ďalej gastronomické podujatia, ktorých účelom je pohostenie a získanie financií na činnosť spolku, niekedy aj vzdelávanie vo varení, súčasťou je kultúrny program s predstavením tanečnej zložky, alebo najatou hudobnou produkciou. Niektoré spolky svojim členom pravidelne poskytujú aj výučbu jazyka, alebo nácviky v tanečnom súbore. Viaceré z pravidelných podujatí sú určené záujemcom bez ohľadu na ich pôvod, alebo členstvo v spolku. To sa prejavuje napríklad aj v štruktúre členov podľa pôvodu v niektorých spolkoch, alebo ich tanečných zložkách, alebo štruktúre účastníkov niektorých podujatí organizovaných spolkom, kde prevládajú takí, ktorí nemajú pôvod, ale majú chuť, talent, entuziazmus, záujem a priateľov či príbuzných s pôvodom.

²⁵ BA - Slovenský kultúrny spolok v Argentíne (Buenos Aires, CABA),
Be - Slovenský argentínsky spolok v Berisse (Berisso, prov. Buenos Aires),
SB - Česi a Slováci zo Sierras Bayas (Sierras Bayas, prov. Buenos Aires),
Có - Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe (Córdoba, prov. Córdoba),
Ro - Československý domov (Rosario, prov. Santa Fe)
LB - Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas (Las Breñas, prov. Chaco),
SPU - Československý zväz (Presidencia Roque Sáenz Peña, prov. Chaco),
SPC - Okruh potomkov Slovákov v Čaku (Resistencia, prov. Chaco),
Re - Československý spolok Bratři všichni (Resistencia, prov. Chaco).

Prehľad podujatí, na ktorých sa spolky pravidelne zúčastňujú

spolok ²⁶ /podujatie	BA	Be	SB	Có	Ro	LB	SPU	SPC	Re
celonárodné oslavy dňa imigrantov	X	X	-	-	X	X	-	X	X
Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Provinciálne oslavy dňa imigrantov	X	X	-	X	X	X	X	X	X
oslavy inej krajskej komunity	X	X	X	X	-	-	X	X	-
podujatie mesta	X	X	X	X	X	X	X	X	X
podujatie iného mesta/ provincie	X	X	X	X	X	-	X	-	X
podujatie veľvyslanectva SR/ČR	X	-	-	X	-	-	X	X	-
podujatie univerzity	-	-	-	X	-	-	-	-	X

Krajské spolky, ktoré chcú, majú čo a vedia dobre prezentovať, napríklad prostredníctvom pekných krojov, tanečnej zložky, dobrej gastronómie, sú pozývané na podujatia organizované mestami, regiónmi, provinciami, v ktorých sídlia, alebo inými krajskými spolkami, či komunitami a ich zväzmi. Ide o podujatia zamerané na pripomínanie si a oslavy imigrantov, imigrácie, komunít, krajanov. Ide o mestské, provinciálne alebo celoštátne oslavy významných historických udalostí, výročia a štátne sviatky, o kultúrne, folklórne festivaly a prehliadky. Súčasťou činnosti krajských spolkov je aj účasť na podujatiach organizovaných veľvyslanectvami SR a ČR. V niektorých prípadoch aj na podujatiach organizovaných miestnymi univerzitami.

Forma účasti na takýchto podujatiach závisí od možností spolku a potrieb organizátora. Niekedy ide o desiatky členov spolku odetých v krojoch nesúcich štátnu vlajku SR v sprievode, inokedy len o niekoľkých členov s vlajkou. Niekedy ide o predstavenie tanečnej zložky na javisku v rámci galavečera, alebo predaj gastrošpecialít v stánku spolku počas niekoľkých dní, inokedy o len reprezentatívnu účasť niekoľkých členov sediacich v hľadisku, alebo pri slávnostnej večeri ako pozvaní hostia.

Rozšíreným a populárnym fenoménom je tu súťaž o kráľovnú krásy. Ide o v krajskej kultúre plne integrované podujatie. Jeho cieľom je z každej komunity/spolku vybrať najreprezentatívnejšiu členku, ktorá porote a návštevníkom ukáže svoju krásu, vedomosti a schopnosti zohľadňujúce etnický charakter, napr. ovládanie jazyka, tanca, či spevu predkov. Tieto súťaže sa organizujú v rámci krajských spolkov ako súčasť väčších podujatí, alebo v rámci komunít v meste, či provincii. Tituly sú cenené a stena s fotkami kráľovien krásy je súčasťou viacerých sídiel spolkov. Sú spolky, z ktorých mladé slobodné ženy získavajú tieto tituly často, na čo predstavitelia spolkov radi a s hrdosťou poukazujú.

²⁶ BA - Slovenský kultúrny spolok v Argentíne (Buenos Aires, CABA),
 Be - Slovenský argentínsky spolok v Berisse (Berisso, prov. Buenos Aires),
 SB - Česi a Slováci zo Sierras Bayas (Sierras Bayas, prov. Buenos Aires),
 Có - Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe (Córdoba, prov. Córdoba),
 Ro - Československý domov (Rosario, prov. Santa Fe)
 LB - Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas (Las Breñas, prov. Chaco),
 SPU - Československý zväz (Presidencia Roque Sáenz Peña, prov. Chaco),
 SPC - Okruh potomkov Slovákov v Čaku (Resistencia, prov. Chaco),
 Re - Československý spolok Bratři všichni (Resistencia, prov. Chaco).

d) Kultúrna infraštruktúra

Kultúrna infraštruktúra významným spôsobom ovplyvňuje nielen formu a obsah kultúry/kultúrneho dedičstva, ale aj kvalitu a činnosť kultúrnych organizácií a inštitúcií, podobu kultúrnych podujatí a kultúrnych produktov a nakoniec aj možnosti vytvárania a uplatňovania ľudských zdrojov v kultúrnom sektore.

V skúmanom prostredí je najdôležitejším faktorom to, či spolok disponuje vlastným sídlom (infraštruktúrou) a ak nedisponuje, tak akú infraštruktúru a za akých podmienok má k dispozícii.

Vlastnou infraštruktúrou disponujú spolky v Buenos Aires, Berisse, Rosariu a Unión v Sáenz Peña. Vo všeobecnosti má táto infraštruktúra dobrú štruktúru a kapacitu. Pozostáva zo všetkého, čo spolok môže potrebovať na svoju činnosť. Jej stav je zvyčajne pôvodný, čiastočne rekonštruovaný, čiastočne, alebo plne funkčný, vyžadujúci rekonštrukciu. Používanie spolkom je zdarma. Náklady sú ako na každú nehnuteľnosť (dane, energie, vodné, stočné, správa a údržba). Vlastníkom je spolok, správcom je vedúca komisia spolku. Ide o najhodnotnejšiu časť imania spolku.

Hlavná sála je priestorom organizovania väčších kultúrno-spoločenských a nácvikov tanečnej zložky, prípadne iných pohybových aktivít nájomcov (tanec, cvičenie a pod.). Prítomnosť pódia zvyšuje úroveň pri spoločenských podujatiach a scénických programoch. Učebňa umožňuje efektívnejší vzdelávací proces prostredníctvom využitia moderných metód a pomôcok (pri výučbe jazyka, odborných prednáškach, workshopoch), kancelária, prípadne knižnica/archív štandardizujú administratívnu stránku fungovania spolku. Prítomnosť kuchyne umožňuje prípravu tradičnej gastronómie ako pohostenia pre účastníkov podujatí v spolku, ale aj pri kurzoch varenia a prípravy stravy na predaj v gastrostánkach na podujatiach. Neoddeliteľnou súčasťou kuchyne v argentínskych podmienkach je veľký gril v átriu, nakoľko grilované mäso (asado) nemôžu byť súčasťou pohostenia. Výhodou je správcovský byt so správcom, a to najmä z bezpečnostných dôvodov ochrany objektu a majetku spolku. Štruktúra vedenia je rovnaká vo všetkých spolkoch, ktoré sú občianskymi združeniami, lebo je daná zákonom. Ukončením riadnej činnosti spolku infraštruktúra pripadá mestu.

Skúmané spolky nedisponujúce vlastnou infraštruktúrou, využívajú inú, analogickú. Najčastejšie za poplatok si prenajímajú adekvátne priestory od mesta, alebo iných spolkov, zväzov, či škôl. Menšie podujatia zvyčajne organizujú v mestských komunitných centrách. Nezriedka sú pre komunity poskytované zdarma. V prípade väčších podujatí sa prenajímajú sály s kuchyňou a potrebným zázemím. To, čo spolok ušetrí na nákladoch na vlastnú infraštruktúru, zaplatí za prenájmy.

Väčšina spolkov, ktoré nemajú vlastnú infraštruktúru, by ju bez ohľadu na ekonomickú stránku, chcela mať. Vlastné sídlo spolku je geniom loci spolku, kde má spolok uložené svoje insígnie, artefakty dokumentujúcu jeho históriu a činnosť, kroje, kde môže organizovať neformálne aj formálne aktivity pre členov, aj iných. Majetok, ktorý môže zveľaďovať a využívaním ktorého môže finančne profitovať.

V spolkoch, ktoré vlastnou infraštruktúrou disponujú, naopak, vždy rezonuje téma predaja sídla spolku, oslobodenia sa od správy, údržby a poplatkov, a činnosť spolku situovať do prenajatých, možno aj lepších priestorov.

Každopádne, strata vlastných priestorov z akéhokoľvek dôvodu a úmyslami je v skúmanom prostredí nezvratná. Súčasná podmienka aj perspektívy krajských spolkov (vrátane pomoci SR a ČR) neumožňujú získanie vlastnej infraštruktúry.

Prehľad prvkov, stavu a využívania infraštruktúry spolkov

spolok ²⁷ /infraštr.	BA	Be	SB	Có	Ro	LB	SPU	SPC ²⁸	Re
vlastník ²⁹	S	S	OZ ³⁰	M	S	M	S	?	D
zdarma/prenájom	Z	Z	P	Z/P	Z/P	Z/P	Z	?	Z/P
hlavná sála (kapac.)	120	130	50	-	120	100	200	?	-
pódium	X	-	-	-	-	-	X	-	-
kolk. dráha	X	X	-	-	-	-	-	-	-
učebňa (kapacita)	35	-	-	50	-	-	12	-	X
knižnica/ archív	X	-	-	-	X	-	X ³¹	-	-
kancelária	X	X	X ³²	-	X	-	X	-	-
kuchyňa	X	X	X	-	X	-	X	-	X
bufet/bar (kapac.)	X	40	-	-	-	-	-	-	-
toalety	X	X	X	X	X	X	X	-	X
átrium s grilom	X	X	X ³³	-	X	-	X	-	-
správcovský byt	X	-	-	-	-	-	X	-	-
bezpečná štvrť	X	X	X	X	-	X	-	-	X
parkovanie vnútri	-	-	X	-	-	-	X	-	-
parkovanie na ulici	X	X	X	X	X	X	X	-	X
bezbariérovosť	X	X	X	X	X	X	X	-	X
nutná oprava	X	-	-	-	X	-	X	-	-
intenzita využívania	nižš.	nižš.	spor.	týžd.	nižš.	nižš.	nižš.	spor.	opt.
využívanie spolkom	90%	70%	10%	10%	100%	10%	80%	?	100%
využívanie inými	10%	30%	90%	90%	-	90%	20%	?	-

²⁷ BA – Slovenský kultúrny spolok v Argentíne (Buenos Aires, CABA),
 Be – Slovenský argentínsky spolok v Berisse (Berisso, prov. Buenos Aires),
 SB – Česi a Slováci zo Sierras Bayas (Sierras Bayas, prov. Buenos Aires),
 Có – Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe (Córdoba, prov. Córdoba),
 Ro – Československý domov (Rosario, prov. Santa Fe)
 LB – Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas (Las Breñas, prov. Chaco),
 SPU – Československý zväz (Presidencia Roque Sáenz Peña, prov. Chaco),
 SPC – Okruh potomkov Slovákov v Čaku (Resistencia, prov. Chaco),
 Re – Československý spolok Bratři všichni (Resistencia, prov. Chaco).

²⁸ „?“ – údaje neboli poskytnuté.

²⁹ S – spolok, M – mesto (prípadne poľský, nemecký alebo ukrajinský spolok v meste), OZ – OZ La Callera 1888,
 D – domácnosti členov

³⁰ V dobe vypracovávaní predmetnej práce objekt zmenil majiteľa z OZ La Calera 1888 na súkromnú/právnickú osobu. Ďalšie využívanie, prípadne zmeny, nie sú zatiaľ známe.

³¹ Múzeum čs. Imigrantov a kultúrnych tradícií

³² Pamätná izba/múzeum La Calera

³³ Bez grilu

e) Ľudské zdroje v kultúrnom sektore

Ľudské zdroje v kultúrnom sektore predstavujú jednotlivci, ktorí svojou riadiacou, organizačnou, kreatívnou, alebo interpretačnou činnosťou významne vplývajú na využívanie kultúry/kultúrneho dedičstva, a/alebo činnosť kultúrnych organizácií a inštitúcií, a/alebo organizáciu kultúrnych podujatí a tvorbu kultúrnych produktov, a/alebo stav a tvorbu kultúrnej infraštruktúry.

V každom skúmanom spolku je niekoľko takýchto jednotlivcov. Od ich kvality a odborného zamerania závisí kvalita činnosti spolku a aj samotná udržateľnosť spolku. Prítomnosť takýchto ľudí spolok revitalizuje, udržiava, rozvíja, absencia naopak vedie k úpadku a zániku. V ideálnom prípade ide o skupinu osôb, ktorá je zodpovedná, vzdelaná v odboroch súvisiacich s činnosťami spolku, vo vekovej štruktúre umožňujúcej medzigeneračnú udržateľnosť, s dostatočným časovým fondom, zanietenosťou a znalosťou jazyka predkov aspoň na základnej komunikačnej úrovni.

Prehľad ľudských zdrojov v spolkoch

spolok ³⁴ / ľudské zdroje	BA	Be	SB	Có	Ro	LB	SPU	SPC ³⁵	Re
predseda	X	X	-	X	X	X	X	X	X
podpredseda	X	X	-	X	X	X	-	X	-
pokladník/sekretár	X	X	-	X	X	X	XX	X	XX
ostatné osoby	11	12	2	7	1	5	22	12	12
vedenie folklórneho súboru	X	X	-	X	X	-	X	-	X
vek	72	67	32 68	37	50	55	59	?	64
	41	30		58	45	74	44	?	38
	62	68		70	32	49	53	?	32
vzdelanie	VŠ	VŠ	VŠ SŠ	VŠ	SŠ	VŠ	VŠ	?	SŠ
	VŠ	VŠ		VŠ	VŠ	SŠ	ZŠ	?	VŠ
	VŠ	SŠ		VŠ	VŠ	VŠ	VŠ	?	VŠ
odbornosť (riadenie/kultúra/ vzdelávanie)	X	-	-	X	-	X	X	-	-
	X	-	-	X	-	-	-	-	X
	X	-	-	-	-	-	X	-	-
znalosť jazyka predkov	X	-	-	X	-	-	X	?	-
	X	-	-	-	-	-	X	?	-
	-	-	-	-	-	-	-	?	-
pôvod (slovenský/český/ československý)	X	X	X X	X	X	X	X	X	-
	X	-		X	X	X	X	X	X
	X	X		X	X	X	X	X	-
zamestnaný - Z	P	Z	Z P	Z	Z	P	P	?	N
penzia - P	Z	Z		Z	Z	P	N	?	Z
nezamestnaný - N	Z	P		P	Z	Z	Z	?	Z

³⁴ BA - Slovenský kultúrny spolok v Argentíne (Buenos Aires, CABA),
 Be - Slovenský argentínsky spolok v Berisse (Berisso, prov. Buenos Aires),
 SB - Česi a Slováci zo Sierras Bayas (Sierras Bayas, prov. Buenos Aires),
 Có - Spolok Čechov a Slovákov v Córdobe (Córdoba, prov. Córdoba),
 Ro - Československý domov (Rosario, prov. Santa Fe)
 LB - Spolok Čechov a Slovákov v Las Breñas (Las Breñas, prov. Chaco),
 SPU - Československý zväz (Presidencia Roque Sáenz Peña, prov. Chaco),
 SPC - Okruh potomkov Slovákov v Čaku (Resistencia, prov. Chaco),
 Re - Československý spolok Bratři všichni (Resistencia, prov. Chaco).

³⁵ „?“ - údaje neboli poskytnuté.

Skúmané spolky zhodne uvádzajú ako primárne ľudské zdroje svojich predsedov, podpredsedov a tajomníkov/sekretárov/pokladníkov, pričom vo všetkých spolkoch, kde majú aj tanečnú zložku, jedna z týchto osôb je aj vedúcou osobou tanečného súboru. Výnimkou v štruktúre vedenia je krajanská komunita v Sierras Bayas, kde ide o úplne neformálne združenie, s dvomi nadšencami (otcom a dcérou).

Ďalšie ľudské zdroje, ktoré sa aktívne podieľajú na zabezpečovaní činnosti a podujatí spolku sú niektorí radoví členovia spolku, v počte od niekoľkých po vyše 20, a to podľa veľkosti spolku a personálnej náročnosti zabezpečenia konkrétnych podujatí.

Veková štruktúra vedenia skúmaných spolkov je väčšinou optimálna, ide o kombináciu mladších dospelých so staršími dospelými, prípadne seniormi. Podľa dosiahnutého vzdelania ide vo výraznej miere o vysokoškolsky vzdelaných ľudí, medzi ktorými sa vyskytujú aj stredoškolsky vzdelaní. Osoby so základným vzdelaním sú zriedkavé.

Odbornosť vedúcich osobností spolku v oblasti riadenia, alebo kultúry, alebo vzdelávania nie je v skúmanom prostredí samozrejmosťou. Ak je prítomná, ide o riadiacich pracovníkov štátnych inštitúcií, učiteľov, alebo administratívnych pracovníkov. V tretine skúmaných spolkov úplne absentuje, aspoň jedna takáto osoba je prítomná v 6 zo 9 spolkov. Viac ako jedna sa vyskytuje v tretine skúmaných spolkov.

Znalosť slovenčiny, alebo češtiny aspoň na komunikatívnej úrovni sa vyskytuje v prípade viacerých riadiacich osôb len v spolku v Buenos Aires, aspoň jedna je v spolkoch v Córdobe, Unión a Okruh.

Slovenský pôvod deklaruje prevažná väčšina týchto osôb. Okrem toho aj český, československý, čiernohorsky, prípadne iný.

V prípade polovice z nich ide o zamestnaných, ktorí činnosť vykonávajú na úkor voľného času. Väčšiu časť druhej polovice tvoria penzisti a len malú časť nezamestnaní, resp. ženy v domácnosti.

Indikátorom kvality, systematickosti činnosti a riadenia spolku je v argentínskych podmienkach schopnosť mať vlastnú tanečnú zložku. Do popredia tak vystupujú spolky v Buenos Aires, Berisse, Córdobe, Rosariu, Unión v Sáenz Peña a Resistencii. Na strane druhej, o nič menej náročné je aj fungovanie spolku s malým počtom členov, prevažne seniorov, nedisponujúc vlastnou infraštruktúrou, bez príležitostí vyskytujúcich sa vo veľkom meste, ako napríklad v prípade Sierras Bayas.

Záver

Kultúra a kultúrne dedičstvo, s ktorým pracujú a ktoré prezentujú skúmané krajanské spolky pozostáva z prvkov:

- materiálnej kultúry: kroj, vybraná slávnostná a obradová strava, artefakty spojené s tradíciou mikulášskej obchôdzky, veľkonočnej obchôdzky a kraslíc, artefakty z domácností zdrojovej krajiny imigrantov (kuchynské nástroje, dekorácie, knihy, rodinné fotografie), historické dokumenty (rodinné fotografie, cestovné doklady imigrantov, príbuzenská korešpondencia), ďalej tradovanie technológie prípravy vybraných tradičných jedál a zhotovovania kraslíc,
- duchovnej kultúry: veľkonočná a mikulášska tradícia, hudobný a tanečný folklór, jazyk predkov, vedomosti o kultúre a dejinách krajiny predkov, o príbehu ich imigrácie, o dejinách komunity a spolku, udržiavanie vedomia pôvodu, vytváranie národnostnej, etnickej a minoritnej (komunitnej) identity,
- sociálnej kultúry: medzigeneračné vzťahy (deti – mládež – dospelí – seniori), príbuzenské vzťahy (s potomkami, s predkami), interpersonálne vzťahy (s členmi spolku), etnosociálne vzťahy (s inými krajanskými spolkami), interetnické vzťahy (s inými komunitami a majoritou), vytváranie a existencia kolektivity na národnostnom, etnickom, etnokultúrnom, minoritnom (komunitnom) princípe – spolku.

Otázka skvalitňovania udržiavania a prezentácie kultúry a kultúrneho dedičstva tu predstavuje:

- podporu príslušných ľudských zdrojov,
- udržiavanie viacgeneračnosti členskej základne,
- tradovanie zo starších generácií na mladšie,
- podpora kultúrno-osvetovej činnosti a poskytovanie materiálov o kultúre, histórii a jazyku krajiny predkov, a to v zodpovedajúcej a zrozumiteľnej forme a v španielskom jazyku, vrátane odborníkov – prednášajúcich, vedúcich workshopov, choreografov a tanečných pedagógov zo Slovenska.

Je nevyhnutné na jednej strane udržiavať isté tradičné prvky a formy kultúry a kultúrneho dedičstva, snažiť sa o autenticitu a kontinuitu. Na druhej strane je potrebné neustále hľadať efektívnejšie spôsoby udržiavania, interpretácie a prezentácie ich šírenia. Okrem toho aj dopĺňať „tradičnú“ obsahovú náplň činnosti spolkov o nové „tradičné“ prvky, aj o prvky modernej slovenskej a československej kultúry. Signifikantná v spolkoch je fúzia s argentínskou, alebo širšie, latinskoamerickou kultúrou. To všetko sa, samozrejme, aj deje. Pri porovnaní argentínskych krajanských spolkov s európskymi, severoamerickými, či austrálskymi krajanmi, alebo so SR, je to pre nich typické.

Kultúrne organizácie a inštitúcie krajanov v Argentíne predstavuje celkovo 13 slovenských, československých a českých spolkov. 9 slovenských a československých bolo predmetom výskumu. Išlo o tie spolky, ktoré prejavili iniciatívu, poskytli informácie, bolo možné ich navštíviť, resp. pozorovať na podujatiach, ktoré organizovali, alebo sa na nich zúčastnili. Sledované boli tie z nich, ktoré pracujú pravidelne, systematicky, s jasnou členskou základňou, vedením, podujatiami a aktivitami využívajúcimi a prezentujúcimi slovenskú, alebo československú kultúru, pričom aj ostatnými spolkami sú tak vnímaní.

Z pohľadu krajanskej problematiky ide o rozmanité typy zoskupení na rôznej úrovni riadenia a činnosti, väčšinou o občianske združenia/neziskové organizácie podľa v Argentíne platnej legislatívy, s predpísanou štruktúrou (riadiaca komisia, prípade revízna

komisia atď.), vyžadovanou činnosťou podľa štatútu a právnej formy (vedenie účtovníctva, odovzdávanie účtovej správy/uzávierky, platba administratívnych poplatkov, daní, pravidelné zasadnutia – valné zhromaždenia, zápisnice a pod.). Nedodržiavanie zákonných požiadaviek na štruktúru, administráciu a činnosť vedie k sankciám, zrušeniu spolku a zabaveniu jeho majetku spolku štátom, resp. prechodom do vlastníctva a správy mesta.

Otázka skvalitňovania činnosti krajských organizácií a inštitúcií tu spočíva v udržiavaní členskej základne, najmä vzdelaného, odborne zdatného a proaktívneho vedenia, schopného pritiahnuť a udržať deti a mládež, vytvoriť im zmysluplné a zaujímavé činnosti cenené aj obklopujúcim prostredím, ktoré sú pre nich využiteľné aj v ďalšom študijnom a profesijnom živote.

Primárnym dôvodom členstva v týchto spolkoch je, podľa členov samotných, možnosť stretnúť sa s ľuďmi s rovnakým pôvodom, spoznať nových ľudí, stráviť príjemný, zábavný a zmysluplný čas s inými podobne zmýšľajúcimi ľuďmi, možnosť robiť niečo, čo považujú za hodnotné, dôležité, čo robili ich predkovia, na čo majú kompetenciu a aj istú morálnu povinnosť vykonávať len oni, seberealizovať sa a niečo sa naučiť. V porovnaní s ostatnými byť v niečom iný, výnimočný, exkluzívny a mať možnosť ukázať to ostatným.

Či už uvedomovaným, alebo neuvedomovaným, ale historicky a naprieč všetkými generáciami primárnym dôvodom takéhoto združovania sa je socializačný rozmer spolku. Dvojnásobne to platí pre seniorov, ktorí nezriedka žijú sami a chvíle v spolku, v prítomnosti mladých ľudí a detí, kde sú ich vedomosti, schopnosti, zručnosti, názory a životné skúsenosti stále žiadané, si mimoriadne vážia.

Kultúrne podujatia a produkty krajanov v Argentíne sú zamerané:

- na vlastných členov a okruh spriaznenej verejnosti: výročné stretnutia členov, oslavy štátnych sviatkov SR/ČSR, tematické posedenia, workshopy tradičných zručností, kultúrno-historické prednášky, návky tanečných zložiek, návštevy z iných krajských spolkov, ambasády SR/ČR, alebo zo SR/ČR, ochutnávky tradičnej gastronómie, príležitostné predstavenia svojich, alebo pozvaných krajských tanečných zložiek,
- na širokú verejnosť: národné (celoštátne), provinciálne a mestské oslavy, sviatky, festivaly, predaj tradičných kulinárií („nedeľné“ obedy, lokro, gastrostánky), predstavenia tanečnej zložky, sprievody v krojoch, predaj suvenírov v „kultúrnych“ stánkoch.

Dôležitým aspektom účasti spolkov na kultúrnych podujatiach je okrem sebaaprezentácie, prípadne finančného profitu, aj vytváranie kontaktov a vzťahov s inými krajskými organizáciami a inštitúciami v Argentíne, širšie v celej Latinskej Amerike a s inými komunitami (inoetnickými spolkami). Výsledkom nadviazania kontaktov a vytvorenia vzťahov je nielen vzájomné interpersonálne spoznávanie sa a oboznamovanie sa s kultúrou a tradíciami „tých druhých“, ale aj porovnávanie, inšpirácia, motivácia, vzájomná pomoc pri poskytovaní priestorov, muzikantov, účasť na podujatiach spriatelených spolkov, a to nielen v rámci krajských spolkov, ale aj komunít. Na takejto koexistencii a spolupráci vznikla Argentína ako štát, jej kultúra a spoločnosť.

Otázka skvalitňovania kultúrnych podujatí a produktov tu spočíva v udržaní, prípadne rozvoji ľudských zdrojov:

- organizátorov a realizátorov aktivít a podujatí,
- účastníkov aktivít/návštevníkov podujatí.

V prípadoch mnohých aktivít a podujatí ide z veľkej časti o tých istých ľudí (v duchu vyjadrenia: „robíme si sami pre seba v rámci spolku“). Dôležité je vytvorenie vhodných

podmienok na uskutočňovanie ťažiskových, tradičných podujatí, ktoré sa konajú dlho, kontinuálne, pravidelne a vytvárajú akúsi značku spolku. Účastníci/návštevníci s nimi rátať. Súčasne je potrebné neustále reagovať na meniaci sa svet, nové požiadavky mladších generácií členov, byť kreatívny a organizovať nové, netradičné podujatia, alebo hľadať nové a netradičné, no často efektívnejšie formy týchto podujatí. A to nielen využívaním moderných technológií (online, web, sociálne siete, interaktivita), ale aj inovatívnou prácou s kultúrnym obsahom (moderná interpretácia, nové formy tvorby, interpretácie a prezentácie umenia a kultúry).

Kultúrna infraštruktúra pre potreby krajanov v Argentíne pozostáva z priestorov stretávania sa členov spolku a priestorov potrebných na realizáciu príslušných aktivít pre členov spolku, vrátane podpornej a dopravnej infraštruktúry. Okrem toho ide aj o infraštruktúru potrebnú na aktivity a podujatia určené pre širokú verejnosť, vrátane tých, kde je spolok účinkujúci a nie organizátor.

Sídlo spolku zvyčajne pozostáva z uzatvoreného objektu ležiaceho v mestskej časti, ktorý tvorí nádvorie a zastavaná plocha. Nádvorie ako átrium väčšinou obsahuje aj veľký gril, prípadne parkovacie miesta. Zastavaná plocha pozostáva zo sály, kuchyne a toaliet, zvyčajne aj baru s menšou miestnosťou, prípadne kancelárie, učebne, skladu či miestnosti archívu. V spolkoch, ktoré nedisponujú vlastným sídlom, menšie priestory (kancelária, archív, sklad, učebňa) zastupujú priestory v domácnostiach niektorých členov, väčšie priestory, alebo učebne si spolok prenájom, alebo využíva priestory mestských komunitných centier. Infraštruktúra spolkov je spravidla v stave, ktorý vyžaduje čiastočnú, alebo úplnú rekonštrukciu, je však plne, alebo čiastočne funkčná, miestami vyžaduje okamžitú opravu (najmä strechy alebo podlahy). Energetická náročnosť alebo ekologickosť stavieb, vrátane zateplenia, sú v Argentíne vo všeobecnosti irelevantné témy.

Otázka skvalitňovania kultúrnej infraštruktúry v krajanskom prostredí Argentíny je relevantná len v prípade tých spolkov, ktoré disponujú vlastným sídlom. Lebo v prípade prenájmenej infraštruktúry je problematika skvalitňovania v kompetencii vlastníkov, a nie spolkov. Investovanie do infraštruktúry skúmaných spolkov vo všeobecnosti vyžaduje rádovo väčšie finančné prostriedky, avšak jej hodnota sa tým rapídne zvýši. Avšak bez ohľadu na vlastníka a správcu, v konečnom dôsledku ide o majetok v Argentíne a nie v SR. Z pohľadu SR je otázka skvalitňovania a rozvoja infraštruktúry krajanských spolkov v Argentíne relevantná len po podrobnej analýze a sofistikovanom rozvrhnutí podpory na konkrétne opravy konkrétnych objektov s najvyššou prioritou. Napríklad oprava zatekajúcej strechy hlavnej sály v kľúčovom objekte kvalitne fungujúceho spolku, alebo vybudovanie/rekonštrukcia toaliet v spolku, ktorý má inak dobre fungujúcu a využívanú ostatnú infraštruktúru, alebo podpora vybavenia učebne v takom spolku, ktorý ju chce využívať lepšie, napríklad na výučbu jazyka, alebo iné už fungujúce a overené vzdelávacie aktivity pre krajanov. Každopádne, pekné, príjemné a dobre vybavené prostredie poskytuje väčší záujem o účasť na v ňom odohrávajúcich sa aktivitách.

Každopádne, aby sa zabezpečila optimálnosť a efektívnosť podpory skvalitňovania infraštruktúry argentínskych krajanov, všetko je potrebné vnímať a posudzovať v miestnych, provinciálnych a argentínskych štandardoch a súvislostiach.

Ludské zdroje v skúmanom prostredí predstavujú vedúce osobnosti spolkov, ďalej mimoriadne aktívni radoví členovia, alebo priatelia spolkov, alebo takí, ktorí disponujú schopnosťami, vedomosťami a zručnosťami, využívanými, alebo využiteľnými pre činnosť spolku. V predmetnej práci sa dôraz kládol najmä na vedenie spolku. Ostatné prítomné

ľudské zdroje je možné a potrebné zaznamenať tiež (dobrí recitátori a rozprávači, tanečníci, kuchárky, tí/tie, čo vedia šiť a vyšívať, pekne spievajú, dokážu vyrábať z dreva, alebo ovládajú iné využiteľné remeslo a pod.). V každom spolku je kvalita a obsah činnosti závislá práve na skupine takýchto osôb.

Keďže prevažne ide o vysokoškolsky vzdelaných ľudí, ktorí pracujú, alebo pracovali vo vyšších pozíciách, a/alebo náročnejších oblastiach, možno predpokladať, že ide o kvalitnejšiu vrstvu prítomného ľudského potenciálu. Neznalosť jazyka predkov ich v činnosti spolku v rámci Argentíny a Latinskej Ameriky nijako nediskvalifikuje, avšak je nevýhodou pri komunikácii s úradmi v SR. Kontakty každého krajanského spolku s krajinou predkov a vzťahy členov spolku, najmä jeho vedenia, s krajinou predkov, sú nevyhnutným predpokladom jeho optimálneho fungovania, motivácie, inšpirácie, inovácie a rozvoja. Je úlohou a zodpovednosťou práve týchto ľudských zdrojov tieto vzťahy vytvárať, moderovať, udržiavať, prípadne rozvíjať.

Zodpovednosťou SR je prostredníctvom príslušných inštitúcií podporovať krajanov práve prostredníctvom budovania kontaktov a udržiavania vzťahov predovšetkým s týmito ľudskými zdrojmi.

Otázku skvalitňovania ľudských zdrojov v krajanských spolkoch tu predstavuje:

- Aktivita znútra spolku: rozvoj mladej členskej základne, vyhľadávanie a pripravovanie ľudských zdrojov na činnosť v spolku, vysielanie najperspektívnejších členov na vzdelávacie aktivity, kurzy, prednášky, štúdium v rámci krajiny a na Slovensko a získavanie prostriedkov na tieto aktivity z možných zdrojov (čo sa v spolkoch čiastočne aj deje).
- Aktivita štátu, provincie, mesta v podpore a oceňovaní kľúčových osobností zo spolkov: granty, kurzy, študijné pobyty, evidencia, hodnotenie, popularizácia a oceňovanie takýchto ľudí (čo sa čiastočne aj deje).
- Aktivita SR v podpore a oceňovaní kľúčových osobností z krajanských spolkov, podpora takýchto ľudí: granty, štipendiá, kurzy, študijné pobyty, evidencia, hodnotenie, popularizácia a oceňovanie takýchto ľudí (čo sa čiastočne aj deje).

Nevyhnutnou obsahovou náplňou skvalitňovania vedúcich osobností krajanských spolkov v Argentíne je odborné vzdelávanie, semináre, kurzy a prednášky:

- o riadení kultúry,
- o systéme krajanskej podpory SR (a možnostiach inej podpory),
- o dejinách a kultúre Slovenska,
- o dejinách a kultúre slovenských imigrantov do Argentíny,
- nevyhnutnou a nezastupiteľnou je výučba slovenského jazyka.

Tieto aktivity je potrebné realizovať nielen systematicky a sofistikovane, ale aj kontinuálne, vrátane priebežného vyhodnocovania výsledkov, aby sa zabezpečila kontinuita ľudských zdrojov a tak udržateľnosť krajanských komunit v Argentíne (ak je udržateľnosť nejakým cieľom).

SWOT analýza

Prostredníctvom SWOT analýzy krajanského prostredia v Argentíne je možné identifikovať a formulovať isté vlastnosti a podmienky, ktoré vysvetľujú súčasný stav a umožňujú načrtnúť perspektívy.

- Strengths – silné stránky (vnútorné vlastnosti organizácie, ktoré jej môžu napomôcť k dosiahnutiu cieľa)
- Weaknesses – slabé stránky (vnútorné vlastnosti organizácie, ktoré sťažujú dosiahnutie cieľa)
- Opportunities – príležitosti (vonkajšie podmienky, ktoré môžu dopomôcť organizácii k dosiahnutiu cieľa)
- Threats – ohrozenia (vonkajšie podmienky, ktoré môžu sťažiť organizácii dosiahnutie cieľa)

Organizáciou sú v tomto prípade skúmané krajanské komunity v Argentíne ako celok. Cieľom je udržanie a rozvoj aktuálnej činnosti krajanských komunít v Argentíne.

Silné stránky – vnútorné vlastnosti +	Slabé stránky – vnútorné vlastnosti -
- dobré vzájomné vzťahy krajanských spolkov, prevláda pomoc oproti konkurencii - dobré interetnické vzťahy s komunitami v Argentíne - vzdelanosť a zamestnanosť vedenia spolkov - tanečná zložka (6 z 9 spolkov) - vlastné sídlo 4 – 5 z 9 spolkov, alebo dostupnosť prenájmu - osobný prístup kľúčových členov (poskytovanie vlastných domácností) - vzájomné vzťahy členov spolku: dôvera, priateľstvo, bezpečnosť (kontrast s aktuálnym vonkajším svetom) - dobré medzigeneračné vzťahy v spolkoch - charakter slovenských/ čs. kultúrnych tradícií (ľudový odev, strava, folklór): pestré, zrozumiteľné, páči sa všetkým - prítomnosť a činnosť učiteľky slovenčiny a učiteľa češtiny - exotika Argentíny pre EÚ, podpora a potenciál zvýšenia podpory zo SR a ČR - mentalita, priateľskosť, otvorenosť, bezprostrednosť Argentínčanov	- absencia odborníkov v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti, etnologického, etnomuzikologického, etno-choreologického vzdelávania a praxe, manažmentu kultúry - absencia skvalitňovania ľudských zdrojov spolkov, ich systematického a kontinuálneho odborného vzdelávania - absencia schopnosti komunikácie kľúčových osobností v jazyku predkov vo viac ako polovici spolkov - zlý stav dôležitej časti infraštruktúry vo väčšine spolkov, ktoré ňou disponujú - úplná absencia, alebo malé zastúpenie detí a mládeže v členskej základni polovici spolkov - nízky pomer aktívnych členov spolku voči všetkým členom spolku - vysoký vek členov spolku v niektorých spolkoch (prevažujú seniori) - nepriaznivá ekonomická situácia časti členskej základne spolku, vrátane možnej - iné tempo a kvalita fungovania administratívy a riadenia spolkov v porovnaní s Európou (aj z objektívnych, nielen subjektívnych dôvodov!)
Príležitosti – vonkajšie podmienky +	Ohrozenia – vonkajšie podmienky -
- pozitívny obraz európskeho imigranta v argentínskej spoločnosti a podpora komunít v Argentíne (kultúrna a inkluzívna politika, ideológia multikulturalizmu,	- pre spolky vo veľkom meste: dopravné zápchy, cestovanie do spolku 1 - 2 hodiny, vysoká kriminalita a nízka bezpečnosť, riziko parkovania na ulici, vysoká

tradícia podujatí komunit a oslavy imigrantov na všetkých úrovniach v štáte) - pre spolky vo veľkom meste: kompletná infraštruktúra, možnosti rozvoja členskej základne a účastníkov aktivít/návštevníkov podujatí, možnosti nových partnerstiev, sponzorov, grantové systémy - pre spolky v malom meste/na vidieku: jednoduchá a rýchla dostupnosť sídla spolku, fungovanie členov ako komunity (znaky etnoteritoriality), nižšia konkurencia iných aktivít pre členov, väčší tradicionalizmus a konformita členov - spolupráca spolku s miestnou univerzitou - zlepšenie manažmentu a prístupu vedenia spolku pri získaní/ zvýšení podpory zo SR/ČR - systemizovanie činnosti pri niektorých nosných aktivitách spolku - zvýšenie sebavedomia spolku, zlepšenie propagácie a zvýšenie informovanosti o činnosti spolku - skvalitnenie kontaktov a vzťahov so SR (príbuzní, ÚSŽZ, univerzity/bádatelia, influenceri, médiá)	konkurencia iných aktivít pre členov spolku - pre spolky v malom meste: nízky potenciál rozvoja členskej a návštevníckej základne, partnerstiev a sponzorstiev, administratívna správa je vzdialenejšia vo všetkých aspektoch, odchod mladých členov za štúdiom/ prácou - nízka podpora činnosti spolkov zo strany mesta, provincie a štátu - absencia, alebo nízka miera sponzoringu súkromnými podnikateľmi a firmami - nepriaznivá ekonomická situácia v argentínskej spoločnosti - nestabilná podnikateľská, finančná a menová situácia v Argentíne - pri porovnaní s EÚ (vrátane SR a ČR) iné tempo a kvalita fungovania administratívy v Argentíne, a to na všetkých úrovniach samosprávy, provincie a štátu - odlišná mentalita a kultúra argentínskej spoločnosti - veľká imigrácia z menej rozvinutých juhoamerických štátov
---	---

Odporúčania a usmernenia ku krajskej podpore v Argentíne pre Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí:

- Vytvorenie **Koordinátora Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí pre Latinskú Ameriku/Slovenského kultúrneho centra v Latinskej Amerike**: nájdenie osoby žijúcej v Argentíne, jej delegovanie/inštitucionalizovanie a podpora (v strednodobom horizonte 3 – 5 rokov) v aktivitách súvisiacich so vzájomnou komunikáciou krajských spolkov v Argentíne (resp. Latinskej Amerike), s ich komunikáciou so SR (v zastúpení ÚSŽZ), s koordináciou vypracovávaní a podávania žiadostí o podporu na ÚSŽZ, s monitorovaním situácie a koordinovaním činnosti krajských spolkov v Argentíne. V prípade kompetencií tejto osoby aj v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti realizovať a organizovať prednáškovú, vzdelávaciu, osvetovú činnosť v spolkoch. Znalosť slovenského, alebo českého jazyka na dobrej komunikačnej úrovni je povinná, rovnako ako úplná znalosť španielskeho jazyka. Osobu delegovať zmluvne ako koordinátora Úradu, alebo inštitucionalizovať založením Slovenského kultúrneho centra zastúpeného touto osobou, sídliaceho v priestoroch Slovenského kultúrneho spolku v Buenos Aires. Činnosť centra/koordinátora vyhodnocovať Úradom ročne, a to správou o činnosti centra/koordinátora, po uplynutí 3 – 5 rokov vykonať komplexné vyhodnotenie Úradom a rozhodnúť o ne/pokračovaní spolupráce/podpory koordinátora/centra.

- Pravidelná a systematická podpora **jednej vybranej kľúčovej pravidelnej a reprezentatívnej aktivity určenej pre členov spolku**. V prípade každého krajského spolku môže ísť o podujatie pre členov a verejnosť blízku členom spolku zachovávajúce konkrétnu kultúrnu hodnotu, folklór, gastronómiu, či podujatie zabezpečujúce výučbu jazyka, alebo ľudového tanca. Výber je na každom spolku. Bude tak definovaný jeden pevný, oporný bod činnosti spolku, kde bude mať spolok istotu podpory a stability a okolo ktorého môže (i naďalej) rozvíjať svoju jedinečnú spolkovú identitu, ale aj ostatné aktivity a činnosti.

- Pravidelná podpora **kľúčového krajského podujatia s celoargentínskou**, resp. latinsko-americkou pôsobnosťou. Odporúčaná je Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike, ktorý, keďže sa koná pravidelne už 14. rokov, je putovný a už sa etabloval ako reprezentatívne podujatie krajanov v Latinskej Amerike, má so systematickou podporou Úradu potenciál rozvoja.

- **Podpora zabezpečenia krojového/kostýmového vybavenia spolkov** a to podľa definovaného účelu:

a) Na odev reprezentantov spolkov do sprievodov, na návštevy, do gastrostánkov a pod. sa odporúča základný ľudový odev (pre 2 - 5 členov spolku), a to buď „celoslovenský“ variant, ak spolok nie je regionálne vymedzený, čo je najrozšírenejší prípad, alebo podľa zdrojového regiónu Slovenska, resp. Československa, odkiaľ do lokality prišli predkovia členov spolku. Regionálne vymedzenie sa je v krajských spolkoch v Argentíne prítomné zriedkavo, genealogickým alebo etnologickým výskumom je možné zistiť a odporučiť konkrétny región.

b) V prípade scénického odevu pre tanečnú zložku môže ísť o kroj, alebo o kostým, a to buď podľa konkrétneho regiónu, z ktorého tanec pochádza, alebo širšie, podľa oblasti (západné, stredné, východné, severné Slovensko), čím sa použiteľnosť kostýmu rozšíri aj na iné tance z celej oblasti.

- Podpora vybudovania **Archívu Slovenského Spolku v Buenos Aires** vyplýva z faktu, že tento spolok historicky bol centrom krajanov v Argentíne a celej Latinskej Amerike, disponuje doteraz nespracovanými archívnymi materiálmi uloženými v miestnosti archívu v sídle spolku. Súčasťou vedenia spolku a verejnosti spojenej s členmi spolku sú osoby kvalifikované tieto archívne dokumenty identifikovať, klasifikovať, evidovať, digitalizovať, a tak zachovať a sprístupniť k ďalšiemu bádaniu. Medzi tieto osoby patrí napr. politologička slovenského pôvodu, historička z Univerzity San Martín, vedeckej univerzity v Buenos Aires, ďalej podpredsedníčka spolku – lektorka slovenského jazyka pochádzajúca zo Slovenska. Pozitívom by bola aj personálna odborná podpora zo Slovenska, vzhľadom na charakter a jazyk dokumentov.

- Podpora zlepšenia evidencie, skvalitnenia expozície a digitalizácie múzejných zbierok **Československého múzea v spolku v Sáenz Peña** je relevantná z dôvodu, že ide o jediné československé múzeum v Latinskej Amerike. Sídli priamo v priestoroch spolku, disponuje depozitárom a expozíciou s hodnotným múzejným fondom pozostávajúcim z artefaktov a dokumentov o slovenských a československých imigrantoch do lokality a provincie, ďalej zbierkových predmetov z Československa. Spolok ani miestna univerzita UNCAus nedisponujú kvalifikovaným personálom a provinciálna univerzita v Resistencii nedisponuje jazykovo zdatným personálom. Digitalizácia fondu by prispela k jeho

zachovaniu a sprístupneniu pre ďalšie bádanie, zlepšenie kvality expozície zasa k zlepšeniu propagácie a tým zvýšeniu potenciálu diseminácie poznatkov.

- O možnostiach revitalizácie jazyka predkov ako komunikačného nástroja si nemožno robiť ilúzie. Už nikdy sa tu ním nestane. I napriek tomu je **podpora výučby slovenčiny** aktuálne relevantná. Záujem o slovenčinu je tu ovplyvnený nielen pôvodom predkov, ale najmä stratégiami potomkov a iných záujemcov o slovenčinu, založenými na ich odchode na Slovensko, či do EÚ za štúdiom alebo prácou. Tieto stratégie si vytvárajú na základe vnímania vývoja ekonomickej situácie a možných perspektív v Argentíne a na základe obrazu o Slovensku a o EÚ, ktorý majú vytvorený prostredníctvom informácií z obklopujúceho prostredia, médií, prípadne vlastných kontaktov.

- Podpora systematickej a kontinuálnej činnosti v spolkoch zameranej na **deti a mládež**. Z 9 skúmaných spolkov obsahuje tanečnú zložku 6 z nich. Učitelia slovenčiny a češtiny majú každý okolo 100 študentov, vrátane detí a mládeže.

- Je nevyhnutné **dôkladne posudzovať opodstatnenosť, potrebu aj výšku podpory žiadateľa**, následne **efektívnosť jej použitia a impakt**. Sledovať a vyhodnocovať využívanie výsledkov tejto podpory (napr. monitorovaním v strednodobom horizonte 3 - 5 rokov), a to napr.: používanie krojov, zlepšenie činnosti súboru (nárast členov, nové choreografie), skvalitnenie podujatia, infraštruktúry a pod.

- Je potrebné pomáhať najmä **najaktívnejším spolkom a najmladším spolkom**. Dĺžka existencie spolku nie je vždy ukazovateľom kvality. Od 90. rokov a po roku 2000 došlo vo viacerých lokalitách k aktivizácii/znovuoobnoveniu spolkovej činnosti. Čas ukáže, kde svoje ambície dokázali naplniť.

- Nie vždy rozhoduje **výška finančnej podpory**. V niektorých prípadoch stačí relatívne malá suma na veľkú zmenu a naopak. Niekde na rozvoj nepomôže ani nákup krojov za 100 tisíc eur, inde významne zmobilizuje a namotivuje činnosť podpora v stovkách eur na nákup vlajky, výrobu tričiek so slovenským štátnym znakom, alebo len vyjadrenie záujmu návštevou zo Slovenska s prednáškou a poďakovaním.

- Je nevyhnutné zohľadniť **špecifiká Argentíny**: odlišná administrácia, legislatíva, bankové pravidlá, prepojenie so svetom, dlhšie lehoty a pomalší rytmus fungovania úradov a inštitúcií, letné prázdniny od decembra do marca, kedy „nič spoľahlivo nefunguje“, podobne ako v prípade štrajkov v priebehu roka, ťažká finančná situácia väčšiny Argentínčanov, aktuálne vysoké ceny a nízke príjmy, neustále sa meniaci kurz dolár/euro – peso), celková nestabilita a nízka predvídateľnosť, odzrkadľujúca sa aj v plánovaní činnosti spolkov a uvažovaní ich členov, vrátane vedenia.

Zopár poznámok na záver:

1. Mapovanie a hodnotenie, ako ho prináša predmetná práca, je optimálne vykonávať periodicky, v časovom intervale 5 – 10 rokov.
2. Metodika v prípade potreby umožňuje ešte podrobnejšie a rozsiahlejšie mapovanie subjektov aj jednotlivých prvkov kultúrneho potenciálu, a to vo všetkých jeho zložkách. To si však vyžaduje väčšie personálne, finančné a časové zdroje.
3. Odhaduje sa, že do Argentíny sa v priebehu prvej polovice 20. storočia prisťahovalo 30 – 40 tisíc Čechov a Slovákov. Podľa oficiálnych údajov dnes v Argentíne žije približne 30 tisíc potomkov Slovákov, z ktorých k slovenskému pôvodu sa hlási 1500 – 2000 z nich. Podľa Hingarovej³⁶ dnes v Argentíne ide okolo 100 000 potomkov slovenských a českých imigrantov.

V skúmaných spolkoch je registrovaných celkovo necelých 700 členov. Z nich v spolku aktívna je asi polovica z nich (350). Zo všetkých členov spolkov má krajanský pôvod asi 325 (46 %). To znamená, že 385 členov (56 %), viac ako polovica členov, má iné korene, ale má silný vzťah k spolku. Na najvýznamnejšom krajanskom podujatí: Festival českej a slovenskej kultúry v Latinskej Amerike, sa zúčastňuje okolo 200 – 250 návštevníkov, z toho asi 60 sú účinkujúci z krajanských spolkov. Aj keby sme zohľadnili situáciu v neskúmaných štyroch spolkoch, vrátane dvoch folklórnych súborov (ktorá je podobná ako v tých skúmaných), vynára sa otázka: **Kde sú tí ostatní?**

Aktuálny stav je možné interpretovať aj konštruktívne. Fakt, že zo všetkých Argentínčanov slovenského, československého, alebo českého pôvodu je členmi krajanských spolkov, alebo zaujímajúcich sa o ich činnosť, len veľmi malá časť, je výzvou. Títo ľudia sú existujúcim, nevyužívaným, ale využiteľným potenciálom. Pritiahnuť ich môžu kvalitné aktivity a podujatia spolkov, lepšia propagácia činnosti spolkov, infraštruktúra, kde sa budú cítiť dobre, praktické profity, využiteľné v ich živote. Najdôležitejšie sú však dobré medziľudské vzťahy.

Každopádne, bez ohľadu na aktuálny stav a v práci prítomné hodnotenie, krajanské spolky v Argentíne aj po sto rokoch od príchodu imigrantov – zakladateľov, napriek jazykovej a kultúrnej asimilácii, završenej do konca druhej tretiny 20. storočia, nezriedka prerušenej činnosti z vážnych politických dôvodov, v nepriaznivej ekonomickej a bezpečnostnej situácii v ostatných desaťročiach, stále fungujú so svojou relatívne stabilnou členskou základňou, oduševneným vedením, v príslušnej infraštruktúre organizujú aktivity a podujatia pre seba aj pre ostatných, v podmienkach aké majú reprezentujú seba, svoje spolky, svojich predkov, svoje mestá a provincie, v zahraničí aj svoju krajinu, no najmä Slovákov a Slovensko.

Všetkým týmto nadšencom, fanúšikom a milovníkom Slovenska a jeho kultúry je potrebné úprimne sa poďakovať, pomáhať im a podporovať ich.

³⁶ Hingarová, V.: Argentina. 2023. Dostupné na: <https://lamigrace.ff.cuni.cz/argentina/>.

Použitá literatúra a pramene

Argentínska republika. 2021. Dostupné na:

<https://www.slovenskezahranicie.sk/argentinska-republika/>

Botík, J.: Etnická história Slovenska. Bratislava: LÚČ, 2007. 231 s.

Botík, J.: Slováci v argentínskom Chacu. Bratislava: LÚČ, 2002, 300 s.

Cabadaj, P.: Argentína. In Bartalská, L. (ed.): Sprievodca slovenským zahraničím. Bratislava: Dom zahraničných Slovákov, 2001, s. 8 - 19.

Hingarová, V.: Argentina. 2023. Dostupné na: <https://lamigrace.ff.cuni.cz/argentina/>

Hingarová, V.: Česká a slovenská periodika v Argentíně. Praha: Univerzita Karlova, 2021. 246 s.

Hingarová, V.: Soupis českých a slovenských spolků v Argentíně – vč. historie a fotografie. 2015 – 2016. Dostupné na:

https://lamigrace.ff.cuni.cz/argentina/spolky/?wpv_view_count=519-CAT-TR6836526467b0f448c25a2caee4b3e155&wpvposttag=0&wpv_paged=2

Lenovský, L. – Čukan, J. – Dubská, M. – Michalík, B.: Hodnotiaci model kultúrneho potenciálu. Nitra: UKF, 2014. 110 s.

Memorandum of Understanding, 2018, dostupné na: <https://cancilleria.gob.ar/en/announcements/news/argentina-and-slovakia-sign-memorandum-understanding>

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Argentina. Dostupné na:

https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/krajane/krajane_ve_svete/adresare/adresare-argentina_adresar_krajanskych_spolku.html

Slovenské zahraničie. Portál Slovákov vo svete: Argentínska republika. Dostupné na: <https://www.slovenskezahranicie.sk/argentinska-republika/>

Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí: Argentína. Dostupné na: <https://www.uszz.sk/juzna-amerika/argentina/>